

Presvetom Srcu

Trebam Srce, nježnošću što gori,
štono svojom sved me drži moću,
svu me ljubeć, pa i slabost moju,
ne ostavlja danju me ni noću.

Stvora nema koj' bi ljubio me,
a da ne bi mor'o umirati,
Boga trebam koj' se k meni snizi,
brat mi posta i može da pati.

Ti me ču, o mili Zaručnice!
Da mi otmeš srce iz njedara
smrtnik posta, svoju Krvcu proli,
i još za me živiš sred oltara.

Ja ne vidim sjajnoga Ti lica
i ne čujem slatkoga Ti glasa,
ali živim od milosti Tvoje
i počivam na Srcu svog Spasa!

Milje moje, Srce Isusovo,
sva mi nado, srečo željkovana,
mladosti mi blagoslovljen čaru,
ostaj sa mnom do zadnjeg mi dana.

Tebi sav sam život darovala,
moja čežnja – Tebi ništa novo,
u dobroti beskrajnoj Ti želim
izgubit' se, Srce Isusovo!

sv. Mala Terezija

Katolički list

Zvonik

GOD. XXX. BR. 10 (359) | Listopad (oktobar) 2024. | cijena 150 din

ISSN 1451-2149

TEMA BROJA: Upoznajmo sv. Malu Tereziju

Put prema jednostavnosti i ljubavi

U ovom broju *Zvonika* želimo se osvrnuti na osobu svete Male Terezije, koja je kroz svoj život i djelo ostavila neizbrisiv trag u Katoličkoj Crkvi, a i šire. Rođena 1873. godine u Alençonu, Francuska, Terezija Martin, koja će postati poznata kao sveta Terezija od Malog Isusa, ne samo da je odabrala put redovništva, već je kroz svoju duboku jednostavnost i ljubav prema Bogu i bližnjima definirala novi pristup svetosti.

Terezijina filozofija, koja se često naziva „malim putem“, poziva nas da u svakodnevnom životu tražimo put do Boga kroz skromne, ali duboke geste ljubavi i milosrđa. Njezin naglasak na malim djelima velikih vrijednosti nadahnjuje nas da se ne opterećujemo veličinom svojih djela, već da se posvetimo ljubavi u malim stvarima, u svakodnevnim susretima, te u odnosima koje gradimo s onima oko nas.

Iako je Terezija umrla mlada, sa samo 24 godine, njezin duhovni utjecaj nastavlja se širiti diljem svijeta. Njena ljubav prema Isusu, izražena kroz jednostavnost i poniznost, privukla je milijune, a njezin životni primjer ohrabruje nas da i sami budemo autentični svjedoci Božje ljubavi.

Kao vjernici, pozvani smo slijediti njezin primjer, osnažujući svoje duhovno putovanje u svakodnevnim stvarima. Bilo da je to kroz ljubaznost prema susjedu, suosjećanje prema potrebitima ili jednostavnu iskrenu molitvu, svaki naš korak prema ljubavi jest korak bliže Bogu. Sveta Terezija od Malog Isusa poziva nas da u svakodnevnim rutinama prepoznamo prilike za ljubav i služenje.

Ovaj broj *Zvonika* nudi refleksije, svjedočanstva i duhovne misli o Terezijinim učiteljstvima i načinu na koji nas mogu inspirirati da postanemo bolji ljudi i vjernici.

Uživajte u čitanju i neka vas sveta Terezija od Malog Isusa prati na vašem duhovnom putu.

urednik

„Reci samo riječ – i ozdravit će duša moja!”

Gospodine, nisam dostojan da uđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i izliječen će biti sluga moj. (Mt 8, 9)

Tim je riječima rimski satnik Isusu preporučio svoga teško bolesnog slugu. Isusa je zadivila satnikova vjera, te mu nije samo ozdravio slugu nego i pohvalio satnika pred svim narodom. Crkva je kasnije te satnikove riječi samo malo izmijenila i takve ih uvrstila u rimsku liturgiju, neposredno prije pričesti.

Što zapravo znače te riječi koje izgovaram prije pričesti? Ponajprije, Bogu se obraćam s Ti jer znam da Njegove oči uvijek prate moje korake i da mi On uvijek želi samo dobro, mir i blagoslov. Nadalje, obraćam Mu se s povjerenjem da može i hoće ispuniti moju molbu. Treće, ne tražim od Boga čudesni zahvat koji bi, recimo, zahtijevao izmjenu prirodnih zakona ili nešto slično, nego molim za Njegovu riječ koja ozdravlja duh i tijelo.

A kada je duša bolesna? Duša mi je bolesna kada trpim tjelesne, duševne ili duhovne boli. Pritom tjelesne boli, iako znaju biti teške i dugotrajne, često lakše podnosim nego duhovnu bol zbog smrti voljene osobe, izdaje savjesti, oduzimanja ili gubitka ljudskog dostojanstva... Često se kaže: „Pekla ga je savjest!” Savjest je, može se reći, duhovni organ u čovjeku koji mi jasno govori što trebam činiti, a što izbjegavati. Kada činim suprotno od toga, taj Božji glas u meni se javlja i potiče me na ispravljanje onoga što činim krivo.

Ali ako i dalje inzistiram na tome što krivo činim i ne želim poslušati Božji glas koji me potiče na dobro, savjest se grči i trpi. S obzirom na neodvojivu povezanost čovjekova duha i tijela, često se dogodi da me potisnuta savjest pritisne i na tijelu, pa se jave bolovi, migrene i različiti drugi simptomi. Naprotiv, često se vidi da oni koji se pomire s Bogom i ljudima, te tako umire svoju savjest, vidljivo i fizički ozdrave. Narod bi rekao da „procvjetaju”.

Katekizam uči da je savjest Božji glas u nama. Naravno da se mogu truditi svoju savjest ispravno

Savjest je, može se reći, duhovni organ u čovjeku koji mi jasno govori što trebam činiti, a što izbjegavati. Kada činim suprotno od toga, taj Božji glas u meni se javlja i potiče me na ispravljanje onoga što činim krivo. Katekizam uči da je savjest Božji glas u nama

oblikovati, i to čitanjem i usvajanjem Božje riječi, gledanjem života iskusnih svećenika i vjernika, nasljedovanjem dobrih primjera svetaca i radom na vlastitim krepostima – pritom nikad ne miješajući ono što trebam izmoliti od onoga oko čega se trebam svakoga dana truditi.

Ali, kao slobodno biće, savjest mogu i zatisnuti, zagušiti i ubiti pa početi živjeti kao da Boga nema. Tada sam gospodar svoga života, tada se svi meni moraju klanjati i nitko na svijetu nije važniji od mene. Ja sam mjerilo svih stvari, uzimam sve što poželim, uživam u „svemu što mi život pruža” – i na kraju umirem sam, jadan i prazan.

Bog me nije stvorio za propast nego za Život koji se nastavlja nakon smrti. A smrt nije točka nego dvotočka: da bih ušao u taj Život pozvan sam ovdje, na ovom svijetu, svakoga se dana iznova opredjeljivati za dobro, za život, za svoga bračnog druga, svoju djecu, obitelj, Crkvu, svoj narod i svoju domovinu, svjestan da sve što činim istinski ima smisla samo ako se opredjeljujem za Božju stranu mira, dobrote, pravednosti i ljubavi. Nije lako, nikad nije lako, ali se „isplati”.

Vječnost je preda mnom, a o njoj odlučujem danas. Bog će samo potvrditi moju odluku, neće ju mijenjati. Poziva me k Sebi, ali daje mi slobodu i da mogu otići od Njega. Odluka je na meni. Karta moga obraćenja traje samo 24 sata i svakoga ju dana moram ponovno potvrditi. Dao Gospodin da nikad ne prestanem dolaziti k Njemu s tom potvrdom!

Upoznajmo sv. Malu Tereziju između dva jubileja

Prošle 2023. godine slavili smo 150. godišnjicu rođenja i 100. godišnjicu proglašenja blaženom sv. Terezije od Djeteta Isusa i svetoga Lica, koja je poznatija kao sv. Mala Terezija. Stogodišnji jubilej njezinog proglašenja svetom slavit ćemo 2025. godine.

Nećemo ovdje detaljno govoriti o njezinu životu, jer ima već dosta članaka i knjiga koji govore o njezinom životu. Postoji i internet-stranica: svetamalaterezija.com koja joj je posebno posvećena.

Terezija Martin rođena je 2. siječnja 1873. godine u Alençonu u Francuskoj kao deveto i najmlađe dijete sada službeno proglašenih svetih roditelja. Ljudevit Martin, Terezijin otac, bio je urar i draguljar, rođen u Bordeauxu. Zelia Martin, rođena Guérin, Terezijina majka u Alençonu je još prije udaje za Louisa Martina imala trgovinu čipkama. Zbog njihova uzornog života proglašeni su svetima.

Od devetero djece koje im je Bog dao, dvoje su bili dječaci, a sedam djevojčice. Oba dječaka i dvije djevojčice umrli su već kao djeca, a svih pet kćeri, koje su ostale žive, kasnije su postale redovnice. Četiri su stupile u Karmel u Lisieuxu, a peta Leonija je ušla u Družbu Marijina Pohođenja i za nju se vodi proces za proglašenje blaženom i svetom. Tijelo joj je neraspadnuto.

„U SRCU CRKVE SVOJE MAJKE, BIT ĆU LJUBAV”

Kao najmlađa, Terezija je bila ljubimica cijele obitelji. U petoj godini života umire joj majka, a otac se sa svojih pet kćeri seli u Lisieux. Sa osam i

pol godina odlazi na školovanje u opatiju kod benediktinki. Terezijina sestra Paulina ulazi u Karmel gdje dobiva ime Agneza od Isusa. Tereziju taj rastanak jako pogađa. Ubrzo obolijeva od nepoznate bolesti za koju liječnici nisu znali pronaći lijek. Terezijin otac daje da se služi devet misa za njezino ozdravljenje. Za vrijeme te devetnice ukazala se Marija Tereziji i nakon Marijina osmijeha nestadoše sve Terezijine muke. U božićnoj noći 1886. Terezija prima milost da iziđe iz djetinjstva, tj.

Terezija je u Karmelu našla više trnja nego ruža. U suočenju sa nemoći da postane sveta otkriva „mali put”. Milosrđe Božje postaje središte cijelog njenog života. Shvatila je da Bog dolazi u susret čovjeku i željno čeka ljubav, a ne velika djela. Posve malena, s pouzdanjem dolazi pred Boga „praznih ruku”. Terezija je tražila svoje mjesto u Crkvi, a našla ga je čitajući Prvu poslanicu Korinćanima sv. Pavla apostola

kako ona kaže „milost potpunog obraćenja”. U Tereziji raste želja za ulaskom u Karmel. Na Duhove Terezija otkriva svoje zvanje ocu. Poglavar Karmela ne pristaje na njezin ulazak u Karmel prije dvadeset i prve godine. Terezija zato polazi s ocem biskupu u Bayeux da dobije njegovo dopuštenje, ali i biskup je istog mišljenja i nije joj dao dopuštenje. Ali Terezija nije odustala. Za vrijeme svoga hodočašća u Rim, Terezija moli dopuštenje za ulazak u Karmel samoga svetoga oca Leona XIII. Sveti Otac

joj odgovara: „Hajde... hajde... ući ćeš ako dragi Bog to hoće!” Zadivljen pred tolikom Terezijinom upornošću, biskup joj daje dozvolu za ulazak u Karmel. Na svetkovnu Blagovijesti 1888. Terezija ulazi u Karmel. Habit karmelskoga reda oblači 10. siječnja 1889., a na Malu Gospu 1890. polaže redovničke zavjete.

Terezija je u Karmelu našla više trnja nego ruža. U suočenju sa nemoći da postane sveta otkriva „mali put”. Milosrđe Božje postaje središte cijelog njenog života. Shvatila je da Bog dolazi u susret čovjeku i željno čeka ljubav, a ne velika djela. Posve malena, s pouzdanjem dolazi pred Boga „praznih ruku”. Terezija je tražila svoje mjesto u Crkvi, a našla ga je čitajući Prvu poslanicu Korinćanima sv. Pavla apostola: „Shvatila sam da jedino ljubav oživljava udove Crkve, i kada bi se ljubav ugasila ne bi više apostoli navješćivali evanđelja, mučenici ne bi više htjeli prolijevati svoju krv... Shvatila sam da ljubav obuhvaća sva zvanja... da je ona vječna!... U srcu Crkve svoje Majke, bit ću ljubav...”. U predvečerje 30. rujna 1897. godine umire Terezija od tuberkuloze u svojoj dvadeset petoj godini. Godinu dana nakon smrti

**Ako želimo da nam
bude slatko, onda dobro
mislimo o našem bližnjem.
Loše misli o drugima ogor-
čuju našu dušu, a dobre
misli o drugima donose
slatkoću u našu dušu**

objavljeno je prvi puta njezino djelo *Povijest jedne duše*, koje je u proteklih stotinu dvadeset i šest godina prevedeno na brojne jezike. Papa Pio XI. proglašava ju 1923. blaženom, a 1925. svetom. Zaštitnicom misija proglašava ju isti papa dvije godine kasnije. Godine 1997. papa Ivan Pavao II. proglasio ju je crkvenom naučiteljicom.

Svoj veliki uspon Terezija je doživjela između 1900. i 1950. godine. No i danas za njezinim spisima posežu mnogi učitelji duhovnosti. Njezino štovanje se jako proširilo među vjernim pukom, tako da se njezina slika ili kip mogu naći u brojnim crkvama diljem svijeta, pa tako i u Subotičkoj biskupiji. Postoji već mnogo družba koje su nastale nadahnjujući se na duhovnosti sv. Male Terezije.

UTJECAJ MALE TEREZIJE NA BROJNE SVETCE

„Evo najveće svetice suvremenog doba”, rekao je papa sv. Pio X., pokazujući na sliku s. Terezije kada je u Rimu započeo proces za proglašenje blaženom.

Papa Pio XI. nazvao je Malu Tereziju „zvijezdom svoga pontifikata”. Albino Luciani, kasnije papa Ivan Pavao I., nakon što je kao sedamnaestogodišnjak pročitao Terezijin životopis, kaže da je to za njega bio grom iz vedra neba. Papa Franjo kaže da su mu spisi sv. Male Terezije omiljeno štivo, a prigodom 150. godišnjice Terezijina rođenja napisao je i apostolsku pobudnicu *C'est la confiance*. Sveta Mala Terezija ostavila i veliki utjecaj na neke svetce koji su je osobito voljeli i koji su je nasljedovali. Svetoj Majci Terezi iz Kalkute sv. Mala Terezija je bila zaštitnica, te je njezin duhovni nauk preporučivala svojim duhovnim kćerima i sinovima. Štovatelj sv. Male Terezije bio je i sv. Padre Pio, koji je njezinu sliku držao u svojoj sobi. Dok je boravio u svom samostanu San Giovanni Rotondo, Padre Pio je, izvanrednim darom bilokacije, 29. travnja 1923. prisustvovao obredu proglašenja blaženom Male Terezije u Rimu. Ostao je ondje sve dok jedan prelat nije primijetio njegovu prisutnost i pokušao mu je prići da

ga pozdravi. U tom trenutku Padre Pio je nestao. Isto se dogodilo i na proglašenju svetom Male Terezije 17. svibnja 1925. Padre Pio je bio u San Giovanni Rotondou, ali sv. don Luigi Orione, utemeljitelj Malog Djela Božje providnosti, ga je jako dobro vidio i kako kaže don Orione: „Svaki put kad bih mu se približio Padre Pio je nestajao”. Ovo pokazuje kakav su odnos imali Padre Pio i Mala Terezija. Sveta Faustina također je štovala sv. Malu Tereziju. Tako u svome Dnevniku sv. Faustina piše: „Bila sam još novakinja i imala sam određenih poteškoća s kojima nisam mogla izaći na kraj. Puno devetnica molila sam različitim svetcima, ipak stanje je postajalo sve nepodnošljivije. Iznenada dođe mi pomisao moliti se sv. Tereziji od Djeteta Isusa. Započela sam moliti devetnicu, jer sam pred ulazak u samostan bila jako molitveno povezana s njom. Petog dana devetnice sanjala sam o sv. Tereziji. Ona me počela tješiti. Ona reče: 'Sestro trebate znati da ćete trećeg dana ovu stvar izvršiti vrlo sretno.' Upitah ju: 'Sv. Terezijo, reci mi hoću li biti u nebu?' Ona uzvratila: 'Da, sestro, vi ćete biti u

nebu!’ ‘Hoću li biti sveta?’ Odgovori ona: ‘Da, sestro, vi ćete biti svetom kao i ja, ali morate se uzdati u Isusa.’ Trećeg dana izvrših tešku stvar, vrlo lako kao što je bila rekla sv. Terezija”. Veliki štovatelj sv. Male Terezije bio je i sv. Maksimilijan Marija Kolbe. *Povijest jedne duše* bilo je omiljeno štivo sv. Maksimilijana. Njezinu sliku imao je u svoj sobi, kao i na počasnom mjestu u tiskarama koje je osnivaio. U putovnici je uvijek držao sličicu sv. Male Terezije. Svu izdavačku djelatnost sv. Maksimilijan je povjerio sv. Maloj Tereziji. Njezinu pomoć iskusio je puno puta u svome životu. Štovatelj sv. Male Terezije bio je i bl. Alojzije Stepinac. Njezinu sliku i relikvije imao je u svoj sobi. Čitao je *Povijest jedne duše* i knjige koje su drugi pisali o njoj. Na hrvatski jezik preveo je knjigu *Bilješke o djetinjoj pobožnosti svete Terezije od Djeteta Isusa k Ocu Nebeskom* koja je izdana 1946. u Zagrebu. Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić također je štovao Malu Tereziju i nastojao je slijediti put duhovnog djetinjstva, prema učenju sv. Male Terezije. Napisao je i knjižicu *Cviće Karmela* u kojoj govori o životu Male Terezije i donosi njezine poticajne duhovne misli.

UČIMO OD SV. MALE TEREZIJE

Po zagovoru sv. Male Terezije, odmah nakon njezine smrti počela su se događati mnogobrojna čudesa. Od mnogobrojnih čudesa spomenimo ona koja su se događala vojnicima u Prvom svjetskom ratu. Mnogi vojnici nosili su njezinu sličicu i njoj su se utjecali za pomoć. Neki od njih svjedočili su da su je vidjeli u rovovima i da su bili spašeni od smrti na čudesan način. Upravo su vojnici i časnici bili najveći zagovornici njezina proglašenja blaženom i svetom. Na službenoj stranici

arhiva u Lisieuxu (<https://archives.carmeldelisieux.fr/>) mogu se pronaći mnogobrojne peticije vojnika i časnika koje su uputili Papi kako bi se Mala Terezija proglasila blaženom i svetom.

Mala Terezija je proglašena naučiteljicom Crkve i od nje možemo jako puno naučiti. Na puno područja ona daje vrlo korisne savjete. Ovdje ćemo spomenuti samo dva savjeta koja daje u odnosu na naše nedostatke i nedostatke drugih. U samostanu su Malu Tereziju nepravedno osuđivali da je lijena i da je jako spora. Istina je da je bila spora, ali ni u kojem slučaju nije bila lijena. Na nepravedne osude ona nije uzvraćala. Terezija iskorištava te ishitrene presude i žalila je one koji su je nepravedno osuđivali: „To su oni koji gube nutarnju radost”, govorila je ona, „jer nema ništa slađe nego dobro misliti o svom bližnjem.” Dakle, ako želimo da nam bude slatko, onda dobro mislimo o našem bližnjem. Loše misli o drugima ogorčuju našu dušu, a dobre misli o drugima donose slatkoću u našu dušu.

Kako ne bismo razmišljali o slabostima i nedostacima drugih, potrebno je da duša gleda svoje nedostatke. U čemu se sastoji naše milosrđe prema bližnjemu? Mala Terezija daje odgovor na to pitanje i kaže: „Ah, sada razumijem da se savršeno milosrđe sastoji u podnošenju tuđih pogrešaka, da se uopće ne čudimo njihovim slabostima, da učimo čak i iz najmanjih kreposti koje vidimo da prakticiraju.” Ne čuditi se slabostima drugih i podnositi tuđe pogreške, to su savjeti sv. Male Terezije. Naša bijeda ne sprječava Boga da nas beskrajno ljubi; isto tako, bijeda drugih ne bi nas trebala spriječiti da ih ljubimo kao što ih Bog ljubi. Mala Terezija mogla bi nam dati puno savjeta za naš duhovni život. Zato čitajmo njezina djela i dopustimo da nas uči naša mala, velika Učiteljica.

Susret vjeroučitelja Subotičke biskupije i Đakovačko-osječke nadbiskupije

Subotička biskupija bila je 12. listopada domaćin prvom međubiskupijskom susretu vjeroučitelja ovdašnje biskupije i vjeroučitelja Đakovačko-osječke nadbiskupije. Ovom prigodom susreli su se i biskup subotički Franjo Fazekas i nadbiskup đakovačko-osječki mons. dr. Đuro Hranić, te svojim prisustvom podržali vjeroučitelje.

U uvodnom pozdravu biskup Fazekas je pozdravio okupljene i nadbiskupa, izrazivši radost radi ovog susreta, kao i ove suradnje, budući da je dio ovdašnjih vjeroučitelja svoje studije završilo upravo u Đakovu.

Nazočne je pozdravio i nadbiskup Hranić koji je došao s vjeroučiteljima iz Hrvatske. „Velika je radost da smo ovdje danas s vama. Često vi mislite kako mi za vas nešto činimo, kao što je biskup spomenuo, ali zapravo sam duboko uvjeren da ćemo mi danas ići kući s osjećajem da smo puno od vas dobili i naučili. Vi se nalazite u puno teškoj situaciji, jer ste u dijaspori i puno se više morate boriti. Ne samo da sačuvate svoj identitet nego da ga i odgajate i radite. Uvijek manjina mora puno više ulagati da bi očuvala i razvijala svoj identitet negoli većina”, rekao je među ostalim mons. Hranić.

Vjeroučitelje su pozdravili i pročelnik Katehetskog ureda Subotičke biskupije **preč. dr. Tibor Szöllösi** i predstojnica Katehetskog ureda Đakovačko-osječke nadbiskupije **dr. sc. Teuta Rezo**, a uime vjeroučitelja Subotičke biskupije okupljene je pozdravila **Zorica Svirčev**.

Susret je održan u „Paulinum” i „Augustianumu”, a vjeroučitelji su tijekom cijelog dana imali isplaniran program, te su tako osim rada u grupama, međusobnog upoznavanja i razmjenjivanja iskustva, obišli Suboticu, upoznali se s poviješću subotičke katedrale, o čemu im je govorio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, te su navečer imali zajedničku svetu misu koju je predslavio biskup Fazekas u zajedništvu s nadbiskupom Hranićem i svećenicima Subotičke biskupije.

„U današnjem kratkom ulomku evanđelja, iz mnoštva je kliknula jedna žena pohvalu Majci Kristovoj. Bilo je to ljudsko divljenje, poklik pohvale i ujedno prikrivena želja svake od prisutnih žena da ima takvog sina”, napomenuo je na početku homilije mons. Fazekas i nastavio: „Međutim, Isus iznenađuje nju i sve u mnoštvu svojim odgovorom: ‘Još blaženiji

oni koji slušaju riječ Božju i čuvaju je’ (Lk 11, 28). Ne prihvaća samo pohvalu upravljenu svojoj Majci, nego skreće misao na pravo blaženstvo koje ima Njegova Majka i svi koji su poput nje slušatelji i izvršitelji Riječi Božje. Doći u odnos s dragim Bogom, postati Božji učenik, to je najveće moguće blaženstvo, istinska radost i sreća. Jer tada se čovjek daje Gospodinu, a Gospodin će izlijevati u njegovo srce svu dubinu i bogatstvo što ga On ima kao vječna Ljubav. Tada će čovjek moći Božjom milošću svjedočiti i živjeti Njegove riječi”.

Biskup je završio riječima: „Svi smo mi pozvani, kao biskupi, svećenici, vjeroučiteljice, vjeroučitelji biti prvenstveno slušatelji, čuvari Božje riječi, zatim navjestitelji i izvršitelji Božje poruke. Budimo sretni i zahvalni što nas je dragi Bog pogledao, izabrao i poslao nas među one koji su nam povjereni. Ostanimo vjerni Bogu, budimo ustrajni i čvrsti u našem kršćanskom svjedočenju”.

Toplinu zbog susreta izrazio je na kraju mise i mons. Hranić. „Želio bih zahvaliti svima na toplini srca koju smo mogli osjetiti već od jutros kada smo došli. Hvala za lijep i srdačan prijem, organizirani program, za zajedništvo”. Također, ovom prigodom je pozdravio okupljene na što skoriji uzvratni posjet, kao i susret svećenika koji su završili studij u Đakovu, što se kao ideja izrodilo tijekom ovog susreta.

Subotička biskupija ima 85 vjeroučitelja koji od 2001. godine katolički vjeronauk predaju u osnovnim i srednjim školama u Bačkoj kao obvezni izborni predmet, te i u vrtićima, a pojedini vjeroučitelji vjeronauk drže i u župama. /catholic-su.rs/

Subotnji oratoriji u listopadu

Otvaranjem osme sezone Subotičkog oratorija, animatori su bili vrlo aktivni i održali su osam subotnjih listopadskih oratorija na sljedećim župama: Bajmak, Đurđin, Subotica – Uskrsnuće Isusovo, Subotica – Sv. Rok, Tavankut, Ilok, Subotica – Marija Majka Crkve i Žednik.

Prošlo je osam godina od nastanka Subotičkog oratorija i cijela jedna generacija osnovnoškolske djece se izmijenjala, pa su animatori odlučili ponoviti ono temeljno na čemu se oratorij zasniva. Tako su se kroz četiri subotnja oratorija, koja su se održala u svakoj župi, gledali isječci iz filma o don Boscu, te je taj sadržaj povezan s nekom duhovnom temom. U listopadu je gledan isječak o nastanku oratorija, što je povezano s važnom temom za listopad: Marijom. Naime, Marija Pomoćnica je u don Boscovom životu igrala veliku ulogu, pratila ga je u svim njegovim koracima i nedaćama, a i sam oratorij započeo je tako što je don Bosco izmolio jednu Zdravomariju s dječakom Bartolomeom Garelijem.

Prije isječka iz filma, župnici su održali predavanje o razvitku pobožnosti prema Mariji, a posebice kako je nastao blagdan Marije Pomoćnice. Nakon toga su oratorijanci pogledali isječak iz filma, te o svemu tome porazgovarali u skupinama. Animatori su također posvjedočili koliku ulogu u njihovom duhovnom životu i zajedništvu ima molitva krunice na koju se okupljaju svake nedjelje.

Nakon toga uslijedila je izrada krunica, svatko je za sebe izradio jednu deseticu koju je na radost sudionika mogao ponijeti doma, a na toj krunici su i izmolili jednu deseticu, te su animatori potaknuli djecu da se priključe i molitvi krunice u svojim župama. Uz

ovaj duhovni dio bile su tu naravno i igre, ples, glazba, a župnici su lijepo ugostili sve sudionike ručkom.

SUBOTIČKI ORATORIJ KAO DIO VELIKE SALEZIJANSKE OBITELJI

Voditeljica Subotičkog oratorija **Vedrana Cvijin** nazočila je od 2. do 6. listopada Svjetskom kongresu don Boscovih prijatelja u Torinu u ulozi predsjednice ove grane u Hrvatskoj, skupa s još dvoje predstavnika iz Hrvatske. Don Boscovi prijatelji laička je grana koju je pokrenuo jedan od don Boscovih dječaka, a koja okuplja sve one koji su primili ljubav i formaciju u salezijanskoj karizmi i sada je, u zrelijoj dobi, žele vratiti. Ono što svatko može osjetiti kad se nađe na bilo kakvom salezijanskom skupu jest kako se svi prepoznaju i osjete da žive istu karizmu: da gore za mlade. Na ovom kongresu sudjelovali su predstavnici iz cijeloga svijeta, posebice je neobično bilo upoznati don Boscove prijatelje iz Japana, Mongolije, Pakistana, Istočnog Timora, Haitija, Čilea...

Na Kongresu su, osim upoznavanja i razmjena kultura, bile i mnoge korisne radionice, poput pisanja projekata za nevladine udruge, radionica o mentorstvu, društvenim mrežama i slično. Razgovaralo se i o točkama statuta i glasalo o važnim izmjenama. Susret je bio prožet i molitvenim trenucima, zajedničkim svetim misama, odlaskom u don Boscovo rodno mjesto. Ovom prilikom stvorena su mnoga poznanstva između Subotice, Ukrajine, Japana, Malte, kao i drugih zemalja, te isplanirana suradnja i razmjena u narednom razdoblju.

Vikend nakon toga, od 11. do 13. listopada, na Knežiji u Zagrebu okupile su se grane Salezijanske obitelji u Hrvatskoj: don Boscovi sinovi (Salezijanci), Kćeri Marije Pomoćnice, Don Boscovi suradnici, Štovatelji Marije Pomoćnice (ADMA) i Don Boscovi prijatelji. Tijekom ovog vikenda razgovaralo se o boljoj povezanosti između ovih grana, a dogovorene su i razne inicijative i suradnje, među ostalim i sa Suboticom. /C. V./

Oratorij „Don Bosco” na Bikovu

Nedjeljnom misijskom slavlju prethodio je, 19. listopada, oratorij za djecu u Župi Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu.

Okupio se lijepi broj djece, čak i one malene s mamama. U dvorištu župe bilo je veselo. Od igre, šećerne vune, pjesme, radionica, pravljenja krunice, sve do kateheza o Misijskoj nedjelji i molitve pred kipom Gospe u crkvi. /s. Kristina Ralbovsky/

Zahvala bračnih jubilaraca i dijamantna misa u Župi Uskrsnuća Isusova u Subotici

UŽupi Uskrsnuća Isusova u Subotici, 13. listopada proslavljeni su bračni jubileji te posebni jubilej, 60 godina svećeništva umirovljenog župnika, mons. Bele Stantića.

Sadašnji župnik **Vinko Cvijin** i umirovljeni Stantić predslavili su svetu misu. Dva para mladih odjevenih u narodnu bunjevačku nošnju uzveličala su slavlje. Ovogodišnji bračni jubilarci naše župe bili su: **Marina i Senad Gabrić**; **Klara i David Šefčić**, **Ivana i Dejan Kujundžić** (deset godina kršćanskoga braka); **Adrijana i Josip Kujundžić**; **Biljana i Saša Vojnić-Hajduk** (20); **Ruža i Željko Ivanković Radak** (30); **Gordana i Petar Stantić**; **Josipa i Franjo Dević**, **Marga i Marinko Buljovčić**; **Marina i Mirko Šokčić** (40) te **Marija i Juraj Sivić** (55).

Monsinjur Bela je od 60 godina svećeništva 47 godina proveo u ovoj župi. Sada je umirovljen, ali rado dolazi na ispomoć vlč. Vinku. Nakon pričesti na ovoj njegovoj dijamantnoj misi, djeca župnog zbora su nas sve rasplakala, prekrasno pjevajući Stantićevu omiljenu pjesmu „Isuse, Isuse u maloj bijeloj hostiji”. Na kraju svete mise, dva para jubilaraca su umirovljenom župniku uručila dar svih župljana, te je u župnom uredu nastavljeno slavlje sa svim jubilarcima. /N. Tumbas/

Proslava Misijske nedjelje u Bikovu

Svečanim misnim slavljem u nedjelju, 20. listopada, u Župi Uznesenja BDM u Bikovu proslavljena je Misijska nedjelja.

U ulaznoj procesiji djeca su pred oltar prinijela misijsku krunicu, a troje djece predstavljalo je misionare. Na početku svete mise je pročitao tekst o značaju Misijske nedjelje, a župnik **Dominik Ralbovsky** je u propovijedi protumačio i simbole misija koji su se nalazili ispred oltara. Nakon mise nastavljeno je druženje ispred crkve. /s. **Kristina Ralbovsky**/

Hodočašće bačkih Hrvata u Mariju Bistricu

Posljednega vikenda u rujnu, 28. i 29. rujna, organizirano je tradicionalno hodočašće bačkih Hrvata u najveće marijansko svetište u Hrvata, **Svetište Majke Božje Bistričke u Mariji Bistrici**.

Hodočasnici iz nekoliko mjesta: Subotice, Tavankuta, Male Bosne, Đurđina, Bajmaka, Sombora, Monoštora i Bezdana, zaputili su se put Marije Bistrice u ranim jutarnjim satima, predvođeni vlč. **Marijanom Vukovim**, prinijeti svoje zahvale, molbe i nakane našoj nebeskoj Majci Mariji. Na putu do krajnjeg odredišta organiziran je obilazak đakovačke katedrale, posvećene sv. Petru, jedne od najvećih crkava u Hrvatskoj. Obilazak je predvodio lokalni vjeroučitelj **Ivan** koji je bio veoma susretljiv i raspoložen provesti hodočasnike kroz cijelu katedralu i dvorište, te protumačiti svaki kutak i sliku naslikanu na zidovima.

U popodnevnom satima hodočasnici su stigli u Mariju Bistricu gdje su skupa svečano ušli u svetište,

pridruživši se hodočasnicima iz Hrvatske zajednice bračnih susreta iz Subotice, koje je predvodio vlč. **Franjo Ivanković**. Ovom prigodom Gospin kip je bio odjeven u bačku šokačku nošnju.

Navečer je slavljen zajednička sv. misa, a nakon toga se molio križni put, koji je ovoga puta zbog kiše održan u crkvi. U nedjelju ujutro slavljen je sveta misa u 7.30, a nakon malo slobodnog vremena za nezaobilaznu kupnju suvenira i nabožnih predmeta, hodočasnici su se uputili ka Zagrebu. U popodnevnom satima krenuli su put Subotice.

Zasigurno se svaki hodočasnik vratio kući zahvalan Bogu za blagoslov i milost mogućnosti odlaska u ovo prekrasno svetište. Nadamo se da će se i dogodine nastaviti tradicija hodočašćenja u Mariju Bistricu. /**Marica Stantić**/

Nedjelja zahvale za plodove zemlje u Monoštoru

U nedjelju, 20. listopada, u crkvi sv. Petra i Pavla u Monoštoru svečano je proslavljena misa zahvalnica za plodove zemlje, koju je predslavio župnik Dražen Dulić.

Oltar je bio ukrašen plodovima koje su za tu prigodu u crkvu donijele obitelji iz Monoštora, tako da su se pred oltarom našle jabuke, grožđe, kifle, kukuruz, bundeve i ostali jesenski plodovi. Djeca i mladi su čitali

čitanja i molitvu vjernika. Pjevanje na svetoj misi animirali su župni zbor i članovi KUDH-a „Bodrog”, koji su se odjenuli u nošnju. Članovi KUDH-a „Bodrog” su prinijeli kruh, zemlju i sjeme žita, kalež, vino i vodu na oltar. Poslije svete mise djeci su podijeljene kifle koje su se nalazile na oltaru. /Veljko Rajačić/

Jesenska kronika Župe Rođenja BDM u Subotici

U proteklom razdoblju bilo je nekoliko važnih i lijepih događaja u Župi Rođenja Blažene Djevice Marije, o kojima izvješćuje župnik Szilárd Bálcák.

Dana 8. rujna, na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, svečano je proslavljeno proštenje. Nakon svete mise župljani su se okupili u dvorištu crkve kako bi zajedno proslavili ovaj blagdan. Dana 22. rujna slavljena je sveta misa za početak školske godine i blagoslov školskih torba. Molili smo za učenike, učitelje i vjeroučitelje, tražeći Božju pomoć i djelovanje Duha Svetoga u ovoj školskoj godini.

Nakon završenog hodočašća, u Suboticu se 18. rujna navečer vratio 101 hodočasnik. Hodočasnici su proveli dva dana u Međugorju. Vratili su se obogaćeni mnogim duhovnim iskustvima i mnogim radostima. Nedjelja 20. listopada je bila Misijaska nedjelja. Toga dana prikupljala su se sredstva za katoličke misionare. Istoga dana održana je i misa zahvalnica za plodove zemlje,

kojom smo zahvalili Bogu za ovogodišnji urod voća i povrća. Vjernici su donosili plodove koji su nakon svete mise predani subotičkom Caritasu i na taj način proslijeđeni osobama u potrebi. /B. Sz./

„HosanaFest” po 19. put održan u Subotici

Glavna nagrada ovogodišnjeg „HosanaFesta”, koji je održan 6. listopada u Subotici, pripala je skupni „Frama” iz Posušja (BiH) koja je izvela pjesmu „Povedi me, Gospode” (glazba i tekst: Ivo Jurić; aranžman: Josip Joco Vukoja). Ovu nagradu dodjeljuju sudionici festivala međusobnim glasovanjem.

Stručno povjerenstvo je za najbolju pjesmu u cijelosti proglasilo skladbu „Snagom ljubavi” koju je izvela **Dominika** iz Zagreba (stihovi i glazba: **Nika i Dominik Došen** te **Filip Knežević**). Za najboljeg debitanta proglašen je **Aleksandar Dulić** iz Subotice, koji se predstavio pjesmom „Dođi Gospode” **Đure Ravenščaka**, a nagradu za najbolji tekst dobila je **Marica Mikrut** iz Sombora za pjesmu „Škrinja ljubavi”, koju je izvela **Ana Topalov**.

Na festivalu je nastupilo petnaest izvođača iz Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i iz Njemačke. Slogan

festivala bio je „Uzroče naše radosti”, a u revijalnom dijelu nastupio je **Dario Šehić** iz Novog Sada, dvostruki pobjednik „HosanaFesta”.

Festival hrvatskih duhovnih pjesama „HosanaFest” održan je devetnaesti put. Cilj festivala je promicanje kršćanskih duhovnih vrijednosti i poticaj na stvaranje nove autorske duhovne popijevke, suvremenog glazbenog izričaja. Videosnimka festivala može se pogledati na Facebook-stranici „HosanaFest”. / „Hrvatska riječ” /

Misa zahvalnica za plodove zemlje u Sonti

Trinaestoga listopada Župa sv. Lovre u Sonti je proslavila misu zahvalnicu za sve plodove zemlje kroz godinu. Misu je predslavio biskup zrenjaninski **Mirko Štefković** u koncelebraciji s mjesnim župnikom **Josipom Kujundžićem**.

Crkva je bila jako dobro posjećena. Svi vjernici koji su tijekom prinosa darova donosili plodove pred oltar

na blagoslov, bili su odjeveni u narodne nošnje Hrvata Šokaca, kao i čitači. Zbor se iskazao na najbolji mogući način, iako je bio prikraćen za većinu članstva koje je imalo druge zadatke. Ovo je sada tradicija duga nekoliko desetljeća. Svaki puta budu u povorci i „knez” i „kneginja” s proteklog „Groždebala”, a prvi puta je bio prisutan i jedan biskup. Vjernici Sonte su ga s oduševljenjem pozdravili, a nakon mise su se dugo zadržali u razgovoru s njim, budući da je bio oduševljen načinom na koji se obavlja zahvalnost u Sonti, kao i brojem okupljenih vjernika. / **Ruža Silađev** /

Proslavljena 80. obljetnica Zavitnog dana u Monoštoru

Od 11. do 13. listopada u Župi sv. Petra i Pavla u Monoštoru proslavljena je 80. obljetnica Zavitnog dana.

Slavlje osamdesete obljetnice Zavitnog dana u Monoštoru započelo je u petak, 11. listopada, kada je održano predavanje „Marija na našim ramenima”. Predavači su bili vlč. **Vinko Cvijin**, vlč. **Dragan Muharem** i **Tomislav Livaja**, povjesničar. Velečasni Vinko je govorio o zabrinutosti, vlč. Dragan o ukazanjima Djevice Marije širom svijeta, a Tomislav Livaja o magijskim elementima u tradicijskoj baštini.

U subotu, 12. listopada, Domu kulture priređena je folklorno-tamburaška večer i predstavljanje tamburaškog tropleta vojvođanskih Hrvata. Nastupili su: Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama” iz Subotice i solistica **Marija Kovač**, Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo” iz Subotice, Kulturno-umjetničko društvo „Perkovčani” iz Perkovaca, Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor” iz Sombora, Mali monoštorski tamburaši i Kulturno-umjetničko društvo Hrvata „Bodrog” iz Monoštora.

Proslava osamdesete obljetnice Zavitnog dana bila je okrunjena svetom misom u nedjelju, 13. listopada, u prepunoj crkvi sv. Petra i Pavla točno u podne, koju je predslavio **mons. Fabijan Svalina**, srijemski biskup. Sveta misa započela je svečanom procesijom iz župnog dvora u kojoj su sudjelovali vjernici koji su odjenuli svoju najsvečaniju nošnju za ovu priliku, kako iz domaće tako i iz susjednih župa. Nakon svečanog ulaska, izmoljena je molitva posvete Prečistom Srcu Marijinom ispred kipa Gospe Fatimske. U ime zajednice, na početku misnog slavlja, biskupa Svalinu pozdravila je **Vanja Zetović**. Uslijedilo je svečano misno slavlje koje su pjevanjem animirali

župni zbor i članovi KUHD-a „Bodrog”. Mladići i djevojke odjeveni u nošnje Sombora, Lemeša, Kupusine, Doroslova i Monoštora prinijeli su darove na oltar. Djeca iz Monoštora su recitirala pjesme o Gospinom ukazanju i Zavitnom danu, koje je napisao **Ivan Pašić**. Biskupu su uručeni darovi ne župljana, a on je zahvalio te izrazio zadovoljstvo što je bio ovdje s vjernicima na tako važan dan za ovu zajednicu. Rekao je da je zadivljen voljom kojom vjernici Monoštora pristupaju jednom ovakvom velikom događaju, uživao je u tom činu vjere i poželio da onu vjeru koju su te 1944. posvjedočili naši preci mi nastavimo baštiniti i živjeti. Na kraju svete mise, uz kitice pjesme „Trinaestoga svibnja”, na mnogim licima mogle su se vidjeti suze od ganuća a, vjerujem, i sreće što se naš zavjet tako svečano obilježava. To ulijeva nadu da će budući naraštaji znati što je i zašto je dan *zavit*, te da će ga i oni ovako svečano obilježavati i ispuniti obećanje župnika, kasnije biskupa Matije Zvekanovića, da dok god je sela slavit će se sveta misa točno u podne na čast Prečistom Srcu Marijinom.

Zavit je spomen na dan 13. listopada 1944., kada je bilo izgledno da će partizansko-rusko topništvo bombardirati Monoštor, no seljani nisu izbjegli iz sela, nego su se na poziv župnika Zvekanovića okupili u crkvi – zaiskana je od Boga i Gospe pomoć za selo. U ponoć je u mraku služena sveta misa Srcu Marijinu. Sutradan, 13. listopada, na dan zadnjeg ukazanja Gospe u Fatimi, sve se smirilo i opasnost je otklonjena. Svakog trinaestog listopada u podne, svetom misom Monoštorci zahvaljuju Bogu i Gospi za spasenje.

Nakon svete mise uslijedilo je veselje u župnom dvoru i ručak u Domu kulture za svećenike koncelebrante, kao i one koji su se pobrinuli da slavlje bude što svečanije. /**Veljko Rajačić**/

Proslava bračnih jubileja u Župi sv. Jurja u Subotici

U Župi sv. Jurja u Subotici dva bračna para proslavila su 20. listopada „okrugle” obljetnice sakramenta ženidbe.

Slavlje i obnova ženidbene privole upriličeni su u obliku mise zahvalnice koju je predslavio župnik **Tomislav Vojnić Mijatov**. **Marta i Ivan Milodanović** sjetili su se 30, a **Đurđica i Mario Tikvicki** 15 godina zajedničkoga života. /Facebook: Subotička biskupija/

Tuzlanski vjernici hodočastili Radosnoj Gospi gradovrško-bačkoj u Bač

Na prvu nedjelju u listopadu, 6. listopada, tuzlanski fratri su sa skupinom tuzlanskih vjernika tradicionalno hodočastili u Bač kako bi proslavili Radosnu Gospu gradovrško-bačku i častili njezinu sliku.

Već 17 godina, prve nedjelje u listopadu, tuzlanski vjernici odlaze u Bač kako bi se susreli s potomcima nekadašnjih katolika Župe Soli koji su potkraj 17. stoljeća došli na prostor Bačke, gdje su i ostali. Kroz godine se nastoji ta veza ojačati i očuvati, a kao jedan od najizrazitijih koraka na tom putu bilo je osnivanje udruge „Tragovi Šokaca” koja je započela s radom 2010. godine, kada se obilježavalo 400 godina od odlaska puka iz Soli u Bač.

U vrijeme Bečkog rata, 1688. godine, franjevci su prisilno napustili Gradovrh i preselili se u Bač, a njihov se novi samostan sve do 1705. godine nazivao gradovrškim. Tada su franjevci sa sobom ponijeli Gospinu sliku, naslikanu 1685. godine, koja je danas poznata kao Gospa gradovrško-bačka. Tada je s područja Župe Soli iselilo oko 3000 katolika. Te su veze tijekom stoljeća bile gotovo potpuno izgubljene, možda je tek u usmenoj predaji brojnih naraštaja bačkih Šokaca bila živa uspomena na krajeve iz kojih su doselili prvi Solinjani.

S druge strane, na mjestu gdje je sve započelo, na mjestu nekadašnjeg gradovrškog samostana, vjernički

puk njeguje sjećanje na radosni lik Gospe Gradovrške. Povezanost današnjih tuzlanskih vjernika i Bačana donekadavno se jačao i produbljivao susretima u Tuzli, u Solini, na blagdan Imena Marijina i u Baču prve nedjelje u listopadu. Budući da različite okolnosti posljednjih godina nisu naklonjene gostima iz Bača, na taj blagdan više se ne događa susret na Gradovrhu.

Tuzlanske hodočasnike je u Baču srdačno dočekaio gvardijan franjevačkog samostana **fra Josip Špehar**. Nakon kratkog susreta s njim prošli su samostanskim hodnikom i došli do kapelice gdje se čuva slika Gospe gradovrško-bačke. Kratko su se zadržali u molitvi pred slikom, potom su ušli u samostansku crkvu gdje je uskoro započela sveta misa. Svetu misu je predvodio **fra Mijo Ljubos**, a prigodnu je propovijed uputio **fra Franjo Ninić**, koji je povezao odnos

hodočasnika prema Gospi gradovrško-bačkoj s Isusovim govorom o djeci iz evanđeoskog ulomka – o dječjem iskustvu vjere.

Nakon svete mise hodočasnici su se zadržali kod Gospine slike uz pjesmu i molitvu. Potom su pošli na ručak i druženje s domaćinima. Dio tuzlanskih hodočasnika posjetio je staru bačku tvrđavu, a dio je ostao uživati u samostanskom prostoru u ugodnom društvu domaćina. /Mladen Bosankić, hrvatskiglasnik.ba/

Hodočašće Župe Bikovo

Prve subote u listopadu, 6. listopada („fatimska subota“), skupina od 17 vjernika iz Bikova hodočastila je u Marijansko svetište Vodica – Marijin vrt kraj Santova (Hercegszánto) u Mađarskoj.

U svetištu koje se nalazi oko dva kilometra od sela, smješten je „najviši“ kip Blažene Djevice Marije na svijetu, visok 10,53 metra. Ovo svetište spominje se prvi puta od 1830., kada se, prema kazivanju, jednom od seljaka dok je napajao stoku na tamošnjem izvoru ukazala Gospa. Santovačka vodica tradicionalno je marijansko proštenije Hrvata Bajskog trokuta.

Hodočašće je započelo u jutarnjim satima u crkvi. Župnik **Dominik Ralbovsky** najprije je izmolio molitvu blagoslova za početak hodočašća, a zatim protumačio simbole koji rese svako hodočašće: križ (idemo za Isusom), barjak (znak pobjede i pripadnosti), plave marame (Gospa Marija nas grli i prima u svoje naručje) i cvijeće (znak naše ljubavi prema Gospi).

Stigavši u svetište, mladi su nosili križ, barjak i košaricu cvijeća, a uz pjesmu „Čuj nas Majko“ došli smo kod kipa naše drage majčice i donijeli svoje molitve i prošnje. Zatim je uslijedilo razgledanje svetišta, potom objed. Drugi dio hodočašća upriličen je nakon stanke.

Župnik je imao kratki nagovor o tomu što su fatimske subote, te je pojasnio da na hodočašću molimo jedni za druge. Stoga smo igrali igru „tajnog anđela“. Dok se molila krunica sa razmatranjem, bila je prigoda za svetu ispovijed. Vrhunac hodočašća bilo je slavlje svete mise. Nakon toga otkrivali smo „tajne anđele“, te podijelili dojmove s hodočašća. Završni dio hodočašća ponovno je bio u župnoj crkvi, gdje smo izmolili molitvu. Radosna srca i ispunjeni duhovnim mirom vratili smo se svojim kućama. /s. **Kristina Ralbovsky**/

Hodočasnici iz župa Vajska i Bođani u Rumi

Na Misijsku nedjelju, 20. listopada, kada Crkva posebno moli za misionare i misionarke diljem svijeta, Župa Ruma ugostila je župljane Vajske i Bođana, koje je u uzvratnom posjetu Rumi predvodio župnik **Goran Vilov**.

Vilov je predslavio svetu misu u koncelebraciji s rumskim župnikom **Josipom Ivešićem**. U svojoj homiliji preč. Vilov govorio je upravo o misiji i ljudima koji su svoj život posvetili drugima, podsjetivši nas da ni kraja svijeta neće biti dok i posljednje uho ne čuje Radosnu vijest.

Mješoviti zbor Župe sv. Jurja iz Vajske i Župe sv. Ilije iz Bođana animirao je pjevanje za vrijeme svete mise, vođen **Elizabetom Balog**, koja je svirala i orgulje. Prije završnog blagoslova, preč. Ivešić zahvalio je od srca župniku Goranu Vilovu, zboru, svim župljanima Vajske i Bođana, kao i svojoj nekadašnjoj suradnici **Amaliji Šimunović**, koja je sada svojevrsna spona između ove dvije župe – Rume i Vajske.

Nakon svete mise, gostujući zbor počastio je sve nazočne koncertom održanim u sklopu projekta „Musicae spirituales concentus“, čiji je nositelj rumaska Župa Uzvišenja Svetoga Križa. Solistice su tom prilikom

bile **Dunja Tot**, jedna od najmlađih među pjevačima, i **Elizabeta Balog**, čije izvođenje je predstavljalo poseban kuriozitet, budući da je ona autorica i teksta i glazbe pjesme koju je otpjevala uz orgulje.

Trpeza ljubavi okupila je na kraju sve nazočne u dvorištu rumske župne crkve, kao i u pastoralnom centru na zajedničkom ručku, te pružila svima priliku da se bolje upoznaju i otpjevaju još mnogo pjesama skupa, u nadi nekog skorog ponovnog susreta. /**Facebook-stranica Župe Uzvišenja Svetoga Križa iz Rume**/

Obljetnica posvete subotičke katedrale

Obljetnica posvete subotičke katedrale – stolne bazilike sv. Terezije Avilske proslavljena je 14. listopada svečanom dvojezičnom svetom misom koju je predslavio subotički biskup Franjo Fazekas u zajedništvu s braćom svećenicima ove biskupije.

Biskup Fazekas je u homiliji podsjetio okupljene vjernike na povijest i značaj bazilika u antičkim vremenima, ali i u današnje vrijeme. Također, spomenuo je kako u Katoličkoj Crkvi postoje četiri velike bazilike, a koje simbolično predstavljaju produženje nekadašnjih najvažnijih kršćanskih sjedišta, odnosno, kako je rekao, svaka od njih je svojevrsno liturgijsko sjedište jednoga od četiriju patrijarha, a sve se nalaze u Rimu.

„Osim tih velikih bazilika, u Rimu se nalazi i više malih bazilika, a tim se nazivom nazivaju i mnoge druge značajne crkve u svijetu. Tako i naša subotička katedrala, zahvaljujući našem pokojnom biskupu mons. Matiši Zvekanoviću, ima naslov manja bazilika, odnosno latinski *basilica minor*“, rekao je biskup i nadovezao se: „Iako se možda današnjem vjerniku može činiti čudnim, zašto bismo kao blagdan slavili posvetu jedne crkve. Nažalost, obično se na taj dan okupi mali broj ljudi. Međutim taj nam blagdan priziva u pamet važnost crkve, odnosno hrama, Božjeg prebivališta u cjelokupnom Božjem narodu. U ono vrijeme, nije mi bez razloga, tada još mladom

svećeniku, rekao jedan stariji župnik da obljetnica posvete jedne crkve treba biti veće slavlje nego samo proštenje. Stoga hvala svima vama koji ste došli s nama proslaviti obljetnicu posvete naše katedrale”.

Riječ „katedra“ doslovno označava biskupsko nepomično sjedalo, postavljeno u crkvu neke biskupije, koja se stoga i naziva „katedrala“, tj. „stolna crkva“, te je simbol biskupove vlasti, a posebice njegova „učiteljstva“, točnije evanđeoskog nauka što ga je on, kao nasljednik apostola, pozvan čuvati i prenositi kršćanskoj zajednici.

Subotička katedrala sv. Terezije Avilske počela se graditi 1773. godine, a završena je za šest godina.

Prošle godine je obilježena 250. obljetnica od početka gradnje, a prvobitni, više puta mijenjani plan crkve načinio je Franz Kaufmann iz Pešte. Katedrala, ili kako je Subotičani vole zvati „velika crkva“, obnovljena je 1973. godine, a godinu dana kasnije blaženi papa Pavao VI. odlikovao ju je naslovom manje bazilike. U vrijeme njene izgradnje u Subotici je bilo 11.600 katolika koji su, kako govore povijesni podatci, bili Hrvati, Mađari, Nijemci i Slovaci, a danas je, prema procjeni katedralnog župnika **mons. Stjepana Beretića**, na području župe oko 6500 katolika, a mise se služe na hrvatskom i mađarskom jeziku. /catholic-su.rs/

Proštenje i preuzimanje službe upravitelja župe u Beregu

Damjan Pašić, upravitelj Župe sv. Mihovila arkandela u Beregu, položio je ispovijest vjere i prisegu vjernosti tijekom euharistijskoga slavlja o danu proštenja ove župe, 29. rujna.

Misu je predslavio generalni vikar Subotičke biskupije **preč. Željko Šipek**, skupa sa svećenicima Somborskog dekanata. Ovim činom, po crkvenom pravu, stupilo je na snagu imenovanje upravitelja župe. /Facebook-stranica crkve sv. Mihaela u Beregu/

Duhovna obnova i Misijska nedjelja u Župi sv. Roka u Subotici

Duhovna obnova pod geslom „Srce će vam se radovati” održana je od 18. do 20. listopada u crkvi i župnim prostorijama Sv. Roka u Subotici. Obnovu je predvodio vlč. Dražen Radigović, a animirala Molitvena zajednica „Proroci”.

Svete mise u crkvi sv. Roka u Subotici na Misijsku nedjelju predslavio je također vlč. Radigović. U prigodnoj propovijedi, tumačeći Božju riječ, posebno je govorio o tome kako je Isus preuzeo grijeh svijeta na sebe, te je naveo kako i mi možemo biti dionici pomirenja i oslobođenja od grijeha i posljedica grijeha. Potrebno je najprije zamoliti Boga za oprost i pokajati se za svoje grijeh, zatim povjerovati da nam je Bog doista oprostio. Na kraju je potrebno oprostiti i sebi, da bismo bili dionici Božjega oprost i mira i radosti koje po oprost i oslobođenju grijeha primamo.

Na misi se molilo za misije i misionare i skupljali su se darovi za potrebne misije, a osobito za potrebe misije Družbe Sestara Kćeri Milosrđa koja djeluje u Malaku, u D. R. Kongo. Na kraju svete mise župnik **Andrija Anišić** zahvalio je vlč. Draženu što je ovih dana bio s nama i pomagao da odlučnije slijedimo Krista i rastemo u svetosti. Neka ga dobri Bog nagradi

svojim milostima. Želimo mu Božji blagoslov, kako u župnom pastoralu tako i u njegovom evangelizacijskom radu.

Vlč. Dražen je rođen u Sračincu i R. Hrvatskoj, a sada je župnik u Župi sv. Roka u mjestu Luka (kod Zaprešića). Utemeljitelj je zajednice „Dobri pastir” koja djeluje u petnaest podružnica u raznim mjestima Hrvatske. /Facebook Andrija Anišić, Facebook Proroci/

Slavlja jubileja sakramenta ženidbe u Maloj Bosni

Parovi koji slave „okrugle” obljetnice zajedničkog života u kršćanskom braku u Župi Mala Bosna, zahvalili su Bogu na obiteljskom zajedništvu misom 20. listopada u župnoj crkvi Presvetog Trojstva. Misu je predslavio župnik Dragan Muharem.

Julijana i Vince Kujundžić proslavili u 57 godina podjele sakramenta ženidbe, Otilija i Stipan Francisković 53, Kata i Pere Tikvicki 50, Marija i Petar Stipić 45, Mira i Antun Nađheđesi 40,

isto koliko i Matilda i Istvan Pehle te Teza i Ivan Matlak. Jasna i Ivica Jurić proslavili su 35 godina braka, Tereza i Tomo Vidaković 30, Biljana i Saša Vojnić Hajduk 20, Jelena i Nebojša Poljaković 10, koliko i Jelena i Mirko Gabrić. Sedam bračnih parova obilježilo je petu obljetnicu braka: Danijela i Stefan Skenderović, Maja i Marko Poljaković, Kristina i Marin Jurić, Marina i Ninoslav Sarić, Marica i Bojan Ilovac, Renata i Danijel Horvacki te Kristina i Slobodan Gašpar. /Zv./

Održane obnovljene „Somborske duhovne večeri”

U organizaciji Židovske općine Sombor, Srpske pravoslavne Crkve, Rimokatoličke Crkve i uz podršku Grada Sombora, u skupštinskoj dvorani u zgradi Županije, tribinom na temu „Obitelj” 13. listopada svečano je otvoreno ovogodišnje izdanje manifestacije „Somborske duhovne večeri”.

Na samom početku, sugrađanima koji su nazočili događaju, obratio se pomoćnik gradonačelnika za područje kulture i turizma Uroš Buzadžić. Po završetku uvodnoga dijela, o obitelji su govorili i sa sugrađanima diskutirali Isak Asiel, vrhovni rabin židovske zajednice u Srbiji, preč. Josip Pekanović, župnik rimokatoličke crkve Presvetoga Trojstva u Somboru i protojerej Savo Nikolić, arhijerejski namjesnik somborski, a tribinu je vodila docentica angloameričke književnosti Nataša Gojković.

Drugoga dana manifestacije, 14. listopada, tribina „Obitelj” održana je i na Pedagoškom fakultetu, gdje su studenti i učenici, ali i svi zainteresirani

sugrađani, imali priliku na navedenu temu čuti riječi rabina Asiela, župnika Pekanovića i Marka Radakovića, pravoslavnog teologa i vjeroučitelja iz Sombora. U okviru „Somborskih duhovnih večeri”, 15. listopada je u Narodnom kazalištu Sombor nastupio zbor „Hašira” iz Novog Sada, kao i zbor Srpske pravoslavne Crkve. /tvsombor.rs/

Iz naših župa

Misa zahvalnica za plodove zemlje
u Župi sv. Jakova u Plavni

Otvaranje novog pastoralnog centra u dvorištu
Župe Presvetog Srca Isusova u Tavankutu

Misa zahvalnica za plodove zemlje
u Župi sv. Jurja u Subotici

Misa zahvalnica za plodove zemlje u
vikariji Svete obitelji u Radanovcu

Misa zahvalnica za plodove zemlje
u Župi sv. Pavla u Baču

Misa zahvalnica za plodove zemlje
u Župi sv. Marka u Žedniku

Proslava jubileja sakramenta ženidbe u Župi Presvetog Srca Isusova u Tavankutu

Obred preminuća sv. Franje u Subotici

Upredvečerje blagdana sv. Franje, kod franjevaca u Subotici, ali i diljem svijeta, slavi se obred preminuća sv. Franje. Tako je bilo i 3. listopada, kada su se svećenici predvođeni biskupom okupili ispred oltara sv. Franje u franjevačkoj crkvi u Subotici. Sam obred, kao i svetu misu predvodio je biskup Subotičke biskupije Franjo Fazekas u zajedništvu s ovdašnjim franjevcima i svećenicima naše biskupije.

U prigodnoj homiliji biskup Fazekas istaknuo je da ovih godina franjevački red slavi i spominje više obljetnica. Prošle godine bila je osamstota obljetnica kako je papa Honorije potvrdio Pravilo Franjevačkog reda. „Iste je godine sv. Franjo uprizorio prve žive jaslice o Isusovom rođenju, u malom talijanskom mjestu Greccio”, podsjetio je biskup.

„Budući da se ove godine sjećamo događaja kada je sv. Franjo u svom duhovnom usponu, na vrhuncu svetosti primio Isusove rane, posvetit ćemo nekoliko misli toj tajni. Naime, naš je svetac imao silnu želju postati što više sličan našem Spasitelju, Isusu Kristu. Tako je u jednom molitvenom zanosu na spomenutom brdu zadobio Isusove rane. Poslije sv. Pavla apostola, koji je u Poslanici Galaćanima spomenuo da na svom tijelu nosi biljege Isusove (usp. Gal 6, 17), sveti Franjo je bio drugi svetac u povijesti Crkve obilježen Spasiteljevim ranama. Svakako se tu nameće ono uvijek vječno i aktualno pitanje o smislu i osmišljavanju ljudske patnje. Naravno da patnja u sebi nema smisla, ona jedino

dobije svoju vrijednost ako je prihvaćena iz ljubavi, te ukoliko postaje žrtva za Boga i svoje bližnje”, poručio je biskup Fazekas.

Sveti Franjo preminuo je 3. listopada 1226. godine u crkvi sv. Marije Anđeoske u Asizu, kao otac triju franjevačkih redova i ponizni ljubitelj Božjih stvorenja. Do današnjih dana među braćom ostalo je sjećanje na Franjin prelazak sa svijeta k Ocu nebeskom, te ga iznova i na njegov način obredom obnavljaju.

Osim franjevaca, u biskupiji od redovničkih družba koje slijede Franjinu karizmu djeluju i sestre Družbe Kćeri Milosrđa Trećeg samostanskog reda sv. Franje provincije Krista Kralja. /catholic-su.rs/

Beogradski nadbiskup i metropolita Ladislav Nemet imenovan kardinalom

Papa Franjo je 6. listopada, nakon nedjeljnog Angelusa, najavio da će 8. prosinca 2024. godine, na blagdan Bezgrešnog začeća, u Vatikanu održati konzistorij za imenovanje novih kardinala, među kojima je i beogradski nadbiskup i metropolit mons. dr. Ladislav Nemet SVD.

„Beogradska nadbiskupija zahvaljuje svima koji su beogradskom nadbiskupu i metropolitu mons. dr. Ladislavu Nemetu, SVD, čestitali na unaprjeđenju u zbor kardinala Svete rimske Crkve. U Katoličkoj Crkvi

kardinal je titularno zvanje. Prema današnjem značenju te riječi, kardinali su crkveni velikodostojnici koji su po rangu nalaze odmah poslije pape. Danas je uloga kardinala administrativna. Imenuje ih uvijek papa. Jedan od najvažnijih njihovih zadataka je izbor novog pape (kada se organiziraju konklave). Nakon papine smrti, kardinali se sastaju radi izbora novoga pape”, priopćila je Beogradska nadbiskupija. /kc.org.rs/

Jubilej 200. godišnjice od izgradnje crkve sv. Klementa u Hrtkovcima

Misu kojom je proslavljeno 200 godina hrtkovačke župne crkve predslavio je srijemski biskup mons. Fabijan Svalina u koncelebraciji s biskupom u miru mons. Đurom Gašparovićem te svećenicima Srijemske i okolnih biskupija.

Biskup Svalina se u homiliji osvrnuo na značaj jubileja koji proslavlja hrtkovačka crkva. „Ovim jubilejom izričemo zahvalnost Bogu za sve one svećenike-redovnike koji su gradili i vodili prvu zajednicu katolika dok su Hrtkovci još bili filijala, zatim za sve župnike i njihove pomoćnike vaše župe koji su vodili

ovu zajednicu, neki dajući i život za nju. U župnoj zajednici, predvođeni vašim župnicima, primali ste i upijali kršćansku baštinu prenošenu iz generacije u generaciju. Zahvaljujemo Bogu za sve brojne vjernike koji su kroz povijest ove župe bili svjedoci svoje vjere, neki i do prolijevanja krvi”, rekao je biskup, te dodao: „bilo je vremena kada su jednakom zajedničkom boli sahranjivali i katolici i pravoslavni svoje župnike i parohije. Bilo je useljavanja i raseljavanja, pojedinačnih i masovnih, radosnih dolazaka i tužnih – bolnih odlazaka. Danas sabiremo sve to na oltar: radosti i suze... Stavljamo na oltar sve živote i pastoralna djelovanja pokojnih župnika i drugih svećenika, živote i kršćansko svjedočenje tolikih vjernika ove župe i ovoga kraja...”.

Svalina je dodao da je sve je to o čemu je pričao dio prošlosti, no treba se okrenuti budućnosti, te je ohrabrio zajednicu u Hrtkovcima: „Bog čovjeka nije ostavio da se u životu snalazi kako zna, nego ga je poveo kroz povijest i bio uz njega i onda kad mu je on okrenuo leđa. U toj nadi

živjeli su vjernici Hrtkovaca od svojih početaka do danas. Budite uvjereni: Bog će spasiti svoj narod: on stvara ‘novo nebo i novu zemlju’. On postavlja svoj šator s ljudima, on prebiva među njima, ‘oni će biti narod njegov a on će biti Bog s njima’. Ta nada je u nama čvrsta jer smo pristupili ‘posredniku novoga saveza – Isusu’. Ne straši nas ni pomisao na prošlost, ni tuga nad sadašnjošću, jer znamo da Isus svraća i k čovjeku grešniku i nosi mu spasenje”.

Na koncu slavlja domaćin, župnik vlč. Ivica Živković, pozdravio je goste, izrazivši radost što su došli podržati vjernike u Hrtkovcima i s njima proslaviti ovu značajnu obljetnicu. Nakon misnoga slavlja uslijedila je akademija u dvorištu župne crkve ka kojoj su govorili: biskup Svalina, ministar za ljudska i manjinska prava Tomislav Žigmanov, predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata Srijema, Bačke i Banata Ivo Martinović i hrtkovački povjesničar Marko Loš. /srijembiskupija.rs/

Papa Franjo imenovao mons. Marka Medu gospičko- senjskim biskupom

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj objavila je 7. listopada, na spomendan Blažene Djevice Marije od Krunice, da je papa Franjo imenovao mons. Marka Medu gospičko-senjskim biskupom.

Mons. Marko Medo rođen je 10. ožujka 1972. godine u Strupniću, u općini Livno, u Banjolučkoj biskupiji. Osnovnu školu pohađao je u svom rodnom mjestu Strupniću. Godine 1987. ušao je u sjemenište

franjevaca trećoredaca glagoljaša u Zagrebu. Od 1987. do 1991. pohađao je Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zagrebu. Vrijeme novicijata, od 1991. do 1992., proveo je u franjevačkom samostanu u Zadru. Od 1992. do 1997. studirao je filozofiju i teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Godine 2007. stekao je magisterij iz pastoralne teologije na Institutu „Redemptor hominis” pri Papinskom lateranskom sveučilištu u Rimu. Za svećenika je zaređen u zagrebačkoj prvostolnici 27. lipnja 1998. godine. U Vojnom ordinarijatu član je raznih vijeća i služba. U Hrvatskoj biskupskoj konferenciji bio je član Vijeća za pastoral obitelji. Osim hrvatskog govori talijanski i služi se engleskim i njemačkim jezikom. /IKA/

Kardinal Zuppi završio posjet Moskvi

Posjet kardinala Mattea Marije Zuppija Moskvi omogućio je razmatranje nekih izgleda za humanitarnu suradnju i za otvaranje putova za postizanje mira, istaknuto je u priopćenju Tiskovnog ureda Svete Stolicе povodom drugog posjeta predsjednika Talijanske biskupske konferencije Rusiji od 14. do 16. listopada, kao Papinoga izaslanika, u nastavku misije koju mu je povjerio Sveti Otac.

Zajedno s jednim dužnosnikom Državnoga tajništva, kardinal Zuppi se susreo s ministrom vanjskih poslova Sergejem Lavrovom, savjetnikom predsjednika Ruske Federacije za vanjsku politiku Jurijem Ušakovim, povjerenicom za prava djece Marijom Lvovom-Belovom i povjerenicom za ljudska prava Tatjanom Moskalkovom. Obavljeni razgovori omogućili su procjenu onoga što je do sada postignuto za vraćanje maloljetnika u obitelji i razmjenu zarobljenika, ranjenika i posmrtnih ostataka poginulih. /IKA/

Norveški biskupi potpisali deklaraciju protiv rodne ideologije

Norveški biskupi i više od trideset kršćanskih skupina potpisali su deklaraciju podrške „biološkoj stvarnosti” i „protiv pokreta kao što su rodna ideologija i queer teorija”, objavila je 15. listopada KNA.

U izjavi, trideset jedan potpisnik – uključujući Norveško katoličko biskupsko vijeće – ističe da „postoje samo dva biološka spola: muški i ženski, a on se određuje u trenutku začeća.” „Ideja da postoji subjektivni spol i ‘rodni identitet’ koji je slobodno odabran i utemeljen na osjećajima rezultat je ideologije te nema temelja u biologiji ili nekoj drugoj znanosti. Ideja da postoje dječaci, djevojčice i drugi spolovi izuzetno je problematična. Ona dovodi do zbunjenosti, nesigurnosti i destruktivnih životnih izbora za mnogu djecu i mlade. Državna tijela i javne vlasti zlorabe svoj mandat i moć kada pokušavaju izvršiti pritisak na građane i organizacije da se prilagode ‘queer teoriji’ u vezi s rodom, seksualnošću i brakom. Rodna ideologija također je nespojiva s našom kršćanskom vjerom i razumijevanjem stvarnosti”, stoji u priopćenju. /IKA/

Broj katolika u svijetu raste, osim u Europi

Među 7,84 milijarde ljudi, koliko ih je ukupno bilo na svijetu 31. prosinca 2022., 1,39 milijardi su katolici, prenosi Kathpress 17. listopada podatke rimske novinske agencije Fides.

Statistika je objavljena u povodu 98. Svjetske misijske nedjelje koja se slavi 20. listopada. Broj katolika raste prvenstveno u Africi i to za 7,27 milijuna, u Americi za 5,91 milijuna, Aziji za 889.000 i Oceaniji za 123.000. U Europi se broj katolika smanjio za 474.000.

Broj biskupa dosegao je 5.353, od kojih 2.671 potječe iz redovničkih zajednica. Broj biskupa također raste u Africi i Aziji, a smanjuje se u Europi i Americi. Broj svećenika porastao je posljednjih godina s 404.628 na 407.730, dok se smanjio broj redovnika laika i redovnica. Opada broj i misijskih postaja, posebice u Aziji i Americi. Unatoč rastu ukupnog broja katolika na cijelome svijetu, broj krštenja smanjio se s 17.932.891 u 1998. na 13.327.037 u 2022. godini. Broj bogoslova, uključujući i dijecezanske i redovničke kandidate, također se smanjio i sada ih u svijetu ima 108.481. Istodobno raste broj učenika u crkvenim obrazovnim ustanovama, posebice u osnovnim i srednjim školama. /IKA/

Uspješan Festival i otvorene nove prostorije

U sportskoj dvorani Tehničke škole „Ivan Sarić” u Subotici, 29. rujna održan je 24. Festival bunjevački pisama u organizaciji istoimene Hrvatske glazbene udruge. Ove godine izvedeno je 17 novih skladba, namjenski pisanih za ovaj festival.

Pobjednička pjesma ovogodišnjeg Festivala bila je pjesma „Leti vilo, bunjevačka” koja je djelo više puta nagrađivanog autora **Tomislava Vukova**, a pjesmu

je izveo ansambl „Hajo”. Drugo mjesto po mišljenju stručnog žirija pripalo je **Josipu Franciškoviću**, autoru teksta i glazbe za skladbu „Fale mi ljudi”, koju je izveo ansambl „Biseri”. Josipova druga pjesma „Da mi na vrata pokucaš”, koju su izveli **Marija Kovač** i ansambl „Biseri”, osvojila je nagradu publike. Treća nagrada pripala je **Luki Samardžiću**, **Petru Majbaumu** i **Davidu Ralašiću** (Kaptol), autorima glazbe za pjesmu „Sićanje”, koju je izveo Luka Samardžić sa Kaptolačkim tamburaškim orkestrom. Titulu najbolje interpretatorice ponijela je **Lidija Ivković**, a za najboljeg debitanta proglašen je **Ivan Barčan** (Pitomača). Po mišljenju stručnog žirija, najbolji aranžman potpisao je **Adam Seg** za pjesmu „Sad razumim”, a najbolji tekst **Snežana Kujundžić** za pjesmu „Nebo moje”. Soliste je pratio Festivalski tamburaški orkestar pod ravnanjem **prof. Mire Temunović**. U revijalnom dijelu programa nastupio je Orkestar ljetnog tamburaškog kampa Pleternica 2024., pod vodstvom dirigenta **Damira Butkovića**.

Nakon Festivala druženje tamburaša i uzvanika nastavljeno je u Tamburaškoj kući, gdje su ovom prigodom i svečano otvorene renovirane i obnovljene prostorije Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama” u takozvanoj Tamburaškoj kući. Prostorije su otvorile predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća i zastupnica u Hrvatskom saboru **Jasna Vojnić** i gradonačelnica Pleternice **Marija Šarić**.

Održan VII. Međunarodni festival tradicijskog pjevanja u Subotici

Ženska pjevačka skupina „Šokice” iz Udruge „Šokačka grana” iz Osijeka, pobjednik je VII. Međunarodnog festivala tradicijskog pjevanja, koji je 5. listopada organizirao HKC-a „Bunjevačko kolo” u svojoj velikoj dvorani.

Na festivalu je s po dvije pjesme različitog karaktera nastupilo 12 pjevačkih skupina iz Srbije, Hrvatske i Mađarske. Drugu nagradu dobila je ŽPS Kulturnog centra „Igrišće” iz Županje, a treću pjevačka grupa Kulturnog centra „Car Dušan Silni” iz Feketića. Specijalno priznanje žirija za najbolju karakterizaciju pjesama dobila je Ženska pjevačka skupina KUD-a „Mostanje” iz Karlovca, potom za najbolju počimalju **Morana Lakotić** iz ŽPS „Šokice” iz Osijeka, a za najperspektivniju mladu grupu ŽPS KUD-a „Svetozar Marković” iz Novog Sada.

„Colorit” u Hrvatskom domu u Somboru

Nastavljajući tradiciju dugu 24 godine, HKUD „Vladimir Nazor” iz Sombora organizirao je 5. listopada likovnu koloniju „Colorit”. Kolonija je okupila dvadesetak slikara iz Subotice, Sombora, Sonte i Koluta. Uz slikare, radila su i djeca iz Sombora i Darde (Hrvatska).

Prvi „Colorit” održan je prije 24 godine na salašu Cecilije Miler, koja je i osnivačica kolonije. Sve je počelo od njene želje da se umjetničkim radovima oplemeni prostor Hrvatskog doma u Somboru.

Baština – tema 23. Dana hrvatske knjige i riječi, dana Balinta Vujkova

Bogat program 23. Dana hrvatske knjige i riječi, dana Balinta Vujkova održan je od 10. do 12. listopada. Organizator ove najveće književno-jezične manifestacije Hrvata u Republici Srbiji je „Hrvatska čitaonica Subotica” u suorganizaciji s Gradskom knjižnicom Subotica, Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatskim nacionalnim vijećem.

Dani su započeti programom za djecu osnovnih škola i vrtića pod nazivom „Narodna književnost u školi, u spomen na Balinta Vujkova Didu” koji je održan

10. listopada u Velikoj dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo” u Subotici. Na javni sat hrvatskoga jezika okupilo se oko 400 djece iz vrtića i osnovnih škola gdje se nastava odvija na hrvatskom jeziku iz Subotice, Male Bosne, Tavankuta i Đurđina a priključila su im se i djeca koja slušaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture iz Berega, Lemeša, Žednika, Tavankuta i Đurđina. Među ostalim, tom prigodom mališani iz vrtića „Marija Petković – Sunčica” iz Subotice te učenici OŠ „Vladimir Nazor” iz Đurđina izveli su predstave na temelju narodnih priča koje je zapisao Balint Vujkov.

Istoga dana u Gimnaziji „Svetozar Marković” u Subotici održan je program za srednjoškolce, naslovljen „Nematerijalna kulturna baština – Budi IN – ponosi se svojim!” kojem su prisustvovali učenici koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku u Gimnaziji „Svetozar Marković”, Politehničkoj, Medicinskoj srednjoj školi i Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Paulinum”. Okrugli stol na temu „Očuvanje nematerijalne kulturne baštine manjinskih zajednica u Republici Srbiji” održan je 11. listopada u Gradskoj knjižnici Subotica, nakon čega

su položeni vijenci na bistu Balinta Vujkova u centru grada.

Navečer istoga dana priređena je multimedijalna večer u Velikoj dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo” u Subotici. Organizacijski odbor 23. Dana hrvatske knjige i riječi, dana Balinta Vujkova donio je odluku da se ove godine umjesto nagrade za životno djelo „Balint Vujkov Dida” dodijeli istoimeno priznanje **Zlatku Romiću**, izborniku *Izabranih djela Balinta Vujkova* u osam knjiga. Nagrada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata „Emerik Pavić” za najbolju knjigu u 2023. godini pripala je 16. svesku *Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*. Trijenalna nagrada „Iso Velikanović” za najbolju knjigu proze u razdoblju 2021. – 2023. dodijeljena je knjizi kratkih priča *Fajrunt u Istarskoj ulici* **Mirka Kopunovića**. Među ostalim, u programu je nastupio HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice, njihova Ženska pjevačka skupina „Prelje” te Muška pjevačka skupina KUD-a „Kupina” iz Hrvatske, dok su **Nevena Racić** (Balintova unuka), **Bernadica Ivanković** i **Zoltan Sič** iz Književno teatarskog kružoka iz Subotice kazivali priče koje je zapisao Balint Vujkov.

Posljednjeg, trećeg dana, 12. listopada, u Hrvatskom domu – Matici u Subotici održan je književni salon na kojem je predstavljeno Društvo hrvatskih književnika Herceg-Bosne i Društvo hrvatskih književnika – Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski, a predstavljena je i ideja o osnutku Kluba hrvatskih pisaca Srbije.

Za 23. Dane hrvatske knjige i riječi, dane Balinta Vujkova tiskana su i dva nova naslova: *Zbornik radova s prošlogodišnjeg znanstveno-stručnog skupa* te posljednja, osma, knjiga u Ediciji „Izabrana djela Balinta Vujkova” – *Didin rukopis*.

U okviru pratećeg programa u katalognoj sobi Gradske knjižnice Subotica postavljena je izložba knjiga tiskanih između dvaju Dana hrvatske knjige i riječi, čime je predstavljena knjiška produkcija Hrvata u Srbiji u ovom razdoblju.

„Ero s onoga svijeta” u Beogradu

Hrvatsko narodno kazalište iz Zagreba gostovalo je 16. listopada na Velikoj sceni Narodnog pozorišta u Beogradu s operom **Jakova Gotovca „Ero s onoga svijeta”, pod dirigentskom upravom Srboljuba Dinića i u režiji Krešimira Dolenčića.**

Bio je ovo uzvratni posjet tog kazališta, nakon što je srpski nacionalni teatar gostovao u HNK-u sa svojom najnovijom operom produkcijom: Verdijevim Simonom Bokanegrom, kojom je zatvoreno ovogodišnje drugo izdanje Zagrebačkog opernog festivala. Najpoznatije i najpopularnije Gotovčevo djelo, opera u tri čina „Ero s onoga svijeta”, praižvedena je 1935. godine. Libreto je, prema motivima narodne priče, napisao Milan Begović.

Listopad – Marijin mjesec

Mjesec listopad posvećen je Blaženoj Djevici Mariji. Kroz ovaj mjesec svakog se dana u našim crkvama moli listopadska pobožnost – krunica.

Ova praksa potječe iz 16. stoljeća. S obzirom na to da su Turci već prodrli u Europu i osvojili velike teritorije, papa sv. Pio V. je 1569. godine pozvao sve kršćane

na molitvu krunice kako bi se, po Gospinu zagovoru, kršćanski svijet zaštitio od islamskoga utjecaja. Uz to je Papa okupio kršćansku vojsku, koja se 7. listopada 1571. suprotstavila osmanlijskoj vojsci u bitci kod Lepanta, te odnijela pobjedu. Ova bitka je predstavljala kraj turske pomorske prevlasti na Sredozemlju. Zbog toga je Papa, u znak zahvalnosti, proglasio 7. listopada blagdanom Gospe od Pobjede, a već njegov nasljednik, Grgur XIII., kako bi istaknuo značaj molitve krunice u ovoj pobjedi, mijenja naziv blagdana u blagdan Svete Krunice.

I mi smo u sjemeništu proslavili ovaj Marijin spomen 7. listopada, a svakoga dana molimo i listopadsku pobožnost, moleći Gospin zagovor koji je toliko moćan da donosi i vojskama pobjede. /**Nikola Vukić**/

Preminuće sv. Franje

Sveti Franjo, osnivač franjevačkog reda i jedan od omiljenih svetaca među vjernicima, preminuo je 3. kolovoza 1226. godine. Njegov je spomendan 4. listopada, ali se u franjevačkim crkvama posebno obilježava i sam dan njegove smrti.

Svetu misu u franjevačkoj crkvi svetog Mihovila u Subotici na ovaj dan predslavio je subotički biskup Franjo Fazekas. Na početku mise bio je obred preminuća, tijekom kojega smo mogli čuti nešto o životu i djelu ovog velikog svetca. Zatim je uslijedila sama sveta misa. U svojoj propovijedi biskup je istaknuo vrline koje su krasile svetog Franju, ponajviše poniznost, siromaštvo i služenje braći, koje su temelj franjevačkog reda.

Ovim putem još jednom želimo našem biskupu Franji sretan i blagoslovljen imendan, te da ga čuva i prati zagovor njegova nebeskog zaštitnika. /**Nikola Vukić**/

Dani hrvatske knjige i riječi – dani Balinta Vujkova

Povodom XXIII. Dana hrvatske knjige i riječi – dana Balinta Vujkova održan je program za srednjoškolce u svečanoj dvorani Gimnazije „Svetožar Marković“. Program je bio namijenjen učenicima srednjih škola koji nastavu pohađaju na hrvatskome jeziku, a tema programa bila je „Nematerijalna kulturna baština: Budi IN – budi cool!“. Program se sastojao od kratkog izlaganja o važnosti nematerijalne kulturne baštine, te je bilo govora i o kulturnoj baštini vojvođanskih Hrvata. Zatim su uslijedili kviz i igra pantomime.

Učenici „Paulinuma“ koji pohađaju nastavu na hrvatskome jeziku sudjelovali su u ovome događaju.

Prevenција i očuvanje mentalnoga zdravlja

Istraživanja pokazuju zabrinjavajući porast depresije, anksioznosti i bolesti ovisnosti među mladima, osobito kod adolescenata, a samoubojstvo je jedan od vodećih uzroka smrti među mladima. Caritas „Sv. Anastazija” iz Srijemske Mitrovice ovogodišnju kampanju povodom Svjetskoga dana mentalnoga zdravlja posvetio je upravo prevenciji i očuvanju mentalnoga zdravlja mladih. Tijekom Tjedna mentalnoga zdravlja realizirane su brojne i raznolike aktivnosti.

RADIONICE ZA OSNOVCE I SREDNJOŠKOLCE

U okviru kampanje održano je pet radionica na temu psihološke otpornosti, pozitivnih emocija i kvalitete života za učenike osnovnih i srednjih škola. Tri radionice održane su u osnovnim školama u Srijemskoj Mitrovici i Laćarku, a dvije u Kemijsko-šumarskoj i Medicinskoj školi. Više od sto učenika u dobi od 15 do 18 godina sudjelovalo je u ovim interaktivnim radionicama zajedno sa svojim profesorima, psiholozima i pedagozima.

PROSLAVA SVJETSKOG DANA MENTALNOGA ZDRAVLJA

Obilježavanje Svjetskog dana mentalnoga zdravlja, 10. listopada, organizirano je u Caritasovom dnevnom boravku „Sveta Tereza”, jedinoj licenciranoj ustanovi socijalne skrbi za rehabilitaciju osoba s mentalnim oboljenjima u Vojvodini. Djeca iz vrtića „Stonogica”, Udruga za djecu s autizmom „Moj svijet” i Specijalne škole „Radivoj Popović” nazočila su lutkarskoj predstavi koju je izvela profesorica Dragana Filimonović. Predstava je bila interaktivna, a sudjelovala su i djeca i korisnici Dnevnog boravka. Program su svojim nastupima uljepšala i djeca iz Glazbene škole. Svi sudionici su dobili darove u vidu igračaka i školskog pribora.

NACIONALNI STRUČNI SKUP

Završni događaj Tjedna mentalnoga zdravlja bio je nacionalni stručni skup u Gradskoj kući, u okviru kojega su govorili Tatjana Prijić, pomoćnica povjerenice za zaštitu ravnopravnosti, MA Sandra Perić, ravnateljica Komore socijalne skrbi, Slavica Milojević iz Republičkog zavoda za socijalnu skrb, Jelena Ankić, nacionalna koordinatorica programa mentalnog zdravlja Caritasa Srbije, kao i Kristina Dragišić, koordinatorica Caritasa „Sv. Anastazija” iz Srijemske Mitrovice. Skup je otvorila Danica Nedić, zamjenica gradonačelnika, uz nazočnost Anite Obradović, načelnice uprave za socijalnu i zdravstvenu skrb, te njene zamjenice Biljane Cvijetić.

Rezultat ovog intenzivnog programa je uvrštavanje prikupljenog materijala u godišnji plan rada školskih psihološko-pedagoških služba, čime će se nastaviti kontinuirana edukacija o značaju mentalnog zdravlja mladih i šire zajednice.

Caritas u Srbiji nastavlja sa posvećenim radom na unaprjeđenju mentalnoga zdravlja.

Razgovor sa o. Stankom od Utjelovljenja (Pažin), studentom na poslijediplomskom studiju na Papinskom institutu za duhovnost „Teresianum”

„Karmel je mjesto mog ponovnog rođenja”

O. Stanko od Utjelovljenja (Pažin), OCD, rođen je 9. listopada 1994. u Ljubuškom, Bosna i Hercegovina. Osnovnu školu završio je u Stolcu, BiH. Dana 4. rujna 2009. ušao je Karmel u zagrebačkim Remetama. Pohađao je Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju s pravom javnosti u Zagrebu, te maturirao 2014. godine. Redovničko oblačenje imao je 7. rujna 2014. u Remetama, a godinu novicijata proveo je u Karmelu u Grazu. Prve zavjete položio je na blagdan Rođenja BDM, 8. rujna 2015., u svetišću Majke Božje Remetske, a doživotne na blagdan sv. Mateja, 21. rujna 2019. u Karmelu sv. Ilije na Buškom jezeru, BiH. Godine 2015. upisuje Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 2020. godine. Dana 24. listopada 2020. zaređen je za đakona u Karmelu sv. Ilije na Buškom jezeru, po rukama mons. Petra Palića, biskupa mostarsko-duvanjskog i apostolskog administratora trebinjsko-mrkanskog. Đakonski praktikum imao je u Župi sv. Mihovila arkanđela na Kamenu – Split. U nacionalnom svetišću Majke Božje Bistričke 5. lipnja 2021. zaređen je za svećenika po rukama uzoritog kardinala Josipa Bozanića. Mladu misu slavio je u rodnoj Župi sv. Ilije proroka u Stolcu, 3. srpnja 2021. godine.

Od ljeta 2021. do ljeta 2022. bio je konventualni član zajednice u Splitu, gdje je djelovao kao župni vikar u Župi sv. Mihovila arkanđela na Kamenu, te vjeroučitelj u OŠ Kamen – Šine. Od jeseni 2022. do danas je u Rimu na poslijediplomskom studiju na Papinskom institutu za duhovnost „Teresianum”

Zvonik: Koji je i kakav je bio vaš prvi doticaj sa životom i pobožnošću svetoj Maloj Tereziji?

O. Stanko Pažin: „Sveta Mala Terezijo, ponizno te molim, kaži dragom Isusu da ga puno, puno volim!” Ovako je, kao vjerojatno i kod mnoge djece u našim krajevima, već od ranog djetinjstva izgledao moj prvi kontakt sa svetom Malom Terezijom. To se redovito, uz „Anđele čuvaru mili” i ostale molitvice naučene usmenom predajom, molilo prije počinaka. Budući da sam sobu dijelio sa starijim bratom, sjećam se kako smo molili uvijek i pet Očenaša, Zdravo Marija i Slava

Blagdan svete Male Terezije, 1. listopada 2020. – Remetska crkva

Ocu, za svakoga člana obitelji po jedan. Kada smo bili od volje, molitve su bile pjevane.

Kada razabirem svoj život i listam stranice svojih sjećanja, uvijek me iznova osvaja Božja pedagogija sa mnom i kako je sve do u tančine vođeno božanskom providnošću. Uvjeran sam da je već od ranog djetinjstva Mala Terezija uzela za ozbiljno moju molitvicu i da se do danas nije umorila ponavljati dragom Isusu da ga, uz svu svoju bijedu i slabost, puno, puno volim.

Budući da se u našim životima puno toga odvija, a da mi nismo ni svjesni što Bog time kuje i određuje, teško je sve izreći i posložiti u jednom intervjuu. Svakako je moja ljubav prema svetoj Maloj Tereziji rasla kako sam rastao i sazrijevao. Kao dječak sam od prve pričesti do krizme bio ministrant i član dječjeg zbora „Slavuji”, pa

Male Terezije okićen ružama. Fotografiju prilažem, da vidite da ne lažem.

Tada smo „slučajno” obišli i zagrebačke Remete i svetište Majke Božje Remetske u kojemu nas je dočekao tadašnji upravitelj svetišta, domaći sin, karmelićanin o. Vjenceslav od Majke Božje Remetske (Mihetec). Sve prvi put vidim! Živ je još osjećaj kada sam ušao u remetsko svetište i ugledao podno kora oslikane medaljone i prezbiterij, te se u meni prolomilo: „Bože moj, da mi je ovdje ostati!” Za svega tri godine, providnošću Božjom i zagovorom svete Male Terezije, naći ću se u zagrebačkim Remetama kao karmelski sjemeništarc. Tek ću s vreme-

Bog me uslišao. Primljen sam u Karmel 1. srpnja godine Gospodnje 2009., ni mjesec dana nakon što je papa Benedikt XVI. proglasio Svećeničku godinu. Sveta Mala Terezija postala je moja vjerna zaštitnica, moćna zagovornica i životna suputnica. Ona je ušla napunivši 15, a ja sam 15. rođendan slavio s braćom u Karmelu

nom odvijati film i prisjećati se koga sam tamo vidio i što se u srcu dječarca prije tri godine prolomilo... Osvojila me „hrvatska sikstina”, kako su nekoć zvali remetsku crkvu.

Zvonik: Koliko je to utjecalo na vaš duhovni poziv i prihvaćanje istoga?

O. Stanko Pažin: Poslije povratka iz Zagreba, nekako sam se sve više počeo okretati molitvi i razmišljanju o svećeništvu. Da se razumijemo: nisam nikada bio neki uštogljeni, tihi i povučeni dječak. Dapače, vrlo živahan i energičan, ali i pobožan. Zašto bi se to kosilo s pobožnošću, ako nas već Akvinac uči da: „milost pretpostavlja narav”?! U konačnici, sve ima svoje vrijeme. Sjećam se da sam već tada dobio jednu deveticu svetoj Maloj Tereziji, koju sam rado molio.

Završavajući sedmi razred susreo sam se s autobiografijom svete Male Terezije: *Povijest jedne duše* i čitajući je osvajala me Terezijina ljubav prema Isusu i prema molitvi. Želja za svećeništvom je sazrijevala. U Hercegovini je još uvijek bilo normalno da netko tko želi biti svećenik svoju odluku izrazi pri završetku osnovne škole i započne od malog sjemeništa. Već se onaj koji bi pošao poslije srednje škole smatrao starijim zvanjem. U posljednjih 16 godina puno se toga promijenilo, a za sada, sa mnom je završila povijest malog sjemeništa u Hrvatskoj karmelskoj provinciji. Tko zna? *Tà Bogu ništa nije nemoguće!*

Nakon pročitane *Povijesti jedne duše*, o karmelićanima sam počeo malo istraživati na internetu. Bilo je nešto materijala. Ne kao danas, ali dovoljno da vidim kako izgledaju i da postoje i djeluju u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Nitko se nije posebno isticao. Sjećam se kratkog videa kako braća pjevaju „Salve Regina” u remetskom svetištu, odjeveni u bijele plašteve i sa zapaljenim

Rim, lipanj 2023. – kao svećenik uz relikvije svete Male Terezije

kasnije zbora „Modra rijeka” u svojoj rodnoj Župi svetog Ilije proroka u Stolcu. Kao član zbora „Modra rijeka”, bio sam tada 5. razred osnovne škole, išli smo pjevati jednu večer trodnevnice uoči blagdana svete Male Terezije u zagrebačkom Trnju, kojoj je tamošnja župa posvećena. To je za mene bila velika radost! Prvi put sam išao u Zagreb. Roditelji su mi dali fotoaparat i kupili novi film da zabilježim gdje sam bio. Sjećam se kao danas! Kada sam došao doma i kada smo išli razviti fotografije: cijeli film ispucan, sve na njemu fotografije svetaca i svetica iz zagrebačke prvostolnice, katedralnog muzeja i ostalih crkava što smo ih obišli. I gle čuda: od ispucanog filma, samo na jednoj fotografiji nalazim se ja, i to uz kip svete

svijećama u ruci. Tko zna koliko sam ga puta preslušao i pregledao. Premda je potres razorio remetsko svetište, braća i danas pjevaju „Salve Regina” svake subote poslije jutarnje svete mise. Onako kako treba: u bijelim plaštovima i sa zapaljenim svijećama! To i danas posebno volim i uvijek su to trenutci kada sam ponosan što sam karmelićanin! To je tradicija karmelskog reda, jer Karmel je sav Marijin!

U osmom razredu, odluka o polasku u sjemenište je poprilično dozrela, pa sam odlučio poći svome dijecezanskom župniku i priopćiti mu dvije stvarnosti: prva je da po završetku osmoljetke želim poći u sjemenište jer osjećam svećenički poziv, a druga je da želim postati karmelićanin. Prva stvarnost župnika nije iznenadila, jer je on to pomalo i slutio, ali ga je zato druga prodr-

Kada razabirem svoj život i listam stranice svojih sjećanja, uvijek me iznova osvaja Božja pedagogija sa mnom i kako je sve do u tančine vođeno božanskom providnošću. Uvjeren sam da je već od ranog djetinjstva Mala Terezija uzela za ozbiljnu moju molitvicu i da se do danas nije umorila ponavljati dragom Isusu da ga, uz svu svoju bijedu i slabost, puno, puno volim

mala. Kao iskusni pastoralac i dobri pastir, da iskuša ovu drugotnu stvarnost, da me tko god nije podgovorio, počeo me ispitivati. Prvi izraz čuđenja i vrlo konkretno pitanje bilo je: „Bog te stvorio! Će njih nađe?” Onda mu ja iznesem priču o *Povijesti jedne duše*, a župnik sve bilježi. Vidi da mali ne izmišlja. Onda mu kažem da sam o karmelićanima malo istraživao i na internetu i da sam vidio da imaju samostan i u Bosni i Hercegovini, točnije na Buškom jezeru. On me upita: „A što te se posebno kod njih dojmilo?” Odgovorio sam: „Zato što su oni ljudi molitve”. On se nasmiја, pa će meni: „Moj Stanko, svi mi molimo”. Odgovorih: „Slažem se, ali oni imaju nešto posebno”. Budući da sam još imao završiti osmi razred, župnik je moju odluku prihvatio i spojio me s braćom karmelićanima na Buškom jezeru. Tako će moje karmelsko zvanje postupno dozrijevati.

Budući da sam u *Povijesti jedne duše* pročitao da je Mala Terezija imala poteškoća pri ulasku u Karmel jer je bila premlada, počeo me pomalo hvatati strah da i mene možda neće primiti jer imam svega 14 godina, pa sam se odlučio na jedan zavjet. Čim sam završio osmi razred, budući da u blizini nema svetišta Male Terezije, odlučio sam poći pješice sv. Anti na Humac (Ljubuški), s nakanom da me prime u Karmel. Bilo je to 13. lipnja 2009. Išao sam bos, k'o pravi bosonogi karmelićani nekada. Sjećam se toga kao danas! Budući da se sv. Ante na Humcu slavi naveliko, bilo je toga dana i svega za kupiti, a ja od novca što su mi majka i tata dali kupio

kip svete Male Terezije. Pratio me do novicijata, a onda me jedan subrat zamolio da mu ga nakratko posudim jer je bio u potrebi. Posudio sam mu, a on mi ga nikad nije vratio. Nekom ga poklonio. Bog mu oprostio.

Uglavnom Bog me uslišao. Primljen sam u Karmel 1. srpnja godine Gospodnje 2009., ni mjesec dana nakon što je papa Benedikt XVI. proglasio Svećeničku godinu. Sveta Mala Terezija postala je moja vjerna zaštitnica, moćna zagovornica i životna suputnica. Ona je ušla napunivši 15, a ja sam 15. rođendan slavio s braćom u Karmelu. Zanimljivo je da mi kod Male Terezije nikada nije bila izražena njena infantilnost, niti sam njen duhovni put i nauk ikada doživljavao sladunjavim.

Dapače, u njoj sam uvijek iznova otkrivao junakinju u trpljenju i pravu učenicu našeg svetog oca Ivana od Križa. Puno sam se puta čudio da je neki doživljavaju drugačije.

Zvonik: Jeste li tijekom studija i redovničke formacije iznova iskusili zagovor sv. Male Terezije?

O. Stanko Pažin: Ulaskom u Karmel počela je i moja realnost duhovnoga poziva. Sad više nisam morao zamišljati iz knjiga ili s interneta kako se u Karmelu živi, nego sam to mogao iskusiti na vlastitoj koži. Osvojila me odmah njena izjava nakon što je ušla u Karmel, za kojim je toliko čeznula. Ona piše: „Sada sam zauvijek, zauvijek ovdje!” ali i: „Prvi moji koraci naišli su na više trnja nego ruža!” Moram priznati da bih se ljutio na

neku braću koja, zbog moje mladenačke dobi, moje zvanje ponekad nisu doživljavala ozbiljno. Mene nije zanimalo onaj koji je Karmel napustio. Tu ima malo i hercegovačkog inata, ali više milosti Božje i Terezijina zagovora. Kada bi mi bilo teško, često sam sebi znao reći: „Stanko, samo je Bog vječan. Ostalo će sve proći. Nisam ni zbog koga u Karmel došao i neću ni zbog koga iz njega izaći!” Za sada se ne dam! Bože pomози da tako i ostane! Sebi sam isprintao i nalijepio u Brevijar i iznad kreveta riječi Male Terezije: „Karmel je mjesto mog ponovnog rođenja. Gospodin me zove u Karmel kao što otac doziva svoje dijete da se vrati kući...”, a na vrata svoje samostanske ćelije stavio njen natpis i sliku: „Vidim da sam samo ono što sam u očima dragoga Boga.”

Kako sam već naveo, moj odnos sa svetom Malom Terezijom se kroz moju redovničku i svećeničku formaciju samo produbljivao i Bog mi je iskazivao obilne milosti po zagovoru ove svete. Puno sam od nje učio, puno dobio, ali i još puno toga moram naučiti. *Mali put* je jedan novi put svetosti koji je Bog po njoj zacrtao u svojoj Crkvi. To nije put, kako se nekad doima ili tumači: dignuti sve četiri u zrak i vjerovati da će Bog sve, a mi ništa. Ona se u svemu junački borila i kao vjerna kći naše svete Majke Terezije od Isusa, dobro znala da bez kreposti nema rasta u duhovnom životu.

Ljepota i novost *Malog puta* je u tome što Terezija, kada uviđa da je dala sve od sebe i da više ne može zbog vlastite krhkosti i slabosti, ne odustaje, niti biva nesretna. Dapače, baš tada se baca u Isusove ruke s potpunim povjerenjem da Njegova ljubav ide do ludila i da je ne može i neće odbaciti, makar preda Nj stala praznih ruku. Zato je i mogla napisati: „U večer ovoga života pojavit ću se pred tobom praznih ruku jer ne tražim od tebe, Gospodine, da nabrajaš moja djela. Sva je naša pravednost uprljana u tvojim očima.”

Zvonik: Je li bilo još važnih iskustava zagovora i pomoći sv. Male Terezije na životnom putu?

O. Stanko Pažin: Izdvojiti ću tri važna događaja kada mi je Bog, skoro na opipljiv način, pokazao da mi je On dao svetu Malu Tereziju za zaštitnicu i čuvaricu mogega zvanja.

Prvi događaj: Kada sam imao šest godina, sarkofag s relikvijama kostiju svete Male Terezije stigao je u moju rodnu Župu Stolac. Bila je velika gužva pa me majka nosila u naručju da dotaknem relikviju. Taj događaj se negdje duboko potisnuo u moje sjećanje i nije mi bilo dano da ga se sjetim sve do novicijata, kada sam imao 19 godina.

Drugi događaj: Našavši se u jednoj dubokoj kušnji u godini novicijata, 2014./15. u Grazu u Austriji, stigla nam je vijest da će relikvija svete Male Terezije doći u Graz. To je za mene bila velika utjeha. Mala Terezija je došla k meni. Kada sam ugledao taj sarkofag, pomislio sam da sam to već negdje vidio, a onda je oživjelo sjećanje iz djetinjstva. Nazvao sam majku i pitao, a ona mi potvrdila da je relikvija bila u Stolcu kada sam

bio mali. I tada mi je svetica bacila ružu povjerenja i izmolila milost da nadvladam kušnju.

Treći događaj: Došavši u Rim na specijalizaciju iz područja duhovne teologije, na kraju prve godine postdiplomskog studija, morao sam odabrati temu svojeg magistarskog rada i napraviti shemu rada. Odmah sam odlučio da tema mora biti posvećena svetoj Maloj Tereziji, ali nisam znao što odabrati. Kada sam konačno odabrao, moj mentor je sve iz prve prihvatio i samo mi poslao e-poštu da dođem po njegov potpis. To je za mene bio veliki znak Terezijine prisutnosti, jer inače to ne ide baš iz prve. To je bio kraj svibnja 2023., a početkom lipnja sarkofag s relikvijama svete se našao u Rimu. Opet je sveta Mala Terezija došla k meni, ali ovoga puta sa relikvijama njenih svetih roditelja. Kao dječarac, iz majčina naručja sam dotaknuo sarkofag,

Kada bi mi bilo teško, često sam sebi znao reći: „Stanko, samo je Bog vječan. Ostalo će sve proći. Nisam ni zbog koga u Karmel došao i neću ni zbog koga iz njega izaći!” Za sada se ne dam! Bože pomози da tako i ostane! Sebi sam isprintao i nalijepio u Brevijar i iznad kreveta riječi Male Terezije: „Karmel je mjesto mog ponovnog rođenja. Gospodin me zove u Karmel kao što otac doziva svoje dijete da se vrati kući...”, a na vrata svoje samostanske ćelije stavio njen natpis i sliku: „Vidim da sam samo ono što sam u očima dragoga Boga”

a kao novak u Grazu i kao svećenik u Rimu imao sam milost i nositi ga. Njen dolazak bio je za mene još jedan znak da me u stopu prati i da joj je stalo do mene i do mog redovničkog i svećeničkog poziva. Zato joj svaki dan kažem: „Sвета Mala Terezijo, čuvarice mog zvanja, moli za me!”

Godina 2025. bit će jubilara godina, kada se spominjemo 100. obljetnice od kanonizacije svete Terezije od Djeteta Isusa i svetoga Lica, u narodu poznatije kao Male Terezije. Ta jubilara godina trebala bi, ako Bog da, baš „slučajno” biti i godina obrane mog magisterija njoj u čast i zahvalu. Sretan sam i zahvalan što mi je Bog udijelio kao zagovornicu i stavio na put kao suputnicu. Zaista je velika sveta Mala Terezija. Papa Pio X. za nju će reći da je „najveća svetica modernih vremena”, a papa Pio XI. koji je uzdigao na čast oltara nazvat će je „zvijezdom svojeg pontifikata”. Sveti Ivan Pavao II., proglasivši je 1997. naučiteljicom Crkve, reći će da je ona „ekspert znanosti ljubavi”.

Ima još puno toga što ovdje ili ne stane ili ne pripada, ili još nije došao čas da se objavi. Znam samo da ona vjerno vrši svoje obećanje koje je dala prije smrti: „Provest ću svoje nebo čineći dobro na zemlji.”

Nedjelja, 3. 11. 2024.

TRIDESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Pnz 6, 2–6; Ps 18, 2–4.47.51ab; Heb 7, 23–28; Mk 12, 28b–34

U složenosti životne svakodnevnice čovjek može lako izgubiti iz vida važne stvari. Osobito ako je malo nestabilniji duhovno ili psihološki, a svi smo pomalo i lako se krahira. Zbog toga je važna usidrenost – držati se pouzdanih temelja. Svatko od nas molitveni život i međuljudsku blizinu oblikuje po vlastitoj želji i sklonosti. Ipak, ključno jest – držati se zacrtanog. Kroz vrijeme to postaje i ostaje sigurna luka i, bez obzira na to što prolazili u svakodnevnici i kako se osjećali, uvijek ostaje taj temelj koji nas vodi kroz život.

Nedjelja, 10. 11. 2024.

TRIDESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: 1 Kr 17, 10–16; Ps 146, 6c–10; Heb 9, 24–28; Mk 12, 38–44

Svjedočanstva u suvremenoj Crkvi imaju važnu ulogu. To čak i nije nešto novo, jer još su u vrijeme apostola mnogi pogani postajali kršćani, čuvši svjedočenje i vidjevši život kršćana. Jednako i danas, svakodnevna obraćenja redovitih kršćana, ali i životne promjene mlakih kršćana nastaju često na temelju svjedočenja.

Ipak, Crkva mnogo češće živi od neizrečenih svjedočanstava – od svjedočanstava života. Životi su to jednostavnih ljudi koji daju sve za Krista. Iako nisu istaknuti, njihove žrtve često donose mnogo ploda. Svatko od nas je možda u pošti, u banci ili na radnom mjestu mogao susresti i vidjeti skromno svjedočanstvo života. Učinjeno dobro za Gospodina ne ostaje besplodno već donosi velike plodove. Znane i neznane.

Nedjelja, 17. 11. 2024.

TRIDESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Dn 12, 1–3; Ps 16, 5.8–11; Heb 10, 11–14.18; Mk 13, 24–32

Današnji psalam spada u skupinu psalama pouzdanja. I tada i danas, čovjek vjernik si može postaviti jednostavno pitanje – kako imati pouzdanja u Boga? Pouzdanje je intima, plod dubokog odnosa. Ono proizlazi iz iskrene vjere Bogu. Vrijeme provedeno u molitvi me otvara Bogu, daje milost prihvaćanja onoga što On savi pred mene, ali me i čisti od grijeha. Velika zapreka na putu pouzdanja jesu naše navezanosti i grijesi. U borbi s njima otvaraju mi se oči duše, siromaštvo duha, i prihvaćam lagodne i nelagodne trenutke života. Na kraju, čovjek zahvalna srca stoji pred Bogom jer je iskusio kako je doista sve bilo Božji dar.

Nedjelja, 24. 11. 2024.

ISUS KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA

ČITANJA: Dn 7, 13–14; Ps 93, 1–2.5; Otk 1, 5–8; Iv 18, 33b–37

U različitim nutarnjim stanjima čovjek ponekad drukčije pristupa poznatim istinama. Kroz godine, čovjek se navikne na naziv „Krist kralj”, ali ipak dobro je što se svake godine slavi ova nedjelja. Istodobno, velika je istina kako čovjek do kraja života nije siguran da je usvojio bilo koju krepost. Do kraja života smo na polaganju – s povremenim posrtanjima i neprestanim treninzima. S tom logikom dobro nam je iznova promatrati trnovom krunom okrunjenog kralja. Ako smo tek započeli trening iz poniznosti, dobivamo poticaj za nastavak. Ako smo se umorili na tom putu, dobivamo snagu za nastavak. Ako smo uznapredovali, dobivamo primjer koji nas može uzdržati od pada.

Sakramenti kršćanske inicijacije (X. dio)

Bliža liturgijska priprava za sakrament potvrde

Kada govorimo o pripravi za sakrament potvrde, uglavnom je riječ o zacrtanom planu rasta u vjeri: o daljnjoj pripravi, o pripravi u euharistijskim slavljinama, o uvjetima primanja, o pripravi u župi krizmanika te o neposrednoj pripravi. Ovdje ne ulazimo u katehetski plan i program pripreme za sakrament potvrde, već radije donosimo modele liturgijskoga oblikovanja pripravnika u cilju snažnijeg integriranja u njihovu župnu zajednicu i njezin liturgijski život. U nekim našim župama postoji ustaljena praksa da se liturgijskim činom naznači početak bliže pripreme kandidata za sakrament potvrde. S obzirom na to da u našoj biskupiji sakramentu pristupaju učenici osmog razreda, taj se liturgijski čin „primanja među kandidate” događa uglavnom na početku nove crkvene godine, u adventu ili početkom građanske godine kako bi ostalo dovoljno vremena za pripravu do određenog datuma krizme u pojedinoj župi. Premda nije propisan nikakav posebni liturgijski obred za primanje među kandidate za potvrdu, u nekim biskupijama postoji već ustaljeni čin koji je sličan primanju odraslih katekumena, kako se nalazi u obredniku *Red pristupa odraslih u kršćanstvo*. Ovdje sugeriramo jedan način koji se prakticira u Milanskoj nadbiskupiji.

Prijedlog je da liturgijski čin primanja među kandidate za svetu potvrdu bude na blagdan Krštenja Gospodinova. Događaj koji se slavi i biblijska čitanja tog blagdana pružaju prikladnu građu kako bi se osvijetlila važnost kršćanske inicijacije, djelovanje Duha Svetoga te povezanost krštenja i potvrde. Dodajmo i to da je ovaj blagdan na svršetku božićnoga vremena, kada pomalo osjećamo nesnalaženje u mirnoći tih dana nakon burnog adventa i prvih dana Božića. Eto prilike da u tu siječanjску, postprazničnu tromost unesemo malo životnosti.

Određenog dana (ne mora to biti blagdan Krštenja Gospodinova) kandidati za potvrdu u pratnji svojih roditelja i pjevajući u ophodu ulaze u crkvu te zauzimaju mjesto najbliže prezbiteriju. Bilo bi hvalevrijedno da u tom slavlju sudjeluju i kumovi budućih krizmanika (s naglaskom da su to isti oni koji su ih pratili na krštenju).

Euharistijsko slavlje započinje uobičajenim redoslijedom, a u pozdravu celebrant srdačnim riječima prisutnima navijesti svečanost dana i značenje obreda primanja kandidata za sakrament potvrde.

Prije pokorničkog čina, jedan par roditelja s vjeroučiteljem pristupi pred celebranta a jedan od roditelja može se izraziti ovim riječima: „Pred ovom kršćanskom

zajednicom predstavljamo vam ovu djecu koja mole da ih se primi i upiše za pripravnike za potvrdu”.

Zatim jedan od pripravnika pročita molbu za prijem među kandidate: „Ja... kršten... u crkvi... član ove župne zajednice, molim da me se primi u pripravnike za sakrament svete potvrde. S pomoću Božjom, Bl. Djevice Marije i ... (zaštitnika crkve) nastojat ću sudjelovati u svim poukama, u blagdanskom euharistijskom slavlju, nastojat ću biti bolji u kući, u školi, u igri, bolje upoznati Isusa i ljude voljeti”. Naravno, ako je veći broj pripravnika onda bi se izostavilo pojedinačno čitanje molbe.

Nakon toga, potpisane molbe predaju se celebrantu. Molba se može sastaviti na jednom listu te se, potpisana od svih prisutnih, prinosi u prikaznom ophodu. Također može ostati izvješena na vidnom mjestu u crkvi kao podsjetnik danih obećanja.

Na upućenu molbu celebrant odgovara: „U ime ove župne zajednice radosno prihvaćam vašu molbu. Istovremeno pozivam sve vjernike, a posebno vaše roditelje i kumove, da skupa sa mnom prime odgovornost za vašu pripravu bilo molitvom, bilo dobrim primjerima i osobnom suradnjom u poučavanju i pripremanju za svetu potvrdu”.

Jedan od roditelja: „Izražavajući želje i osjećaje svih ovdje prisutnih roditelja i kumova, obećavamo da ćemo pomagati, moliti i sve učiniti što je moguće da im naše obitelji budu u pomoći”.

Jedan od kateheta: „U ime svih vjeroučitelja (ili u osobno ime), obećavam ovim pripravicima našu bratsku ljubav i pomoć u njihovoj pripravi za sveti sakrament potvrde.” Nakon toga nastavlja se pokornički čin.

Najbolje bi bilo da molitvu vjernika izriču sami kandidati. Poželjno je da je oni sami sastave u duhu slavlja. Ovdje nadodajem prijedlog o kojem je već ranije pisano da se izbjegava davati misna čitanja djeci, makar oni bili 8. razred. Navještaju Božje riječi pristupaju oni koji su već ustaljeni čitači/lektori u toj župi. Tim više jer se kandidatima treba navijestiti Riječ, a ne da oni drugima navještaju.

Također je poželjno da u prikaznom ophodu sudjeluju kandidati noseći prikazne darove.

Naglašavamo na koncu da ne postoji propisani ili određeni liturgijski čin primanja među kandidate za primanje sakramenta potvrde, no s obzirom na to da već postoje modeli koji su u opticaju, a pokazali su se pastoralno razboritima, ništa ne priječi upriličiti ih s liturgijskom osjetljivošću. Također, prisutni vjernici i članovi župne zajednice mogu se upoznati s licima i imenima onih koji će jednom trebati preuzeti odgovornosti u toj zajednici. Prigoda je to da jedni druge upoznaju i molitvom se podržavaju.

Pismo Filipljanima

(nauk: 2. – 3. pogl.)

Sveti Pavao uvijek naglašava suradnju Svevišnjega i čovjeka: *Bog u svojoj dobrohotnosti izvodi u vama i htjeti i djelovati* (Fil 2, 13). Uz ovo spominje svoj trud koji je uložio u ovu zajednicu, gdje vidi i plodove: *držeći riječ Života meni na ponos za Dan Kristov, što nisam zaludu trčao niti se zaludu trudio* (Fil 2, 16). Kao suradnik, apostol je svjestan svoje odgovornosti, jer ne samo on, nego svi mi moramo nešto ponijeti u savjesti pred Ocem, u što smo uložili svoje dobre snage, bolje rečeno u koga smo uložili – i to iz osobnog svijeta našega morala i vjere. ... *Budite postojani, nepokolebljivi, i obilujte svagda u djelu Gospodnjem, znajući da trud vaš nije neplodan u Gospodinu* (I. Kor 15, 58).

U sljedećem, 3. poglavlju Poslanice Filipljanima, sv. Pavao spominje nešto veoma aktualno, jer ni u ono vrijeme nije nedostajalo tzv. „influsera” koji prikazuju moralno zlo kao nešto prihvatljivo, što se može tolerirati ili je „moderno” ugraditi u život 21. stoljeća. Apostol je imao probleme sa judeokršćanima, sa Židovima koji su se krstili, jer oni su stalno gurali Mojsijeve zakone kao potrebne i nužne, umjesto nasljedovanja Isusa Krista.

Danas mediji, partije i ideologije žele „omekšati”, i to skoro 100 % samo katolike, da se pokvarenost i moralno zlo pojmovno ne smiju zvati grijehom. Čak ih treba trpjeti, možda samo „dio” prihvatiti, jer taj grijeh ima nekakav „legitimitet” u liberalnom svijetu, jer liberalni svijet je „prava humana” sredina čovjeka...

Sveti Pavao poznaje samo jedan put, a taj put je osoba koja jedina jamči spasenje: *K cilju hitim, k nagradi višnjega poziva Božjeg u Kristu Isusu* (Fil 3, 14). U njemu – kao ni u Isusu – nema pluralističkog razmišljanja, jer ni u vjeri ni u moralu nema pluralizma: *Ja sam put, istina i život, nitko ne dolazi Ocu osim po meni* (Iv 14, 6). Filipljani su najprije među sobom izazvali razdor i pluralizam pitanjem tko je veći od njih. Na to je apostol napisao tekst „himne” kako se Isus ponizio, na što je došao odgovor Oca koji ga je podigao. Kao

U naše vrijeme od katolika se ne traži krv, mada ima država gdje se i to događa. Daleko je opasnije tražiti dušu vjernika, izdati kršćanski moral i vjeru. No Pavao je miran i pred nasilnom smrću jer u njemu prebiva Isus Krist. Vjernik svake nedjelje prima Uskrsloga. On u sebi ima božansku razboritost i nebesku snagu izabrali ono Kristovo i slijediti njegove stope. Nikakav strah ne smije zauzeti nutrinu kršćana. Suradnja se doduše uvijek traži, budući da Isus ide pred vjernikom i gazi put da on i njemu povjereni stignu do cilja, do neba. Trud katolika nikada nije uzaludan, ni onda ako plodove vidi iz neba

drugo „razdor-pluralizam” je krenuo na njih izvana od onih koji su tvrdili da Krist nije dovoljan za spasenje, nego su potrebni i Mojsijevi zakoni. Onaj koji se drži pravoga puta Uskrsloga, uvijek izaziva onoga koji ne želi kontrolirati sebe i ne želi Isusa za vodiča života. Taj čvrsti stav: *Budite postojani, nepokolebljivi, i obilujte svagda u djelu Gospodnjem, znajući da trud vaš nije neplodan u Gospodinu* – ponekad izaziva napade. Ne mislimo na medije nego na članove obitelji, uske „prijateljske” krugove, gdje ne dolikuje biti pravi katolik, nego se može dozvoliti nešto i izvan okvira tog „uskog” svijeta.

Apostol naroda svojim primjerom pokazuje Filipljanima da će on izdržati do kraja: *Naprotiv, ako se ja i izlijevam za žrtvu i bogoslužje, za vjeru vašu, radostan sam i radujem se sa svima vama* (Fil 2, 17). On je stabilan i u prisustvu smrtne opasnosti. Čovjekova najveća, apsolutna vrednota nije njegov život – jer to može i žrtvovati u korist nekoga, i to doslovce – nego uskrsli Isus. On božanski život poklanja onima koji su vjerni njemu, njegovom načinu razmišljanja i postupcima.

Učinismo što smo bili dužni učiniti!

(Lk 17, 5–10)

Sveta Mala Terezija poznata je i kao Terezija od Djeteta Isusa i svetog Lica. Ona je sebe smatrala jednom od onih „malenih“ iz evanđelja koji dopuštaju da ih Bog uvede u dubinu svojega otajstva. S poniznošću i ljubavlju, s vjerom i nadom Terezija neprestano ulazi u srž Svetoga pisma u kojem je sadržano Kristovo otajstvo. U čitanju Biblije pronalazila je nadahnuće za svakovrsno iskazivanje ljubavi prema bližnjima i snagu za podnošenje teškoća života. U ovom članku čitamo poruku odlomka o nekorisnim slugama (Lk 17, 5–10) očima svete Male Terezije.

SLUGE BESKORISNE

Nema tog kršćanina koji bi bio zadovoljan svojom vjerom. U nama je nekako usađena potreba da napredujemo, da želimo više, bolje i dublje vjerovati. Nismo zadovoljni s malenim nego težimo većem i jačem. Ta težnja i naša usmjerenost na više može nam ponekad biti i zapreka na putu naše vjere i našeg kršćanskoga života. U svrhu postizanja većeg i višeg, zapostavljamo i zaboravljamo maleno i neznatno. U želi postizanja dubljeg i savršenijeg ono jednostavno, površno i svakodnevno gubimo iz vida i iz naše pozornosti. Isus pred nas stavlja nešto maleno i beznačajno, sitno i gotovo nevidljivo – gorušičino zrno – kao primjer velike vjere uz pomoć koje se mogu činiti ogromni pomaci i velik napredak. U istom smjeru cilja i usporedba sa slugama koji nakon obavljenog svakodnevnog posla ne mogu ništa drugo reći nego da su beskorisni, jer su učinili ono što su bili dužni učiniti. Isus pred nas ne stavlja nešto „više“, „jače“, „snažnije i dublje“ nego samo sitne, male, beznačajne stvari, svakodnevni posao i svakidašnji „sivi“ život. Svakidašnje dužnosti i obveze, sitna, gotovo nevidljiva djela – sve maleno i beskorisno.

PUT U NEBO KROZ SVAKIDAŠNJE DUŽNOSTI

Život se pak najčešće ne sastoji od velikih stvari i velikih djela. Većina dana ljudskog života sastoji se od svakodnevnice i sitnica. Rijetko kad smo u mogućnosti učiniti nešto velikoga i silnoga i rijetki dobiju tu mogućnost ostvariti u svojem životu nešto „značajno“ po čemu ih se pamti i sjeća generacijama. Promatramo li pak živote i takvih ljudi, uočit ćemo kako je i njihov život bio većim dijelom sastavljen od redovitosti i svakodnevnice

koju su i u kojoj su svakodnevno činili malene i jednostavne stvari. Njihov se život ni po čemu nije razlikovao od našeg. Radi toga Isus svojim učenicima skreće pozornost sa želja za veličinom i izvanrednošću na svakodnevnicu i redovitost. Isus i nas želi upozoriti kako se život živi svaki dan, a ne samo u izvanrednim situacijama. Kršćani smo svaki dan, vjernici smo i u „sivilu“ svakodnevnice. Naše svakodnevne dužnosti i svakodnevni naš rad najčešće je mjesto gdje možemo pokazati i dokazati svoju vjeru i svoje pripadanje Kristu. Naizgled beznačajne stvari i naizgled beznačajan život koji živimo od danas do sutra mjesto je našeg spasenja i našeg otkupljenja.

UMNOŽI NAM VJERU!

Često nam, zbog naše usmjerenosti na „velika djela“ i naše želje da ih činimo, promakne mogućnost biti svetima u svakodnevnicu. Zaboravimo da nas upravo naša svakodnevnicu spašava, pa zaboravimo živjeti svaki dan. Mislimo kako je pravi život uvijek „tamo negdje“ ili u nečemu drugome, a zaboravimo kako je naš istinski i pravi život upravo sada i ovdje, u ovom trenutku i u ovom našem svakodnevnom životu. U želji za „velikim“ zaboravimo malo, u želji za izvanrednom svetošću zaboravimo svakodnevnu „rutinu“ vjerničkog života koja nas posvećuje i daje nam mogućnost biti Bogu blizu i surađivati s njime kroz svakodnevne poslove i uobičajene aktivnosti. Naš svakodnevni život je poput beznačajnog i sitnog gorušičinog sjemena, naše svakodnevne dužnosti su mjesto življenja naše vjere.

SLUGE SMO BESKORISNE!?

Življenje svakodnevnice u povjerenju Isusu i njegovoj riječi slično je rutini kapljica vode koje neprestano padaju na isto mjesto te svojom ustrajnošću mogu izdubiti i najtvrdje stijene. Svakodnevnicu u vjeri je poput morskog valovlja koje svaki dan jednako udara o obalu te od tvrdog kamena može napraviti pijesak i ugodnu plažu za sunčanje i kupanje. Ponavljanje svakodnevnih poslova u povjerenju Bogu slično učestalom i gotovo beznačajnom kapanju kapi vode u pećinama koje su kadre izgraditi lijepe oblike što ih nalazimo u špiljama i jamama u obliku stalagmita i stalaktita. Stalnost i rutina svakodnevnice s vjerom u Boga može i brda premještati. Stalan i uporan rad i djelovanje mijenja oblike prirode, a ni ljudsko srce i ljudska narav nisu otporni i neosjetljivi na utjecaj stalnog, opetovanog i ustrajnog djelovanja.

Ne smije nas obeshrabit „neučinkovitost“ naše svakodnevnice. Valja nam naše želje za velikim i silnim djelima usmjeriti na ustrajnost i djelotvornost rutine i ustaljenosti vjere u svakodnevnicu. Ne čekajmo svojih pet minuta slave, nego poput svete Male Terezije odaberimo uobičajeni i stalni put svakodnevnog nasljedovanja Isusa Krista. Izvršavanje njegovih riječi u svakodnevnicu daje nam i danas mogućnost da svojim malenim djelima ostavimo trag svjetlosti u srcima drugih ljudi

Nada protiv svake nade

(Rim 4, 16–25)

Svoja razmišljanja nastavljamo na temu kreposti (vrlina) i mana. Do sada smo govorili o kreposti vjere. Kao što je tema vjere nezaobilazna, jednako je i sa krepostima nade i ljubavi. Papa Franjo je održao niz kateheza na temu vrlina i mana, i vrlo zanimljivo je kako Papa ulazi u ta razmatranja. Prvo i temeljno, da bismo uopće mogli promišljati kreposti, važno je očuvati čisto srce. Moramo biti čuvari svoga srca. To je moguće samo ako ne ulazimo u razgovor s đavlom, kako ističe Papa. Naime, Isus nikad nije razgovarao s đavlom; otjerao ga je. A kada je bio kušan u pustinji nije odgovorio dijalogom; jednostavno je odgovorio riječima Svetoga pisma, Božjom riječju. Đavao je zavodnik. S njim se ne smije razgovarati zato što je on lukaviji od nas i to ćemo skupo platiti. Kad dođe napast, nikad ne razgovarajmo! Zatvorimo vrata, zatvorimo prozor, zatvorimo srce. I tako se branimo od ovog zavođenja, jer đavao je prepreden, on je inteligentan. Duhovni život kršćanina nije linearan i miran, bez izazova, već zahtijeva stalnu borbu, kršćansku borbu kako bismo sačuvali vjeru. Svatko od nas ima napasti u životu i bilo bi čudno da ih nemamo, i baš zato se trebamo naučiti kako se u takvim situacijama ponašati. Svetci su nam primjer kako su se borili protiv napasti, zato nam je potrebna duhovna borba. Duhovnu borbu potpomaže život u krepostima. One nam daju duhovnu snagu i jakost. Uvijek smo na razmeđu suprotnih krajnosti: oholost prkosi poniznosti; mržnja je u opreci s milosrđem; tuga priječi istinsku radost Duha; tvrdoća (okorjelost) srca odbija milosrđe. Kršćani neprestano tu „plešu po rubu”. Stoga je važno razmišljati o manama i krepostima: to nam pomaže prevladati nihilističku kulturu u kojoj su granice između dobra i zla nejasne i to nas, istodobno, podsjeća da čovjek, za razliku od svakog drugog stvorenja, može uvijek nadići samoga sebe, otvoriti se Bogu i kročiti putom svetosti.

Važno je suočiti se s vlastitim manama, postati ih svjesni, jer kada čovjek postane svjestan svoje mane, radeći na tome da je ispravi, može prijeći u kreposno stanje i stanje milosti. Kreposti su one koje donose duhovnu radost u naš život. I zato je važno o njima što više promišljati. Nekoliko naših sljedećih razmišljanja posvetit ćemo kreposti nade. „Ufanje (nada) je bogoslovna krepost po kojoj čeznemo za nebeskim kraljevstvom i vječnim životom kao za svojom srećom, stavljajući svoje pouzdanje u Kristova obećanja i oslanjajući se ne na svoje sile, nego na pomoć milosti Duha Svetoga” (Katekizam Katoličke Crkve, br. 1817). Te nam riječi potvrđuju da je nada odgovor dan našem srcu kad se u nama rađa apsolutno pitanje: „Što će biti sa mnom? Koji je cilj ovog putovanja? Kakva sudbina čeka ovaj svijet?”

Kada govorimo o kreposti nade, često upotrebljavamo i pojam ufanje. S kršćanskog gledišta pojam ufanje više odgovara govoru o teologalnim krepostima. Ufati se možemo u Boga, a nadati se možemo da će na primjer sutra biti lijepo vrijeme. Pojam nade kao da ima više prizvuk ovozemaljskoga, a ufanje onoga što nas nadilazi. Kada bi odgovor na prethodno postavljena pitanja bio negativan, sigurno bi u nama izazvalo osjećaj tuge. Ako putovanje kroz ovaj život nema smisla, ako je na početku i na kraju ništavilo, pitamo se zašto bismo uopće trebali hodati: otud se rađa čovjekov očaj, osjećaj uzaludnosti svega. I mnogi bi se mogli pobuniti: trudio sam se biti krepostan, biti mudar, pravedan, jak, umjeren. Bio sam čak vjernik, vjernica... Koja korist od sve te moje borbe ako sve završava ovdje? Ako nema nade, svim ostalim vrlinama prijeti opasnost da se rasprše i pretvore u prah i pepeo. Ako ne postoji neka budućnost u koju se možemo uzdati, neki svijetli obzor, ne bi preostalo drugo nego zaključiti da je krepost beskoristan trud i napor.

Tko se može spasiti?

Poštovani velečasni, u raspravi s bližnjima stvorile su se nedoumice glede spasenja, odnosno tko se može spasiti. Kakav stav zauzeti, što kaže Crkva po tom pitanju? Hvala! P. A.

Poštovani, na ovo pitanje postoje već brojni odgovori i razna tumačenja. Stav Crkve je jasan. Ono što uvijek ostaje kao izvjesna „rezerva” jest naš pristup i doživljaj odgovora na ovo pitanje. Ponovit ćemo nešto što je Crkva već davno rekla.

PITANJE SPASENJA

Pitanje spasenja oduvijek je bilo ključno u katoličkoj teologiji i životu vjernika. Od ranih kršćanskih vremena, crkveni oci, crkveni sabori i teolozi raspravljali su o tomu tko se može spasiti i na koji način Bog daje milost spasenja ljudima. Različite epohe crkvenoga života donijele su nove naglaske u razumijevanju ovoga pitanja, a jedno od ključnih razdoblja za definiranje stava Katoličke Crkve bio je Drugi vatikanski koncil.

SVETA TRADICIJA I UČENJE CRKVENIH OTACA

U prvotnim stoljećima kršćanstva, crkveni oci poput sv. Augustina, sv. Ireneja i sv. Grgura Nazijanskog iznosili su duboko ukorijenjeno vjerovanje u potrebu krštenja i pripadnosti Crkvi za spasenje. Sveti Ciprijan iz Kartage u svojoj poznatoj izjavi govori: „Izvan Crkve nema spasenja” (*Extra Ecclesiam nulla salus*), što je postalo jedna od najcitiranijih formula ranog kršćanstva. Prema ovom učenju, Krist je jedini posrednik spasenja, a Crkva njegovo Tijelo, kroz koje spasenje dolazi do čovječanstva.

Međutim, crkveni oci nisu u potpunosti isključivali mogućnost spasenja za one koji, zbog svojega neznanja ili izvanrednih okolnosti, nisu bili formalni članovi Crkve. Sveti Augustin, primjerice, govorio je o „krštenju želje” koje može spasiti onoga tko istinski traži Boga, ali nije imao priliku primiti sakrament.

SREDNJI VIJEK I EKLEZIOLOŠKA ISKLJUČIVOST

Tijekom srednjeg vijeka, osobito s razvojem skolastičke teologije, crkveni nauk postaje sve precizniji u definiranju granica spasenja. Sveti Toma Akvinski, najveći teolog tog razdoblja, također je uvelike naglašavao nužnost pripadnosti Katoličkoj Crkvi i sakramentalnog života za spasenje. Ipak, on je, slično Augustinu, ostavljao prostor za iznimke – osobito u kontekstu onih koji nikada nisu čuli za Krista, a ipak su živjeli prema naravnom zakonu i tražili Boga.

TRIDENTSKI SABOR I BORBA PROTIV PROTESTANTIZMA

U 16. stoljeću, tijekom protestantske reformacije, Katolička Crkva jasno je potvrdila svoju ekleziološku

poziciju na Tridentskom saboru. U odgovoru na reformaciju, sabor je snažno potvrdio da je Katolička Crkva jedina prava Crkva, čuvarica punine istine i sakramenata, te da je pripadnost njoj nužna za spasenje. Ovdje vidimo povratak snažnog naglaska na „*Extra Ecclesiam nulla salus*”.

DRUGI VATIKANSKI KONCIL: OTVORENOST PREMA SVIJETU

Međutim, s razvojem teologije i crkvenog života u 20. stoljeću, Katolička Crkva počinje naglašavati širu perspektivu spasenja. Drugi vatikanski koncil (1962. – 1965.), jedan od najznačajnijih događaja u modernoj povijesti Crkve, donosi novi ton u crkvenom učenju o spasenju. Dokumenti poput *Lumen Gentium* i *Gaudium et Spes* govore o univerzalnoj Božjoj želji za spasenjem svih ljudi.

U *Lumen Gentiumu*, koncilski oci jasno govore da, iako je Katolička Crkva „sredstvo spasenja”, Božja milost nije ograničena samo na njezine formalne granice. Naglašeno je da i pripadnici drugih kršćanskih zajednica, kao i ljudi dobre volje koji iskreno traže Boga, mogu postići spasenje. Ovaj dokument unosi dublje razumijevanje prethodnih izjava i naglašava Božju univerzalnu ljubav.

TEOLOGIJA SPASENJA OD DRUGOG VATIKANSKOG KONCIL A DO DANAS

Drugi vatikanski koncil također je donio važan iskorak prema dijalogu s drugim religijama. Dokument *Nostra Aetate* ističe da Crkva poštuje ono što je istinito i sveto u drugim religijama te da Bog može voditi sve ljude prema spasenju, iako kroz putove koje samo On poznaje. U ovom kontekstu, Crkva je otvorila vrata razumijevanju spasenja i za one izvan kršćanstva, dok istodobno potvrđuje da je Krist jedini Spasitelj svijeta.

U SREDIŠTU SPASENJA KRIST

Pitanje tko se može spasiti u katoličkoj teologiji dobilo je dublje i šire značenje kroz povijest. Od strogog naglaska na pripadnost Crkvi u ranokršćanskim i srednjovjekovnim vremenima, do otvorenijeg i inkluzivnijeg stava Drugog vatikanskog koncila, Katolička Crkva uvijek je isticala središnju ulogu Krista u spasenju. No, vremenom je postalo jasno da Božja milost i ljubav dosežu dalje od ljudskih razumijevanja i da nitko nije izvan Božjeg plana spasenja, čak ni oni koji možda nisu formalno dio vidljive Crkve. Ipak na nama je biti misionarima, jer ako znamo koja je radost biti dio Kristove crkve, zar ćemo tu radost zadržati za sebe ili ćemo pak nastojati je podijeliti sa svakim čovjekom!? Upravo je svijest što je Crkva ona koja nas čini ili pozaspalima ili budnim navjestiteljima.

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Molimo sa sv. Terezijom Avilskom

„Velikog li sljepila moga! Gdje sam, Gospodine moj, mislila naći lijeka osim u Vama? Kakva li je ludost bježati od svjetlosti da bi se uvijek spoticalo! (Moj život 19, 10). Kakva god zla počinio onaj tko je započeo s molitvom, neka je ne zapušta jer je to sredstvo kojim ponovno može ozdraviti, a bez nje će to biti puno teže... A onoga pak tko s molitvom još nije započeo, za ljubav Gospodnju ja molim da ne oskudijeva u takvom dobru” (MŽ 8, 5).

Možemo se zapitati što mi danas možemo naučiti od jedne svetice iz 16. stoljeća? Što nam može reći žena koja se dopisivala s kraljem, plemićima, biskupima, među čijim učenicima primjećujemo ugledne teologe i redovnike, kao i njezine susestre iz samostana i rođenog brata. Što ovom naraštaju danas može reći učiteljica molitve?

Nakon što je bolje upoznamo, vidjet ćemo da je vrijeme nije pregazilo. Naprotiv, da je njezina poruka vrlo suvremena i aktualna i za današnjeg čovjeka. Razumije nas jer je na svojoj „koži” doživjela muku i ljepotu molitve i duhovnog puta, uspone i padove, slatkoće i suhoće.

Bliska nam je u traženju osobne vjere i iskustva Boga; bliska u našim unutarnjim borbama između Boga i svijeta, molitve i života, polovičnosti i radikalnosti. U molitvi je pronašla i pokazuje nam pravi put predanja, ljubavi i slobode. Na početku nas ohrabruje da je najvažnije ispravno početi – odlučnom odlučnošću doći do izvora Žive vode, pa makar se to sastojalo u tome da krećemo uvijek iznova, ali i tako idemo naprijed.

Terezijini spisi o molitvi su uzbudljiva priča o prijateljstvu između Boga i Terezije, odnosno Boga i čovjeka. Kada bismo sv. Tereziji postavili pitanje koje je Isus postavio svojim učenicima: *Što vi kažete, tko sam ja?* (Mk 8, 29), ona bi vjerojatno odgovorila: „Ti si Prijatelj od kojega dolazi svako dobro!” (MŽ 22, 7). To potvrđuje i njezina definicija mislene molitve: „Molitva nije ništa drugo doli razgovarati prijateljski često puta na samo s Onim za kojega znamo da nas ljubi” (MŽ 8, 5).

Terezija je jedna od mnogih muškaraca i žena tijekom povijesti kršćanstva koji su ozbiljno shvatili potrebu da dosljedno žive svoju vjeru u svjetlu Isusovih učenja i primjera. Puno puta to je značilo hodati protiv plime i osloboditi se lažnog poimanja i prakticiranja molitve, kojoj uvijek prijeti ritualizam. Crkva prepoznaje sv.

Terezija je svojim životom i primjerom propovijedala molitvu kao prijateljstvo. /.../ Molitva je za Tereziju stil vlastitog života „Božjega prijatelja”, Kristovog sljedbenika. A što Bog želi, što očekuje i što treba od nas jest da budemo Njegovi prijatelji, i to pravi prijatelji

Tereziju kao učiteljicu molitve i zato ju 1970. proglašava prvom ženom naučiteljicom Crkve.

Znala je, čak i usred pretjerano hijerarhijske i legalističke stvarnosti, vratiti se svježini evanđelja u ophođenju s Isusom i Bogom. Terezija je svojim životom i primjerom propovijedala molitvu kao prijateljstvo. Odvažnost žene da se s Bogom odnosi kao s prijateljem, s bratom ili mužem, međutim, nije bila nova već je bila posljedica prihvatanja primjera i učenja samog Isusa.

U tom smislu, govoreći o molitvi Terezije od Isusa, govorimo o biti evanđeoske molitve, onako kako je Bog htio i želi se odnositi prema svojim stvorenjima, stvorenim na njegovu sliku i priliku. Za Tereziju od Isusa ne postoji istinski Kristov sljedbenik koji istodobno ne bi bio autentična osoba molitve, odnosno netko tko njeguje prijateljstvo s Njim.

Stoga se ovdje ne radi o tehnici ili neobveznoj praksi već o putu koji svaki Isusov sljedbenik, odnosno svaki kršćanin, treba njegovati u svom životu. Molitva je za Tereziju stil vlastitog života „Božjega prijatelja”, Kristovog sljedbenika. A što Bog želi, što očekuje i što treba od nas jest da budemo Njegovi prijatelji, i to pravi prijatelji.

„Bog se nikada ne umara od davanja; nemojmo se mi umarati od primanja.”

Neka nam sv. Terezija, čuvarica naše katedrale, pomogne da koračamo putem prijateljstva s Bogom!

Zašto ljudi igraju psihološke igre?

Za razliku od djece koja često traže i otvoreno govore o onomu što ih muči ili im je potrebno, odrasli ljudi se ustručavaju. Za mnoge ljude prijetnja je pokazati svoju ranjivost prema drugima. Sigurnije je dobivati pažnju kroz psihološku igru, s određenim predvidljivim tijekom. To ljudima daje jednu vrst sigurnosti koja je u početku pozitivna, ali na kraju igre imamo negativni ishod, u kome se po definiciji najmanje jedan od dva igrača osjeća loše.

Do kraja neke igre, također, ljudi potvrđuju svoju negativnu (–) ili pozitivnu (+) egzistencijalnu poziciju. Na primjer: „Moj sin je tako težak, ja sam dobra majka!” (+/–). Ili: „Vjerojatno sam ja kriva. Druge majke bi bolje znale što činiti s takvim sinom” (–/+). Ili: „Moj sin je tako težak i to je moja greška” (–/–).

U igri koristimo zastarjele strategije, koje su se možda pokazale korisnima u djetinjstvu (tada i tamo), ali više nisu učinkovite ovdje i sada. Ako dijete odrasta u obitelji u kojoj svi na neuspjeh reagiraju bijesom ili razbolijevanjem, onda će to biti referentni okvir po kojemu će se ponašati kao odrastao. Može se dogoditi da odabere ulogu spasitelja i postane liječnik koji je danonoćno na usluzi pacijentima. Ili bira ulogu žrtve i javlja se liječniku, tražeći bolovanje kada dođe do sukoba na poslu. Uloga progonitelja znači da se osoba srdi na svijet i krivi okolinu za svaku nesreću u životu.

Kada analiziramo neku interakciju koja nam se čini „igrična” sada i ovdje, možemo otkriti koja uvjerenja iz djetinjstva ove osobe još uvijek nose sa sobom i kako koriste ove igre da opravdaju svoje trenutačno ponašanje. Vanjskom promatraču igra se često čini i nelogičnom i očigledno neproduktivnom. Ali iznutra, igre pružaju važna, uvjerljiva ponašanja koja ponavljaju ranu obiteljsku dinamiku. Igre često služe kao važna obrana od neuspjeha, srama i bolnih iskustava iz djetinjstva. Analiza igre je nastojanje da se svijest i izbor odraslih unesu u motivacije djeteta, koje obično djeluju izvan domašaja svijesti odraslog. Prema Bernu (1961.), igre imaju biološke, psihološke, socijalne i egzistencijalne koristi. Najveća prednost je vjerojatno to što igre održavaju odnose predvidljivim, omogućavajući čovjeku da izbjegne ranjivost i često prijetecu vremensku strukturu intimnosti (Cornell, 2009.). Ljudi igraju igru iz straha od iskrenoga susreta.

ŠTO SLIJEDI UMJESTO IGRE?

S obzirom na to da su igre način na koji ljudi strukturiraju svoje vrijeme, prekidajući dosadu, oni često druge i sebe uvode u intenzivne uloge. Zato nekada i nije lako prestati igrati ih. Mnogi ljudi će se držati svojih igara od povjerenja. Igra je, paradoksalno, i pristup intimnosti, tj. pokušaj bliskosti, ali i sigurni put i način da se ona izbjegne. Ako „prijetnja” intimnosti postane stvarna, uvijek možete pokrenuti igru. Često je strah od iskrenog susreta ono što ljude tjera da se uhvate za igru. Za sve koji žele istražiti ovo, razmislite što se dogodilo „neposredno prije nego što je izbila svađa” ili „neposredno prije eskalacije sukoba”. Vrlo često ćete otkriti da je zaista postojala prijetnja intimnosti. Strah da nekome date do znanja što se doista događa, što vam je doista potrebno ili što biste zaista željeli kazati, često prevladava.

Od suštinskog je značaja za dobro razumijevanje igara znati da se one igraju nesvjesno, bez sudjelovanja svjesnosti odraslog

ego stanja. Van Joines smatra da oni koji su dovoljno ispunili svoje ego stanje odraslog (psihičkom energijom) uvijek prepoznaju pozivnicu za igru. „Što mi doista treba od druge osobe u ovom trenutku?”, pitanje je koje može pomoći u ovom procesu. Također, angažiranje vaše spontanosti (tzv. slobodnog djeteta) često vas sprečava biti uhvaćenima u igri. Humor, šala i osmijeh („Evo nas ponovno”) često dopuštaju da igra stagnira, opada ili jenjava. Odrasli i (pozitivno) slobodno dijete su dva ego stanja koja ne zanimaju uloge dramskog trokuta. Oni su od pomoći u sprečavanju ili probijanju ponašanja u igri.

Okruženje u kojemu ima prostora za autentična osjećanja i ranjivost pruža uvjete za komunikaciju bez igre. Ponekad ljudi idu na terapiju ili traže obuku kako bi promijenili uporne obrasce. I tada postoje ambivalentni motivi. S jedne strane, oni se istinski žele promijeniti, a s druge strane vezani su za sigurnost poznatih načina dobivanja pažnje, i uloga koje se pružaju u okviru dramskog trokuta.

Ako vam više nisu potrebne igre za interakciju s drugima, možete se izraziti na prirodniji i konstruktivniji način. Uvid u to kako igre funkcioniraju i na koje ste igre osjetljivi, daje vam priliku prestati igrati igrice. Zapitajte se koje slabosti postavljate i koje su vaše slabosti. Iskustvo da je prijatnije biti autentičan s drugima nego igrati igre, također može dovesti do promjene ponašanja.

Prema Dusayu (1966.), možemo se nositi s igrama na pet načina, sa sviješću odraslih.

- Demaskiranje: ovo je najčešća opcija. Drugome dajete do znanja da se ne želite igrati, već da želite komunicirati na drukčiji način.

- Ignoriranje: možete se pretvarati da ne čujete izazov (mamac za igru). Možete početi s nečim drugim, dati šaljivu reakciju, otići, i tako dalje.

- Pružanje alternativa: odmah se pozabavite osnovnim pitanjem i autentičnim potrebama.

- Prebacite se na drugu vremensku strukturu (na primjer, aktivnost ili intimnost). Odredite s drugom osobom koje opcije ima, pružiti ili primiti pažnju.

- „Zajedničko igranje”: ovo zahtijeva da se to uradi s punom sviješću odraslog. Na primjer, prijateljica vas pita da dodete na kavu, a vi znate da to znači da joj pomognete da se raspakira jer se upravo preselila. Ali ona vas to ne pita izravno. Budući da nemate problema pomoći joj, s entuzijazmom pristajete na poziv na kavu, znajući da ćete biti angažirani raspakirati kutije. Ako od početka znate što se odgađa, onda se ne igra nikakva utakmica. Ponekad se, međutim, uključite u igru koja je već dobro napredovala. Tada često nema zaustavljanja. Zaustavljanje nije opcija. Tada je jedini način da se pusti, te da se igra sama od sebe odvija. Cilj je ograničiti štetu. U ovom slučaju, odbijanje isplate je odlična opcija!

Prilikom izlaska iz igre važna su sljedeća pitanja: „Što nisam rekao? Što sam zadržao za sebe, što je ispod površine počelo živjeti vlastitim životom?” Učenje da se nosite sa neizvjesnošću, otvorenošću i ranjivošću, pomaže vam značajno smanjiti razinu igranja igara u životu.

29. listopada Blažena Klara Badano

(* 29. listopada 1971. † 7. listopada 1990.)

Blažena Klara Badano rođena je u selu Sassello 29. listopada 1971. Tamo je i umrla 7. listopada 1990. Bila je članica Pokreta fokolara. Pokret fokolara ili Djelo Marijino je vjerski pokret koji je 1943. godine osnovala Chiara Lubich u Trentu na sjeveru Italije. Klarini roditelji su Marija Theresa i Ruggero Badano. Otac je bio vozač kamiona, a majka radnica. Nakon rođenja Chiare, koja je roditeljima bila dugo željeno i jedino dijete, ostala je majka kod kuće, kao domaćica. Chiara je odrastala u zdravim odnosima sa svojim roditeljima. Od svoje desete godine odlazi na sastanke fokolara. Tu je došla u kontakt s duhovnošću usredotočenom na obitelj i promatranje napuštenog Isusa. Zbog duboke pobožnosti vršnjaci su je u školi zadirkivali i zvali „časna sestra“. Bila je vesela, živahna, razigrana, uvijek nasmijana, puna želja i snova. Škola joj baš i nije išla. Jedan razred gimnazije je ponavljala. Voljela je sport, plivala, igrala tenis, vozila bicikl i planinarila. Rado je pjevala i plesala, voljela more i snijeg. Prijateljice kažu da se voljela lijepo obući, srediti frizuru i diskretno našminkati. Nastojala je sve svoje obveze izvršavati što je bolje mogla. Bila je duša svakog društva. Dio slobodnoga vremena voljela je provoditi u kafićima... Upoznala je i osjećaj mladenačke zaljubljenosti.

U ljeto 1988. godine, prigodom jednog puta u Rim s Pokretom fokolara, doživjela je na predavanju Chiare Lubich značajno produbljenje svojeg duhovnog života, u čijem je središtu bilo molitveno promatranje Isusa koji pati. Redovito se dopisivala s Chiarom Lubich, koja je Chiaru oslovljavala s „Chiara Luce“, što doslovce znači „Jasno Svjetlo“. Boga je doživjela kao Ljubav! U 12. godini piše Chiari Lubich: „Otkrila sam da je Napušteni Isus ključ za ostvarenje jedinstva s Bogom. Želim Ga učiniti svojim jedinim Zaručnikom i pripremiti se za Njegov dolazak; izabрати Ga i postaviti na prvo mjesto!“ U svojoj duhovnosti, usredotočenoj na Muku Isusovu, Chiara je uvijek zračila radošću i ljudima najčešće pokazivala vedro i nasmijano lice. Sve više je doživljavala duboko

prijateljstvo s Isusom. Isusovu prisutnost Chiara otkriva u svakom koga sretno – najviše u napuštenima i najmanjima. Sniva o služenju Bogu u misijama, među djecom Afrike. Iz ljubavi prema Njemu daje zavjet poslušnost Božjoj volji, a u tomu joj snagu daje svakodnevno sudjelovanje u svetoj euharistiji. Ostala je vjerna svojoj prisezi do kraja, pa i onda kada ju je 1988. stigla teška nevolja. Specijalistička pretraga pokazala je da je razlog silne boli koji je Chiara često osjećala igrajući tenis već metastazirani karcinom kostiju, rijetki i vrlo bolni tip tumora. Tijekom terapija Chiara je odbijala morfij za ublažavanje boli: „Oduzima mi sposobnost jasnog razmišljanja, a jedino što Bogu mogu prikazati jest trpljenje. Želim s njim podijeliti, barem kratko, Njegov križ!“ Htjela je na molitveni način prikazivati svoje bolove u jedinstvu s Mukom Isusovom. Usprkos bolovima bila je dobre volje, te su razgovori s njom

predstavljali izvor utjehe za ljude koji su s njom dolazili u kontakt. U svojoj bolesti često je ponavljala: „Gospodine, ako ti to želiš, tada to želim i ja“. Nakon niza kemoterapija doživjela je dvije operacije. Usprkos svemu, Chiara se trudila živjeti potpuno normalno. U bolnici se sprijateljila s djevojkom koja je bila ovisna o drogi i u teškoj depresiji. Chiara se ne obazire na sebe, na svoju bol i muku, već pomaže: „Poslije ću imati dovoljno vremena za sebe“. Daje se potpuno. I kada je bila prikovana za krevet digla je svu ušteđevinu i darovala je prijatelju koji je otišao u misije u Afriku. Rekla mu je: „Meni to nije potrebno, imam sve!“

Kada joj je trpljenje postalo nepodnošljivo, kada je izgubila kosu i ostala bez snage, ponavljala je: „Isuse, ako Ti to želiš, onda je to i moja želja... Za Tebe sve, Isuse!“ Njezino trpljenje veliko je svjedočanstvo onima koji je u njezinoj bolesti okružuju. Isijava radošću i mirom. „Isus mi je poslao bolest upravo u ovom trenutku kako bih ga ponovno pronašla. Shvatila sam i to da nam Bog često prilazi, samo što mi to ne primjećujemo.“ Uskoro ostaje paralizirana. U svojim bilješkama piše: „Važno je vršiti Božju volju, što znači sudjelovati u igri koju On vodi... Čeka me drugi svijet i ne ostaje mi ništa drugo već mu se posve predati. Tako sam voljela voziti bicikl, a Bog mi sada oduzima noge... No, dao mi je krila... Kada bih mogla birati između mogućnosti hodati ili ići u nebo, bez razmišljanja bih izabrala odlazak u nebo... Sada me zanima jedino to. Želim ići Isusu“.

Dana 25. rujna 2010. je u Rimu proglašena blaženom. Blagdan blažene Klare Badano se u Katoličkoj Crkvi slavi 29. listopada.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Marijanske liturgijske svetkovine i blagdani u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića

Mala Gospa

„Rodila se najveća Majka da bude Majka, ne samo Isusu nego i nama, da se i mi u duhu rodimo, Nju nasljeđujemo i dostojna joj djeca budemo, 7. rujna 1954” (*Theologia pastoralis*, 003310)

Velika i Mala Gospa omiljeni su blagdani u našem hrvatskom narodu. Tko god je mogao, za te je blagdane hodočastio u marijanska svetišta. Putovalo se uglavnom željeznicom ili autobusima. Marijanska odredišta bila su: za Snježnu Gospu Tekije ili Čičovi blizu Sombora, za Veliku i Malu Gospu „bili” Aljmaš, kako se pučki govorilo. Od Subotice, preko Sombora do Dalja, vlak je bio krcat hodočasnika. Ljudi su stajali jedni uz druge kao sardine, pa čak i na stepenicama vagona. Od Dalja se išlo pješice tri kilometra po prašnjavom putu do aljmaškog svetišta. Bilo je to vrijeme kada su vlasti branile hodočašća u marijanska svetišta. Ipak, narod je u njih hrlio. Podnosila se dnevna žega, znoj i noge na hrapavom putu. Sve iz ljubavi prema Bogu, prema njegovoj presvetoj Majci, na osobne i obiteljske nakane. Tko nije mogao ići na hodočašće, taj je u svojoj župnoj crkvi slavio rođendan Isusove Majke.

Naš sluga Božji o. Gerard, po svom redovničkom pozivu u Karmelu Marijin sin, tih blagdana imao je pune ruke posla u ispovjedaonici primati pokornike, pomirivati ih s Bogom u sakramentu ispovijedi i pripravljeni ih za slavlja svetih misa. U svojim razmatranjima i propovijedima iznosi najljepše misli svoga unutarnjeg iskustva štovanja Majke Božje. Dopustimo da nam on sam govori: „Mala mila Majko! Nemam vremena dangubit, jer ti moram vazda mirisavo cvijeće pružati, da se možeš i u djetinjstvu i u vjekovječnosti i na zemlji što bolje osjećati. Neka se tako vladam i činim da Ti kao cvijeće mirišem, 7. rujna 1954. Neka na Vas i na posao pazim, da neizmjernu dobrotu gledam, grlim. Noćas sam Te u snu vidio lijepu, nevinu i milovao. Neka Te po mogućnosti gledam i tebi služim. Tvoje rođenje, meni na pazenje, 8. rujna 1954.” (*Theologia pastoralis*, 003336). „Najmilije stvorenje, mala Blažena Djevica Marija. Neka imam poštovanja u srcu pa

računam da će tako i na mene s naslađivanjem Bog pogledati. Velika bi bila radost majci kada bi joj sakato dijete zdravo i lijepo postalo, ali veća je radost Boga prigodom porođenja Majke Božje. Ružnija je postala iznakažena slika Božja, ljudi, cio svijet je postao strašan pakao, ali porođenjem Majke Božje, slika Božja, ljudi, postala je lijepa u osobi Majke Božje. Nju je čekao svijet kao čudnovatu Djevicu Bogorodicu i Majku boli, ali ipak jako lijepu i pobjednicu Sotone. Nju želimo tako štovati da raste u nama. Veća je i veća, ako ju češće zazivamo” (*Theologia pastoralis*, 003312).

Otac Gerard uspoređuje Maku Gospu zemaljskim rajem: „Život Majke Božje je neuvelo cvijeće. Ona je na cijeloj zemlji najkrasnije biće. Njezino štovanje, nebesko uživanje. Tebe štujem kada dobro djelujem. Onda rastem kada se s Tobom saberem. Neka sam rođen s Tobom i mrtav za svako djelo u korist sabranosti. Mala je Gospa zemaljski raj. Njezinoj slavi neće biti kraj. Njezino je biće neuvelo cvijeće. Ona je cvijeće kao Čedo, kao djevojčica, kao sv. Josipa i Duha Svetog zaručnica, kao Majka, njezina poniznost, vjera, ufanje i ljubav, svaka želja, mišljenje, govorenje i činjenje, sve je neuvelo cvijeće. Ali naša je Majka, želi usrećiti svoju djecu, lijepo ih odijevati, za njih se starati, da im duša ne propadne. Čedo Milo! Pomozi na djelo! 8. rujna 1949. ‘Pomoć’: opaziti zlo, nastavi dobro, pa će rasti Čedo – Mala Gospa” (*Theologia pastoralis*, 003245). Otac Gerard je živio u kriznim vremenima, opasnim po život, osobito Prvog i Drugog svjetskog rata i poraća. Nikada nije gubio nadu da Bog vodi povijest čovječanstva i da će zlo preokrenuti u dobro: „Uništavamo krizu, kada štujemo Majku Božju. Ona je puna milosti. Želimo milost, kao sjeme njezino štovanje. Ovo sjeme usadimo u srce, zalijevajmo ga suzama ili osjećajem pokore, da iznikne cvijeće njezinog štovanja, neka raste zbog našeg njegovanja. To ona zaslužuje, koja je neuvelo najljepše cvijeće. Ona je Voćka najljepšeg ploda, tko ovaj plod uživa, navijek živi!” (*Theologia pastoralis*, 003198).

(nastavlja se)

Oče, zemlja te treba

Konferencija „Oče, zemlja te treba” održana je 4. i 5. listopada u zagrebačkom hotelu „Sheraton”, u organizaciji molitvene zajednice „Nanovo rođeni”. Na konferenciji je sudjelovalo 650 muškaraca iz šest različitih država, a tema je bila kriza očinstva i duhovno očinstvo. Glavni govornik bio je Jim Murphy, poznati evangelizator iz SAD-a, koji je podijelio svoja iskustva o Božjoj očinskoj ljubavi i pozivu muškarcima na obnovu njihovih uloga. Također su govorili i Matija Ricov, voditelj misije „Mladi za mir” i Ante Bilaver, voditelj službe ozdravljenja u zajednici „Božja pobjeda”. Konferencija je uključivala predavanja, molitveni program te misno slavlje koje je predvodio apostolski nuncij mons. Giorgio Lingua.

U uvodnom predavanju Matija Ricov govorio je o promjenama koje su kroz povijest zadesile obitelj i utjecale na današnju krizu očinstva. Obitelj je bila srž društva, a otac je imao ključnu ulogu u prenošenju vrijednosti i vjerskog identiteta. No, sociološke promjene koje su započele industrijskom revolucijom počele su razbijati tu strukturu. Obitelji su se preselile iz sela u gradove, a očevi su provodili sve više vremena izvan kuće, radeći u tvornicama. Zbog toga je majka često preuzimala i ulogu oca, što je dodatno utjecalo na emocionalni i duhovni razvoj djece.

Ova kriza nastavila se kroz oba svjetska rata i period komunizma, kada su žene preuzele sve više odgovornosti, a država je sve više utjecala na odgoj djece. Kao rezultat toga, uloga oca postala je marginalizirana, a to je dovelo do slabljenja obiteljskih vrijednosti i vjerskog identiteta. Očeva uloga kao duhovnog vođe unutar obitelji postala je gotovo nevidljiva.

Kada promatramo današnje društvo, možemo primijetiti sve veću feminizaciju muškosti. Nedostatak muških uzora, počevši od majčinskog utjecaja, pa sve do učiteljica u školama, dovodi do toga da mnogi dječaci ne razvijaju zdrave oblike muževnosti. Odsutnost oca u obiteljskom životu često rezultira time da se vjera i molitva pripisuju ženama jer djeca najčešće vide kako majke i bake mole. To pridonosi daljnjoj marginalizaciji muževnosti u duhovnom kontekstu.

No, Bog uvijek pruža odgovor u vrijeme krize. Naša vjera donosi nadu kroz ponovno otkrivanje Boga Oca, savršenog Oca koji nas sve vodi i ljubi. U ovom kontekstu, pobožnost Bogu Ocu postaje ključna. Iako mnogi svetci nisu imali razvijenu pobožnost prema Bogu Ocu, poput sv. Male Terezije i bl. Marije Petković, upravo oni svetci koji su imali dobro iskustvo zemaljskog oca razvili su snažnu povezanost s nebeskim Ocem.

OBNOVA POBOŽNOSTI BOGU OCU

Ova zanemarena pobožnost Bogu Ocu počela se ponovno otkrivati upravo u trenucima najvećih kriza. Svijet je uočio potrebu za povratkom Očevoj ljubavi, koja je utemeljena na savršenom primjeru Boga Oca. Crkva je kroz povijest svjedočila Božjoj skrbi za svoju djecu, a papa Ivan Pavao II. bio je jedan od najvećih zagovornika povratka ovoj pobožnosti. Preko njega i druge crkvene poglavare, Bog Otac postaje ponovno središnja figura naše vjere, Očevo srce se otkriva kroz Kristovu žrtvu, a njegova ljubav postaje izvor nade i utjehe za sve nas.

Kroz obnovu pobožnosti Bogu Ocu, obitelji mogu pronaći novu snagu. Naša duhovnost često je oblikovana

našim odnosom sa zemaljskim ocem. Zato je važno poticati muškarce da preuzmu svoju ulogu duhovnih vođa unutar obitelji. Kroz pobožnost Bogu Ocu i predanost Srcu Isusovu, očevi mogu ponovno pronaći svoju ulogu i prenijeti je na svoje sinove. Ulazak u Očovo srce, kroz Kristovu žrtvu, pruža snagu koja je potrebna za obnovu muževnosti u današnjem svijetu. Na taj način, obitelji će ponovno postati mjesta nade, ljubavi i vjere, osnažene Božjom očinskom ljubavlju.

Danas, više nego ikada, očinstvo nosi duboko duhovno značenje. Bog Otac poziva svakog muškarca da ispuni određene zadatke i uloge koje su ključne za njegov duhovni i osobni rast, kao i za dobrobit zajednice i obitelji. Ante Bilaver u svojem predavanju izdvojio je ključne elemente koje Bog Otac želi razviti kod muškaraca, a koje donosimo u nastavku teksta.

1. Plodnost na svim razinama života: Ako negdje u svom životu nismo plodni, potrebno je preispitati što je zapelo i što sprečava taj rast. Plodnost nije samo biološka, već i duhovna i emocionalna.

2. Odrastanje u oca: Svaki muškarac pozvan je odrasti u duhovnog oca, bez obzira na svoje godine. To je put srca, nije vezan uz fizičku dob, već uz zrelost duha i poslanje koje Bog Otac ima za njega.

3. Autoritet: Muškarci su pozvani nositi autoritet nad sobom, svojom obitelji i svojom zajednicom. Biti egzorcist nad svojim slabostima, strahovima i poteškoćama je temeljna zadaća svakog muškarca.

4. Odlučnost: Muškarac mora znati donositi odluke i stajati iza njih. Ta odgovornost je dio njegovog identiteta i njegova poziva.

5. Izvrsnost: Biti izvrstan u svom pozivu ključno je. Ako je muškarac liječnik, pozvan je biti najbolji liječnik; ako je otac, najbolji otac. Izvrsnost je cilj kojem muškarac treba težiti.

6. Napredak: Muškarci su pozvani pomicati granice i napredovati do kraja svog života. Stagnacija znači duhovnu smrt. Napredak je znak života.

7. Karizma: Dijete bi trebalo gledati svog oca s

divljenjem i ponosom. Muškarci su pozvani razvijati karizmu koja inspirira druge.

8. Dovršavanje započetog: Svaki muškarac mora znati završiti ono što započne. To je znak zrelosti i odgovornosti.

9. Izgradnja karaktera: Izgradnja karaktera temeljna je zadaća svakog muškarca. Kroz izazove i iskušenja, muškarac oblikuje svoju nutrinu i postaje čvrst oslonac za druge.

10. Vodstvo: Nitko ne može sam nositi teret odgovornosti. Potrebna je pomoć duhovnika, zajednice i društva. Muškarci trebaju korekciju i vodstvo jer nitko ne može sam biti savršen.

11. Odnos s Duhom Svetim: Muškarci ne ovise o svojim snagama, već o Duhu Svetom. Čak ni Isus nije činio ništa „od sebe”, već po volji Očevoj, kroz vodstvo Duha Svetoga.

12. Samostalnost: Muškarci trebaju znati biti sami i ne bojati se samoće. Samo u tišini srca mogu čuti Božji glas.

13. Trpljenje: Trpljenje po Kristu i s Kristom dio je života svakog kršćanskog muškarca. No, nije svako trpljenje od Boga – potrebno je razlikovati ono što Bog dopušta od onoga što nije Njegova volja.

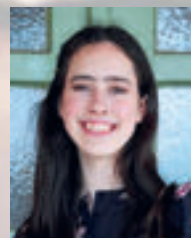
14. Ispravnost: Muškarci su pozvani raditi ispravne, a ne samo dobre stvari. Neke odluke mogu izgledati dobre, ali nisu u skladu s Očevom voljom. Ispravnost nadilazi površnu dobrotu.

15. Veliki snovi: Kršćanski muškarac sanja velike snove i želi ostaviti nasljeđe iza sebe. Sotona krade snove koje Duh Sveti šalje, no Bog poziva muškarce da sanjaju dalje, unatoč preprekama.

16. Umiranje sebi: Blagoslov dolazi kroz žrtvu i umiranje sebi. Kao što gorušičino zrno mora umrijeti da bi donijelo plod, tako i muškarac mora žrtvovati svoj ego da bi uistinu postao ono što ga Bog zove da bude.

Ovi elementi osnažuju muškarce da postanu pravi duhovni vođe, ne samo unutar svojih obitelji već i u širem društvu, donoseći svjetlo Kristove ljubavi i snage u sve aspekte života.

Put do neba sa svetom Malom Terezijom

Dragi mladi, u ovom broju *Zvonika* imamo priliku upoznati jednu vrlo posebnu sveticu, čiji nam život može postati putokazom ka našoj svetosti. Sveta Mala Terezija od Djeteta Isusa i svetoga Lica živjela je svega 24 godine, a ukoliko nam se na prvi pogled čini da je njen kratak život bio vrlo običan, postoji u njemu nešto posebno. Naime, zbog njenog života proglašena je jednom od četiri naučiteljice Crkve i miljenica je velikog broja vjernika koji joj se utječu molitvama. Njen put ka nebu sastojao se od nekoliko bitnih smjernica koje i mi možemo primijeniti u našim životima. Jedna od njih je spremnost za vršenje malih žrtva: „Evo, tako će se istrošiti moj život... Ja nemam drugoga sredstva da Ti dokažem svoju ljubav nego da bacam cvijeće, to jest da ne propustim nijednu malu žrtvu, nijedan pogled, nijednu riječ, da iskoristim sva najmanja djela i da ih činim iz ljubavi...”.

Svetica nam, nasuprot svijetu koji juri za materijalnim dobrima i slavom pred ljudskim očima, pokazuje

kako možemo pronaći pravu slavu, a to je slava u Očima našeg Boga Oca. Život Male Terezije pokazuje nam ljepotu jednostavnosti i poniznosti te da, kako ona sama kaže, „Bog ne gleda na veličinu naših djela, nego samo na ljubav kojom se ona obavljaju.” Pogledajmo u kojim područjima naših života bismo mogli pružiti više ljubavi i ne bojmo se malenih žrtva koje nam se čine izvan naše zone komfora jer nas one približavaju Bogu i vode nas k nebu. Kao i u životima velikog broja svetaca, ljubav je temelj života Male Terezije. „Samo je jedno bezuvjetno potrebno: velika, jaka i vjerna ljubav, kojom se ispunjavaju svakodnevne dužnosti, sasvim svejedno gdje smo postavljeni: jesmo li u školi ili na radnom mjestu, kod kuhinjskog lonca ili u staji, služimo li bolesnicima ili sami ležimo bolesni.” Hodimo putem kojim nas vodi svetica Karmela i utječimo joj se u svojim teškoćama.

Tereziya Sekereš

Molitva svetoj Tereziji od Djeteta Isusa

O, sveta Terezijo, ti koja si otkrila da je jednostavan put, put svetosti, pomozi nam živjeti jednostavne stvari svaki dan silom ljubavi koja ih čini velikima. Ti, zaštitnice misija, trči i obujmi granice zemlje da bi poduprla misionare koji su u nevolji, da bi dala snagu

onima koji su progonjeni, da bi donijela vjeru onima koji su u napasti. Ti, koja si mlada radosno odgovorila na Ljubav Božju, učini da mnogi mladi osjete u srcu glas Učitelja koji ih zove da postanu ribarima ljudi i da imaju hrabrosti reći svoje „evo me”. Ti, koja si po svome obećanju učinila da na sve nas padne mirisna kiša ružinih latica, daj svećenicima srce, grešnicima oprost, bolesnima zdravlje, očajnima utjehu. Sv. Terezijo od Djeteta Isusa, moli za nas.

„Moj je poziv ljubav“

Za Malu Tereziju ljubav nije samo osjećaj već odluka i način života. Vjerovala je da je ljubav najvažnija i da se može pokazati svakodnevnim i jednostavnim

djelima. Često je promišljala o ljubavi Božjoj, ali također i o ljubavi prema bližnjima, obitelji i prijateljima. Terezija je ljubav stavila u središte svega onoga što je radila. „Gdje god se nalazili samo je jedno bezuvjetno potrebno, a to je jaka, velika i vjerna ljubav“. Isus ne treba velika djela od nas, već samo našu ljubav i zahvalnost kada obavljamo naše svakodnevne dužnosti. Mala Terezija je živjela za ljubav i toliko joj se predala da je u malim stvarima nalazila tu istu ljubav koja ju je učinila poniznom i radosnom sveticom. Kroz male žrtve koje je činila za dragoga Boga, Mala Terezija shvaća da i najmanje djelo učinjeno bez ljubavi nije ništa. Kroz jednostavnost, poniznost i ljubav, sveta Mala Terezija je put ka savršenstvu krenula „malim putem“, odlučivši usprkos svojim slabostima uspinjati se ka Nebu pouzdanjem u Božju ljubav.

Jovana Kujundžić

Svjetlo u tami

Svatko od nas se povremeno u nađe u tami. Grijeih, beznađe, depresija. I onda se čini kao da nema izlaza. Što raditi, kamo krenuti?

Tama je samo odsustvo svjetlosti. Ne nešto konačno nego privremeno. Mješavina svjetla i tame stalno se javlja u našim životima. Cijeli život pratit će

Postoji neka ravnoteža u našim životima. A svakako i znamo da nas tama uči da pronađemo svjetlost, da idemo ka njoj. A svjetlost je na koncu naš Bog.

Kada doživimo podne, sam vrhunac svjetlosti, bit će to vjerojatno raj. Do tada se možemo zadovoljiti zorom i sumrakom. Izlaskom i zalaskom sunca. No i noću imamo tragove svjetlosti. Mjesec i zvijezde. Kao nadu da tama nije pobijedila.

Bog je nama svjetlost. Isus Krist, koji je sišao na zemlju i dao sebe za nas. Kao svijeća je gorio, obasjavao nam put, pokazivao Boga i prave vrijednosti.

Tako naizgled mala svijeća pruža veliku svjetlost. Budimo i mi poput Isusa. Svijeća, svjetlost za druge. Bacajmo svjetlo, trošimo se za druge. Topimo se dajući se drugima, nesebično. A vosak i kada se istopi može se opet oblikovati. I tako iznova gorimo i pomažemo drugima. Pomožimo drugima da pronađu put, nadu, vjeru, Boga. Kada vidimo da je netko u ponoru, dajmo mu svoje svjetlosti. Nemojte se loše osjećati ako vas se ljudi sjete samo onda kada vas trebaju. Osjećajte se privilegirano jer ste poput svijeće koje se sjete kada nastupi tama u njihovim životima. I upamtimo ono što je rekao Shakespeare: „Vidiš kako ova mala svijeća daleko baca svoju svjetlost. Tako i dobro djelo blista u zlonamjernom svijetu!“.

Jelena Pinter

nas smjenjivanje svjetla i tame. Dobrih i loših stvari, trenutaka koji nam se događaju. No, to je dobro.

Svi sveti

Djeco, obojite, izrežite i napravite kocku sa svetim likovima i istražite pomoću teksta po čemu su oni bili sveti i važni.

Sveti Franjo Asiški – posvetio život siromasima i bolesnima, pomažući im. (Italija)

Sveta Terezija od Lisieuxa – život posvetila Bogu, crkvi i molitvi. (Francuska)

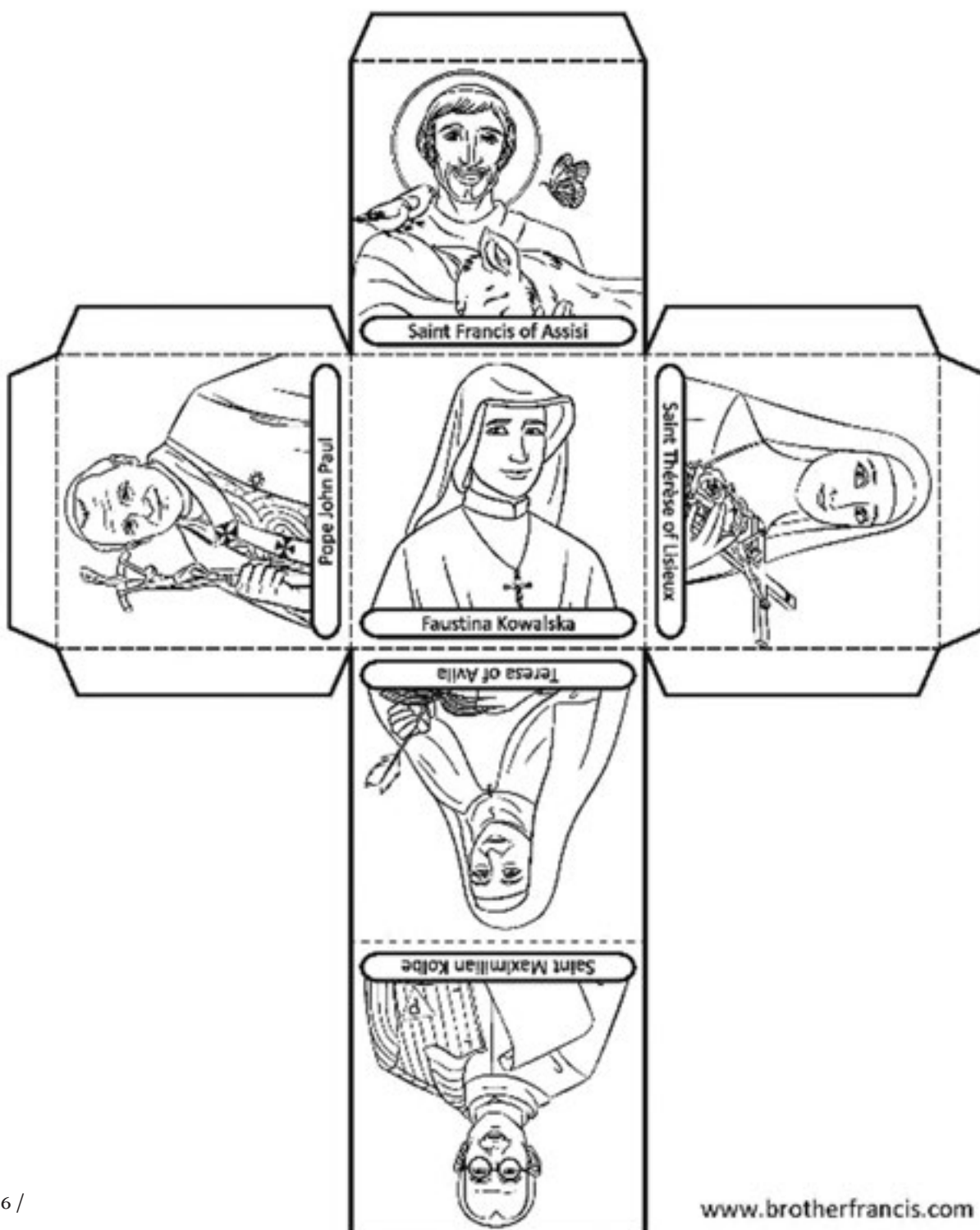
Papa Ivan Pavao II. – 264. Isusov nasljednik i vođa crkve. (Poljska)

Sveta Faustina Kowalska – doživjela Isusovo ukazanje. (Poljska)

Sveta Terezija Avilska – karmelićanka, mistikinja i književnica. (Španjolska)

Sveti Maksimilijan Kolbe – franjevac, osnivač Vojske Marije Bezgrešne. (Poljska)

Svi sveti su bili dobri i pobožni ljudi. Zato su u nebeskom raj. Sretni su jer su kod Boga. I mi ćemo jednoga dana doći k njima.

SVI SVETI

SVECI SU BILI DOBRI I POBOŽNI,
ZATO SU U NEBESKOM RAJU,
JAKO SU SRETNI JER SU KOD BOGA,
MI ĆEMO JEDNOG DANA DOĆI K NJIMA.

PROČITAJ REČENICU O SVECU, NAPIŠI NJEGOVO IME NA CRTU.

SVETI IVAN KRSTITELJ UČIO JE LJUDE
KAKO ĆE DOĆI U RAJ, ON JE KRSTIO ISUSA.

SVETI _____

SVETI PETAR BIO JE RIBAR,
POSTAO JE ISUSOV APOSTOL.

SVETI _____

SVETA KLARA
JE BILA VEOMA POBOŽNA I DOBRA,
RADO JE PRIMALA SVETU PRIČEST.

SVETA _____

SVETI JOSIP
BRINUO SE ZA ISUSA I MARIJU,
ON JE ZAŠTITNIK HRVATSKE.

SVETI _____

SVETI ANTE
ZAŠTITNIK JE DJECE,
LJUDI MU SE MOLE KAD NEŠTO IZGUBE.

SVETI _____

IMENUJ NA SLICI: JANJE, KRIŽ, IVAN KRSTITELJ

RIJEŠI KRIŽALJKU.

IME _____ PREZIME _____

SPOMI PAROVE.

IVAN KRSTITELJ

DJECA

SVETA KLARA

PRIČEST

SVETI ANTE

KRŠTENJE

SVETI IVAN
KRSTITELJ

SVETA KLARA

SVETI ANTE

Prehrana kao čin milosrđa: spiritualni i društveni aspekt

U suvremenom svijetu prehrana predstavlja mnogo više od pukog zadovoljavanja osnovnih potreba. Ona može biti simbol zajedništva, solidarnosti i dublje povezanosti među ljudima. U spiritualnom kontekstu čin dijeljenja hrane nosi sa sobom dublje značenje – postaje izraz suosjećanja, ljubavi i humanosti.

SPIRITUALNI ZNAČAJ DIJELJENJA HRANE

Od davnina, dijeljenje hrane je imalo spiritualnu dimenziju, smatrajući se činom ljubaznosti i brige za bližnje. Hrana, kao dar prirode, simbolizira život i povezanost sa svijetom oko nas. U mnogim spiritualnim tradicijama čin dijeljenja obroka promatra se kao način uspostavljanja osjećaja zajedništva, uzajamne potpore i jedinstva. Dijeljenje obroka pomaže u uklanjanju granica između ljudi, omogućavajući im da podijele svoje resurse i brigu jednih za druge.

DRUŠTVENI I HUMANITARNI ASPEKTI PREHRANE

U društvenom kontekstu, dijeljenje hrane postaje akt solidarnosti i humanosti. Kroz različite inicijative, kao što su na primjer narodne kuhinje, banke hrane i zajednički obroci, pojedinci i organizacije pomažu onima kojima je najpotrebnije. Ove geste pokazuju koliko je važno izgraditi zajednicu utemeljenu na međusobnoj potpori i humanosti.

Narodne kuhinje pružaju sigurno utočište i topli obrok onima koji se suočavaju sa siromaštvom, ali i stvaraju prostor za društvenu interakciju i osjećaj zajedništva. Kroz ove inicijative ljudima se ne pruža samo fizička pomoć, već se potiče i osjećaj dostojanstva i pripadnosti.

VOLONTIRANJE I ALTRUIZAM

Volontiranje u narodnim kuhinjama, pakiranje obroka ili prikupljanje namirnica za ljude u potrebi akti su altruizma i nesebične ljubavi prema drugima. Pomažući drugima, volonteri izražavaju svoju duhovnu i moralnu posvećenost vrijednostima kao što su suosjećanje, solidarnost i ljubav. Ovi čini humanosti ne samo da pomažu ljudima u potrebi, već i učvršćuju veze unutar zajednice, stvarajući osjećaj zajedničkoga cilja i odgovornosti.

EDUKACIJA O PREHRANI: OSNAŽIVANJE ZAJEDNICA

Jedan od ključnih čimbenika milosrđa kroz prehranu jest edukacija. U mnogim zajednicama pružanje znanja o zdravoj prehrani i pripremi hrane s ograničenim resursima postaje način da se ljudi osnaže i postanu samostalniji. Radionice o uzgoju povrća ili voća, na primjer, ne samo da pomažu u smanjenju gladi, već stvaraju osjećaj povezanosti s prirodom i resursima koje nam ona pruža.

Ovakvi programi omogućavaju ljudima da preuzmu kontrolu nad vlastitom prehranom, čime se smanjuje zavisnost od vanjske pomoći i potiče dugoročna samoodrživost. Edukacija i potpora kroz zajedničke akcije pomažu da se izgrade čvršće i otpornije zajednice.

PREHRANA KAO DUHOVNI I DRUŠTVENI MOST

Čin dijeljenja hrane može biti most između različitih slojeva društva i poticati osjećaj jedinstva. Putem zajedničkih inicijativa, poput organiziranja zajedničkih obroka ili večera, ljudi različitih društvenih i ekonomskih pozadina imaju priliku okupiti se, podijeliti resurse i razviti osjećaj zajedničkoga cilja.

Spiritualno, ovakvi trenuci mogu pružiti osjećaj mira i dublje povezanosti, dok društveno omogućavaju razmjenu iskustava i stvaranje prijateljstava. Kada ljudi sudjeluju u dijeljenju obroka, stvaraju se trenuci u kojima se osjećaj zajedništva i humanosti najjasnije izražava, jačajući društvene veze i solidarnost.

ODRŽIVA PREHRANA I ODGOVORNOST PREMA PRIRODI

U spiritualnom i društvenom kontekstu, odgovorna prehrana podrazumijeva poštovanje prirodnih resursa i brigu o okolini. Održiva prehrana, koja uključuje lokalnu proizvodnju i smanjenje rasipanja hrane, ne samo da pomaže u borbi protiv gladi već i potiče harmoniju sa svijetom oko nas. Pojedinci i zajednice koji se angažiraju u ovakvim praksama pridonose očuvanju prirode i podržavaju ekološku ravnotežu.

Redistribucija viška hrane iz restorana ili trgovina u narodnim kuhinjama i humanitarnim organizacijama pomaže da se smanji bacanje hrane i osiguravaju se potrebni resursi za ljude u potrebi. Ovi čini ne samo da ispunjavaju osnovne potrebe, već i potiču odgovorno i svjesno korištenje resursa, što pridonosi očuvanju planeta.

Subotica za život – jučer, danas sutra (2)

KAMPANJE INICIJATIVE „40 DANA ZA ŽIVOT” U SUBOTICI

U nastavku povijesnog pregleda Inicijative „40 dana za život” u Subotici, donosim kako se razvijala Inicijativa nakon prve održane kampanje 2016. godine.

Godine 2017. održane su proljetna i jesenska kampanja Inicijative. Molitelji su se okupljali na molitvu ispred glavnog ulaza u subotičku bolnicu od 6 do 9, a nedjeljom od 14 do 16 sati. I u proljeće 2018. godine molitelji su se okupljali ispred glavnog ulaza u istim terminima, a u isto vrijeme bila je i molitva u bolničkoj kapeli. Zbog odustajanja većeg broja molitelja koji nisu željeli moliti pred bolnicom, jesenska molitva održana je u bolničkoj kapeli od 17 do 20 sati; nedjeljom od 14 do 16. Svakog petka u listopadu u bolničkoj kapeli u 20 sati slavljena je sv. misa i održano je klanjanje na nakane Inicijative. Za proljetnu kampanju 2019. nisam našao podatak, a jesenska je bila u bolničkoj kapeli svakoga dana od 11 do 13 sati, a nedjeljom od 10 do 12 sati.

Godine 2020. najavljeno je održavanje proljetne kampanje, ponovno ispred bolnice, prema sljedećem rasporedu: od ponedjeljka do subote od 6 do 8, a nedjeljom od 10 do 12 sati u bolničkoj kapeli. Međutim, molitvena okupljanja bila su zabranjena zbog korone. Ujesen iste godine, u organizaciji udruge „Želim živjeti”, koja je u međuvremenu osnovna i registrirana, i Inicijative „40 dana za život” najavljeno je molitveno bdjenje prema sljedećem rasporedu: od ponedjeljka do petka u kapeli Radio Marije od 18.30 do 20; petkom u 20 sati: sveta misa također u kapeli Radio Marije; subotom u franjevačkoj crkvi od 17.30 do 18 sveta misa; nedjeljom u franjevačkoj crkvi od 8.30 do 10 sati molitva i sveta misa.

Godine 2021. molitveno bdjenje u proljetnoj kampanji bilo je od ponedjeljka do petka od 19 do 20 sati u kapeli Radio Marije, a petkom i misa u 20 sati; subotom i nedjeljom od 8 do 9 sati molitva i misa u franjevačkoj crkvi. Ujesen iste godine, u organizaciji udruge „Želim živjeti” i Inicijative „40 dana za život”, svakoga dana (i nedjeljom) od 8 do 9 sati u kapeli Crne Gospe kod franjevac, a petkom u 20 sati slavljena je sveta misa u kapeli Radio Marije. U proljeće 2022. godine, od ponedjeljka do petka, od 18 do 19 sati, u kapeli Crne Gospe kod franjevac, a subotom i nedjeljom u franjevačkoj crkvi od 8 do 9 sati bile su svete mise na nakane Inicijative, a svakog utorka u 7 sati u kapeli Radio Marije. Ujesen je raspored molitvenih susreta bio kao i u proljeće, jedino je sv. misa bila petkom u 20, također u kapeli Radio Marije. Godine

2023. (proljeće) u franjevačkoj crkvi od ponedjeljka do petka od 17.30 do 18.30, a subotom i nedjeljom od 8 do 9 i ujesen na istom mjestu od ponedjeljka do petka od 17 do 18 sati; subotom i nedjeljom od 8 do 9 sati. Svete mise na nakane Inicijative bile su u kapeli Radio Marije svakog četvrtka u 7 sati. Sve je bilo isto i ujesen iste godine. Raspored je također bio isti i u proljeće 2024. godine.

INICIJATIVA ZA ŽIVOT U SUBOTICI, DANAS

Nakon tribine, o kojoj sam pisao u prošlom broju, skupina vjernika odlučila je ponovno se uključiti u Inicijativu „40 dana za život” molitvom ispred subotičke bolnice. Prečasní Daniel Katačić prihvatio je u policiji pribaviti potrebno dopuštenje za to molitveno bdjenje ispred bolnice, te biti promotorom Inicijative. Nakon dogovora onih koji su se javili da žele moliti ispred bolnice, odlučeno je da molitva bude svaki od 6 do 9 sati. U molitvu se dosad uključilo 25 osoba. Kasnije su se neki javili da mogu i žele moliti od 14 do 16 sati, pa je odlučeno da svatko tko želi može moliti u vrijeme kada mu odgovara. Važno je moliti uz „transparente” za život i protiv pobačaja jer se i na taj način svjedoči da se radi o miroljubivom molitvenom bdjenju za spas nerođenih. Istodobno se molitvena skupina od petnaestak osoba okuplja na molitvu na nakane Inicijative i u franjevačkoj kapeli Crne Gospe, a neki su se javili da i privatno mole u svojim kućama na iste nakane. Tako možemo ustvrditi da se Subotica sada bori „za život”, za prestanak pobačaja, odnosno spas nerođenih na tri fronte. Uvjeren sam da će ova molitva i žrtva biti od Boga Stvoritelja blagoslovljena, po zagovoru Marije Majke života.

INICIJATIVA ZA ŽIVOT U SUBOTICI, SUTRA

Teško je predvidjeti što će biti s Inicijativom u Subotici sutra. Ipak, već su počeli razgovori i odluke da se za jesensku kampanju Inicijative treba početi pripravljanje ranije, te pokušati „oduševiti” više vjernika i svećenika za uključenje u tako važnu molitvenu akciju.

Ne možemo očekivati boljitak čovječanstva i Božji blagoslov dok se u svijetu događa toliko grijeha i zla, a pobačaj je sigurno najveće zlo suvremenoga čovječanstva.

Nedavno smo u skupštini R. Srbije čuli kako je nužno poboljšati demografsku sliku u našoj državi, odnosno učiniti sve da bi se povećao broj stanovnika. Uvjeren sam da bi najlakši i najbrži način za to bio da svi u našoj zemlji učine sve da se smanji broj pobačaja. Izdvajaju se velika sredstva za tzv. umjetnu ili veštačku, medicinski potpomognutu oplodnju, a ovdje se „za novac” abortiraju prirodno začeta djeca. Logično bi bilo boriti se prije za tu djecu, da se ona rode. Zar ne?

Molitva – djelovanje, akcija, angažman

U knjizi razgovora *Prijeći prag nade* novinar Vittorio Messori postavlja papi Ivanu Pavlu II. pitanje kako moli Papa? Među ostalim, Papa izjavljuje: postoji Papina geografija molitve, poput geografske karte, jer Papa moli za mjesne crkve diljem svijeta, osobito za one koji su u nevoljama, pogođene ratom, krizama, prirodnim katastrofama.

Danas bi na ovoj karti molitve bila zabilježena žarišta ratova u Ukrajini, na Bliskom istoku, u Sudanu, Somaliji, Jemenu... Ove godine, 7. listopada, prstom molitve i posta prolazili smo po ovoj geografskoj karti – papa Franjo je taj dan proglasio danom molitve za mir u svijetu, u crkvenom kalendaru je obilježen kao spomendan Gospe od Krunice, a u kalendaru političkih događanja bit će fiksiran kao početak rata na Bliskom istoku.

Papina inicijativa skreće pozornost na molitvu kao način na koji se vjernik konfrontira s događanjima oko njega. Danas je molitva oklevetana i osporavana, optužena da je bijeg od stvarnosti, izgovor za lijenost zbog koje se ne poduzimaju praktične akcije ili opravdavanje pasivnog pristupa problemima. U svjetlu vere – zajedništva sa Isusom moliteljem, kršćanin smatra molitvu djelovanjem, akcijom, angažmanom. Moleći, približava se svima koje pogađa i obara ratni vjhor. Najprije na razini uma shvaća njihovu tragediju, ovo shvaćanje se prelijeva u srce gdje dobije oblik suosjećanja, spoznaja i suosjećanje pretaču se u suze solidarnosti u plaču sa zaplakanima. Molitva tako postaje „imati” razumijevanje za brata koji pati, biti blizu sestri koja strada. U ovoj molitvenoj solidarnosti vjernik ne solira, moliti kao kršćanin podrazumijeva pridružiti patnike Kristu umrlom i uskrslom, dakle, uvesti njih u Kristov ambijent – stradanja, smrti i uskrsnuća. Kršćanski molitelj pristupa braći i sestrinama koji pate pod teretom rata kao izranjenim udovima Isusa Krista, izranjenim, ali u nadi iščekujući slavu uskrsnuća. Isusov sljedbenik se molitvom približava bratu patniku, korača s njim vjerujući da Božja ljubav će preobraziti smrt u život, tamu u svjetlo, tugu u radost. U tom smislu i molitva krunice koja obilježava listopad postaje izraz solidarnosti, blizine i suosjećanja.

ISUSOV KRVAVI ZNOJ

Strah koji kvasi Isusovo čelo krvavim znojem. Taj strah dan danas talasa u srcima žrtava rata. Strah jer svakodnevno prijeti opasnost da nedostaje hrane, da presahnu izvori vode, da se ugasi struja, u eksploziji

bombe iščezne bolnica ili se sruši krov na glavu. Strah jer je izbio razorni rat.

ISUS BIČEVAN

Isus je gađan kao meta. Zloća i mržnja uzimaju oblik biča koji pleše svoj krvavi ples po njegovim leđima. Muškarci, žene i djeca, i danas krvare u ratnim sukobima diljem svijeta. Bičevani su modernim oružjem, dronovima, bespilotnim letjelicama. Načini i forme se mijenjaju, razvijaju, evoluiraju, ali rezultati su isti – zemlja upija krv, a ona više glasnije nego krv nedužnog Abela. Bože, zaustavi ovaj potop krvi, zaustavi ga po djelovanju mirotvorca, po našim molitvama.

ISUS OKRUNJEN TRNJEM

Poslije bičevanja slijedi ruglo, ismijavanje. Isus je poslužio kao materijal za šale – ludak koji izigrava kralja. U ratu taj drugi koji je napadan prolazi slično Isusu torturom rugla – ponižen, podcjenjivan, omalovažavan, nipodaštavan i na kraju sveden na parazita kojeg treba istrijebiti, na bolest koju treba iskorijeniti.

ISUS NOSI KRIŽ

Križni put – put patnje, bola, fizičkog i psihičkog, put unakaženog tijela i napuštene, odbačene i ponižene duše. Ratovi proizvode ovakve putnike – patnike, izbjeglice. Na tom putu okomi se na njih mržnja, gura ih nasilje, šutira ravnodušnost, cijedi pohlepa krijumčara, pljuju predrasude, a na kraju ih čekaju duboko more ili guste šume kao grobna mjesta.

ISUS RAZAPET

Kraj. Umiranje u bolovima, posljednji uzdah, tijelo bez života, suze na licu preostalih, polaganje u grob... Isus umire kao tisuće osuđenih prije i poslije njega. Rimski prokurator bilježi u svom izvješću: pogubljen još jedan pobunjenik. Veliki svećenik trlja zadovoljno ruke jer je uspješno obavio svoju zadaću inkvizitora. Poslije napada, neke vojne akcije, mrtvi postanu statistika. Brojevi koji se stavljaju u izvješća, reportaže. Barata se njima u komentarima i analizama. Mi čitatelji i gledatelji ih registriramo, držimo u glavi neko vrijeme, poslije oguglamo. Bože, otvori nam oči i omekšaj srce da iza brojeva primijetimo patnju muškarca koji iz ruševina vadi tijelo svoje supruge, da čujemo plač majke koja sahranjuje poginulu djecu, da suosjećamo sa svećenikom kome se pastoral svodi na sahranjivanje nastradalih župljana.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Tata, možeš li mi posuditi 25 dolara?

Tema gornjeg naslova mogla bi se izraziti sličnom ili upitnom rečenicom: Mogu li i danas djeca starijima ukazati na koju životnu pouku? Razmišljajući o našem proteklom životnom vremenu, mnogi smo uglavnom zadovoljni svojim djetinjstvom, mladošću, pa i kasnijim razdobljem života. Bilo je lijepih i onih drugih dana, ali smo imali sve što nam je bilo najpotrebnije: hranu za obiteljskim stolom u krugu najdražih, odgoj, školu, roditelje ili starije koji su nam bili uzor i s kojima smo mogli razgovarati i dobiti od njih savjete. Ima među nama i dosta onih koji su imali drukčije životno iskustvo. A ima i takvih koji danas žive staračkim životom i koji se ne mogu pohvaliti ni svojom mladošću, ni odgojem ni načinom života. Život im je bio težak, patnički, pun dubokih rana, pun suza i boli. Borili su se i trudili uz Božju pomoć da ipak prijeđu preko svih prepreka i nastave put dalje. Posljedice i traume su ostale, iako ih ne žele niti spominjati, niti o njima misliti.

Svako vrijeme ima svoje lijepe ili one druge romane, priče, životna iskustva, padove uzdignuća i mnogo toga još... Danas su se ljudi manje ili više udaljili jedni od drugih, pa i od svojih bliskih, najdražih. Na nama starijima je sveta dužnost i obveza ne osuđivati ih niti ogovarati nečije neuspjehe, krive poteze i korake, loše govore i izraze. Nećemo se veseliti tuđem zlu nego isticati dobre osobine i radovati se sreći drugih, bila ona velika ili neznatna. Na nama je davati drugima primjer životne mudrosti jer smo ju i mi prvo primili od starijih. A možda smo kojiput svojim postupcima ili riječima bili uzor i starijima koji nam to nisu rekli jer ne bismo ni razumjeli. Pročitajmo životnu priču o prezaposlenom ocu i sinu koji čezne za malo razgovora sa ocem.

„Otac se kasno vratio s posla. Umoran i nervozan ugleda svog sedmogodišnjeg sina kako ga čeka na vratima.

– Tata, smijem li te nešto pitati?

– Da, naravno, reci što je.

– Tata, koliko zarađuješ na sat?

– Što te briga?! Zašto me to pitaš? – prilično osorno upita.

– Samo sam želio znati.... Molim te, reci mi, koliko zarađuješ na sat?

– Ako već moraš znati, zarađujem 50 dolara na sat. I...?

– Aha – primijeti dječak pognute glave.

– Tata, molim te, možeš li mi posuditi 25 dolara?

Otac je od umora i nervoze bio vidno ljutit.

– Ako samo želiš da ti posudim 25 dolara kako bi mogao kupiti nekakvu igračku, onda bolje idi u sobu i razmisli zašto si tako sebičan i zašto me gnjaviš. Ne radim svaki dan za makar kakve dječje gluposti!

Dječak je otišao u sobu i zatvorio vrata. Čovjek je sjeo, a srdžba je rasla...

– Kako može postavljati ovakva pitanja samo da mi izvuče novac – žestio se.

Kada se malo smirio, počeo je razmišljati: ‘Možda mu je nešto stvarno trebalo za tih 25 dolara. Nema baš običaj često tražiti novac’. Zatim otvori vrata od dječje sobe i blagim glasom upita:

– Jesi li zaspao, sine?

– Ne, tata, budan sam.

– Razmišljao sam, možda sam bio prestrog prema tebi maloprije. Imao sam težak dan i iskalio sam se na tebi. Evo ti 25 dolara koje si tražio.

Dječak se uspravio, smiješeći se.

– Hvala ti, tata! – uzviknu.

Posegnuvši ispod jastuka, izvuče još zgužvanih novčanica. Kada je vidio da dječak već ima novac, otac se ponovno naljuti. Dječak je polako izbrojao svoj novac i pogledao oca.

– Zašto si tražio još novca ako ga već imaš? – planu otac.

– Zato što nisam imao dovoljno, a sada imam. Tata! Sada imam 50 dolara. Mogu li kupiti sat tvoga vremena? Molim te, dođi sutra kući ranije. Želim večerati s tobom. Puno je vremena prošlo od kada smo zajedno večerali.

Otac je bio slomljen.

– Hoću, sine... – jedva je prošaptao...

Zagrlio je svoje dijete i dugo, dugo ga držao u naručju. Suze su same navirale i slijevale se... Sjetio se svojih dječjih dana bez oca kojega je rano izgubio, ta ga se jedva i sjeća. Sada je on otac, brižan i pun ljubavi, koji je zaboravio da i njegov sin treba oca jer mu je mamu primio dragi Bog.”

Dragi stari prijatelji... Ovo je samo kratki podsjetnik za sve mlade koji naporno rade i nemaju mnogo vremena za svoju obitelj, ali i za nas starije. Ne smijemo dopustiti da vrijeme prolazi mimo nas, bez da provedemo neko vrijeme s ljudima koji nam puno znače, koji su bliski našem srcu. Jer sjetimo se: za nas je cijeli svijet mnogo, ali mi smo za nekoga cijeli svijet!

Hrvatski suradnik Kristova kraljevstva u Indiji

Mjesec listopad u Crkvi posvećujemo ponajviše Blaženoj Djevici Mariji – Kraljici svete Krunice, ali i kršćanskom misionarskom djelovanju. Stoga ćemo u ovoj kolumni pažnju posvetiti jednom suvremeniku sv. Majke Tereze, također misionaru u Indiji, s kojim se mnogo susretala i surađivala, a koji je ne samo Hrvat – nego čak nosi i prezime koje je zastupljeno u našoj Bačkoj. Riječ je sluzi Božjem p. Anti Gabriću, redovniku isusovcu.

Sluga Božji o. Ante Gabrić SJ

Rođen je u Metkoviću 1915., te je prvi put došao u kontakt s misionarskim djelovanjima za vrijeme školovanja u isusovačkom sjemeništu u Travniku. Naime, jednom su prigodom sjemeništarce posjetila dvojica misionara iz Indije, čije su egzotične priče o krajnjim oblicima siromaštva u kojima su djelovali, kao i njihova spremnost da svoj život polože za širenje Kristova spasiteljskog djela, zaokupila potpunu pažnju učenika. Jedan od misionara je na kraju uputio pitanje želi li netko od njih poći s njima u Indiju, pritom slučajno pogledavši Antu, ovaj je spremno odgovorio: „Hoću!“. Stupivši u isusovački red, 1938. godine iz rodnog Metkovića isplovlja prema dalekoj Indiji, gdje uči bengalski jezik, nastavlja teološki studij i u konačnici biva zaređen za svećenika. Cijeli će život i poslanje darovati upravo rastu Crkve u Indiji.

Pet je puta pohodio Hrvatsku, ali ju je prvi put po odlasku u Indiju vidio tek nakon 31 godinu izbjavanja. Posjetio ju je još 1976., 1978. zajedno s majkom Terezom, potom 1984. na Nacionalnom euharistijskom kongresu u Zagrebu i Mariji Bistrici, te posljednji put 1986. godine. Posjetio je i Suboticu, gdje je u sjemeništu „Paulinum“ održao upečatljivo svjedočenje misionarskoga poslanja.

Iz fotografske ostavštine vlč. Stjepana Prčića

Naš biskupijski arhiv posjeduje i vrlo zanimljivu zbirku fotografija koje je načinio p. Ante Gabrić u prvim godinama svoga djelovanja u Indiji, a poslao ih je kao poklon našem pokojnom svećeniku vlč. Stjepanu Prčiću s kojim se čak i dopisivao. Te fotografije, od kojih jedan dio objavljujem kao prilog ovom članku, predstavljaju neprocjenjivo blago u bilježenju misionarskoga djelovanja ovog kandidata za beatifikaciju.

Kapela Snježne Gospe kraj Sombora

JOSIP MARKOVIĆ – GRADITELJ KAPELE

János Muhi ističe Markovićeve zasluge za regulaciju somborskih ulica. Dao je posaditi drva duž državnih cesta, sam je donio žir slavonskog hrasta da pošumi puste predjele oko Sombora. Nije se ostvarila njegova želja da planirani kanal između Tise i Dunava prođe kroz Sombor. Milan Stepanović u svojoj studiji „Sombor: šume i staništa divljači kraj Sombora i somborskih salaša” spominje Josipa Markovića, koji je rođen i odgojen u Somboru, a obavljao je jedno vrijeme i dužnost požeškog dožupana u Hrvatskoj. Marković se iz Požege vratio u Sombor, u vrijeme kada je Sombor proglašen slobodnim kraljevskim gradom. U povijest grada Sombora je upisan kao stručnjak koji je Mađarskoj kraljevskoj komori podastrio nacrt za pošumljavanje gradskog zemljišta i regulaciju rijeke Mostonge. Podržavao je i braću Kiss u njihovu planu za prokopavanje kanala između Dunava i Tise. Josip Marković inače je potomak plemenite časničke obitelji Marković, koja je tijekom XVII. i XVIII. stoljeća za grad Sombor iznjedrila trojicu graničarskih kapetana. Obitelj je imala svoje posjede i u Hrvatskoj. Josip Marković je u Somboru postao gradski senator, a od 1767. do 1769. godine bio je gradonačelnik.

POŠUMLJAVANJE SOMBORSKOGA KRAJA

Josip Marković je 1774. godine pokrenuo pošumljavanje 1100 jutara zapuštenih gradskih posjeda slavonskim hrastom. Poznat je i po tome što je podigao zavjetnu kapelu Snježne Gospe pokraj Mostonge u Čičovima. Tako doznajemo da je Josip Marković bio veliki prijatelj grada Sombora, te je jedan od najzaslužnijih za izgled grada i zdravlje njegovih stanovnika. Svoga gradonačelnika Somborci su zvali jednostavno Joza. Zato se kapela Snježne Gospe znala zvati i „Jozina” kapela. Senator Josip Marković je zaslužan što je Veliki bački kanal izgrađen pod Somborom, a poduzeo je i prve korake za ozelenjivanje Sombora. Dao je popločati nekoliko gradskih ulica. Njegova je zasluga ne samo Bukovačka šuma, već je njegovo djelo i šuma u još uvijek popularnom somborskom izletištu u Šikari.

NAZIV KAPELE NA NJEMAČKOM I MAĐARSKOM JEZIKU

Nekadašnji su somborski Nijemci tu kapelu zvali Schneekapelle. Tako je i danas zovu malobrojni vjernici Nijemci, dok je Mađari do današnjega dana zovu Schneekápolna (=snježna kapela). Zanimljivu pojedinost o kapeli spominje dr. Gábor Barna u svojoj studiji „Doroszló A Segítő Boldogasszony bácskai kegyhelye és környékének látnivalói” („Doroslovo – bačko svetište Marije Pomoćnice i što se može vidjeti u njegovoj okolini”). Pod naslovom „A Maria-Schneekápolna” kaže kako je uz rječicu Mostongu podignuto više vodica, malih kapela. Među ostalim, spominje i kapelu u Čičovima pod gore spomenutim njemačkim imenom. Barna piše da su Čionopljani kapelu Snježne Gospe zvali i „švedska” kapela, valjda zato što im je to bilo jasnije ili lakše za izgovoriti nego Schneekapelle.

NAJDRAŽA SOMBORSKA KAPELA

Nijedna od somborskih kapela nije tako draga somborskim katolicima kao kapela Snježne Gospe. Svake se godine na spomendan Snježne Gospe, 5. kolovoza, u kapeli služi sveta misa u 9 sati. Tada se u kapeli okupi 30 – 40 vjernika. U nedjelju poslije 5. kolovoza se slavi proštenje, kada se na svetu misu u 11 sati oko kapele okupljaju stotine vjernika iz Čičova, Sombora i okolice. Još pedesetih i šezdesetih godina dvadesetog stoljeća na proštenje su zaprežnim kolima dolazili vjernici iz Sonte i Monoštora. U subotu, u predvečerje proštenja, u kapeli su se pjevale Gospine litanije. Tih davnih godina je bilo i Somboraca, ali i Monoštoraca i Sonćana koji su na proštenje došli već u subotu navečer, te su u molitvi i pjesmi dočekali nedjelju, da s ostalim hodočasnicima proslave proštenje. Kaže sadašnji somborski župnik Josip Pekanović da i sada dolaze Sonćani i Monoštorci. Slavlje na proštenje uljepšava zbor Župe Presvetoga Trojstva iz Sombora. Uz kapelu i danas postoji skromna kuća u kojoj je stanovao čuvar svetišta. U kući je stanovala obitelj Patarčić. Njihova je dužnost bila, osim da čuvaju kapelu, da danomice zvone pozdravljenje (u 5, u 12 i u 20 sati), ali i svaki put kada bi zaprijetilo ljetno nevrijeme koje bi moglo donijeti tuču.

Sakralna arhitektura – model kozmosa

Crkvena građevina jest model, maketa svijeta, te se omeđena vizija kasnoantičkog modela kozmosa može protumačiti u omeđenom prostoru kršćanske crkve, a osobito u kupolnoj građevini. Ovo, naravno, nije slučajno jer je i kršćanska teologija i kozmologija nastala u istom krugu antičkoga svjetonazora.

Linija horizonta, ona u stvarnosti nepostojeća, a ipak vidljiva granica između zemlje i neba (koja odvaja nebo od zemlje ili granica gdje se oni spajaju), ta granična crta povučena je u građevini otprilike nad kapitelnom zonom. Konstruktivno, arhitektonskim rječnikom rečeno, to je razmeđa između nosača i tereta. Ali ono što je nošeno ujedno lebdi nad tlom, kao nebeski svod nad zemljom. Zapravo je dovoljno riječima opisati funkciju pojedinih arhitektonskih dijelova pa da u apstraktnom prostoru riječi pomislimo na adekvatni teološki ili filozofski

pojam. Tako svod u crkvenom prostoru postaje nebeski svod.

Sakralna je arhitektura prostorni model svijeta, a oslikani ikonografski program, u potpunosti podudaran s građevinom, jest model svijeta udvojen u slici svijeta na slikanoj oplati kao naljepnici. Nije slučajno da je ovakvo koncipiran program kršćanske ikonografije kompletno i sustavno formiran u IX. stoljeću, upravo nakon ikonoklazma kada je najozbiljnije bilo postavljeno pitanje korištenja slike u kršćanstvu Bizanta uopće. Strogo teološki motivirana struktura primijenjena je na tada usvojen novi tip petokupolne crkve. Ali centralni tip građevine s kupolom, kao model svijeta i neba na zemlji, nebeskog Jeruzalema i na zapadu najreprezentativnije i normativno utjelovljen je istodobno u aachenskoj dvorskoj kapeli Karla Velikog na samom početku IX. stoljeća.

5

Tema

Upoznajmo sv. Malu Tereziju između dva jubileja

14

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Proslavljena 80. obljetnica Zavitnog dana u Monoštoru

28

Intervju

o. Stanko od Utjelovljenja (Pažin)

11

Događanja u Subotičkoj biskupiji

Hodočašće bačkih Hrvata u Mariju Bistricu

25

Tragovi kulture

Baština – tema 23. Dana hrvatske knjige i riječi, dana Balinta Vujkova

36

Moralni kutak

Nada protiv svake nade

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXX., broj 359
Listopad (oktobar) 2024.

Izdaje:

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Dušan Balažević, zamjenik glavnog
i odgovornog urednika
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Marko Tucakov, novinar
Dragan Muharem, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice

Tisak:

Rotografika d.o.o.
Segedinski put 72
24 000 Subotica
+381 24 636 600

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 205-0000000514856-51 NLB Komercijalna Banka
A.D. Beograd, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 205-0070800067390-03
NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd
SWIFT: KOBRRSBG
IBAN: RS35205007080006739003

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije:

* Zvonik
* Attila Kovács
* Vedran Jegić
* NIU „Hrvatska riječ“
* www.subotica.info
* www.pixabay.com
* UBH „Dužijanca“
* Facebook

PIŠE: MO. MIROSLAV STANTIĆ

/ PRIJEDLOZI LITURGIJSKIH PJSAMA

Samo uistinu vrijedno ostaje za budućnost

Još jedna liturgijska godina polako se privodi kraju. Ona će biti okrunjena svetkovinom Krista Kralja svega stvorenja. Crkveni je glazbenik opet pred pripremama za došašće i Božić. Planiraju se svečane liturgije, priredbe, koncerti duhovne glazbe. Dobro je o ovome svemu promisliti unaprijed. Poštujem li kao crkveni glazbenik određeno liturgijsko vrijeme ili prepustam stvar slučaju? Znamo da su se parametri božićnih priredba i koncerata potpuno poljuljali, pa se često Božić slavi već koncem studenoga i prije početka i adventskoga vremena u kojem još nema mjesta za božićne pjesme. Ore se božićne pjesme, svuda su postavljene jaslice, pokušava se umjetno stvarati radost i atmosfera bez nekoga utemeljenoga razloga. I u samim crkvama božićne jelke postavljene su već u došašću, također bez ikakvoga razloga. Slično je stanje i u crkvenoj glazbi.

Povlađivanjem određenim skupinama po strani ostaju divne adventske pjesme koje nas trebaju uvesti i pripremiti za božićno slavlje. Na sam Božić, kada treba biti vrhunac naše radosti, postajemo umorni od božićnih pjesmama, priredba i silnog slavljenja unaprijed. Iz vlastitoga iskustva moram reći da je teško boriti se protiv ovoga. Dobro bi bilo da božićne koncerte i priredbe nemamo prije Božića nego u božićno vrijeme. Došašće proživjeti znači marljivo se pripremati za Božić. Crkveni glazbenici, crkveni zbor, pučki pjevači sa svojim

voditeljima moraju nas podučiti u ovome, u suradnji sa svećenicima, te učiniti da došašće bude uistinu došašće, a božićno vrijeme slavlje Božjega rođenja.

Dakle, pjevanje božićnih pjesmama započinje na misi polnoćki i pjevaju se do blagdana Krštenja Gospodnjega. Isto je tako i sa programima božićnih koncerata u sakralnim prostorima. Ne može se pjevati baš sve što nam se čini lijepo i ugodno za uho, a u biti je slatunjava i potpuno prazno, bez ikakvih tekstualnih i glazbenih vrijednosti. I nisu sve pjesme u kojima se spominju dijete, zvijezda i jaslice božićne pjesme. Nekada nas ponese ritam, melodija, pa je lako „strpamo“ u programe naših koncerata kako bismo privukli masu ili da svima bude lijepo, a na koncu svi ostanu prazne duše. Često radi ovakvih stvari pogazimo vlastitu tradiciju i vlastite pjesme, a oduševljavamo se uvoznim kičem. Naša je tradicija bogata božićnim pjesmama, kako opća hrvatska tako i naša bačka. Na zapisima naših skladba i njihovoj klasifikaciji radi dvoje crkvenih glazbenika i to će nadamo se uskoro ugledati svjetlost dana. Ovo neka bude poticaj i promišljanje svima nama prije početka vremena došašća i Božića, kako ćemo, što i kada pjevati, jer smo i mi oni koji izgrađuju ukus, počevši od najmanjega djeteta pa sve do odraslih i najstarijih. Sve je podložno promjenama, svako vrijeme nosi svoje novitete, ali samo uistinu vrijedno ostaje za budućnost.

31. nedjelja kroz godinu – 3. 11. 2024.

Ulazna: Oko stola Tvoga (PGPN 212) ili o. A. Canjuga: Gospodine, ne ostavljaj me
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2020/05/ulazna-31-nkg.pdf>

Otpjevni psalam: A. Igrec: Ljubim te Gospodine
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/Ljubim-te-kreposti-moja2c-A.-Igrec.pdf>
Prinosna: Od Božje snage (PGPN 229)
Pričest: O sveta Gozbo (PGPN 242) ili Sakramentu veličajnom (PGPN 243)
Izlazna: Tebi naša Gospo jaka (PGPN 611)

32. nedjelja kroz godinu – 10. 11. 2024.

Ulazna: Po obećanju (PGPN 228)
Otpjevni psalam: Hvali dušo moja (PGPN 125)
Prinosna: Po obećanju – druga kitica (PPGN 228)
Pričest: Zdravo Tijelo (PGPN 248)
Izlazna: O mila Majko nebeska (PGPN 794)

33. nedjelja kroz godinu – 17. 11. 2024.

Ulazna: Svi kliknimo Kristu (PGPN dodatak I, str. 630)

Otpjevni psalam: A. Igrec: Čuvaj me Bože
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/C%CC%8Cuvaj-me-je-se-tebi-utjec%CC%8Cem2c-A.-Igrec.pdf>

Prinosna: Darove prinesite (PGPN 231)
Pričest: Uzmite jedite (PGPN 248)
Izlazna: Ti divni Kralj si nebesnik (PGPN 184)

Isus Krist Kralj svega stvorenja – 24. 11. 2024.

Ulazna: Dostojan je zaklani Jaganjac (PPGN 75-5) ili Ti Kriste Kralj si vjekova (PGPN 183, SB 26)
Otpjevni psalam: Gospodin kraljuje u sjaj zaodjeven (PGPN 839) ili I. Andrić: Gospodin kraljuje
<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/Gospodin-kraljuje-u-sjaj-zaodjeven2c-I.-Andric%CC%81.pdf>
Prinosna: Isuse Kralju (PPGN 180, SB 25)
Pričest: Ja sam s vama (PGPN 273, SB 56), Svi kliknimo Kristu (PGPN dodatak I, str. 630)
Izlazna: Dobri Kralju mira (SB 22) ili Krist Kralj vlada (PGPN 845)